

KUOPIO

SAVONIA

Kuopion taskupuistot – kehittäminen kohti elon, ilon & olon olohuoneita

Jenni Rissanen

Opinnäytetyö (AMK)

Kevät 2024

Savonia-ammattikorkeakoulu | Kulttuuriala

Kuopion taskupuistot – kehittäminen kohti elon, ilon ja olon olohuoneita

Savonia-ammattikorkeakoulu
Muotoilun tutkinto-ohjelma | Kulttuuriala
Jenni Rissanen
22.4.2024
Sivumäärä/liitteet: 78/19

Ohjaajat ja toimeksiantaja

Tytti Vuorikari | muotoilun tuntiopettaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Heli Laurinen | yleiskaavapäällikkö
Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunki
Strateginen maankäyttö

Tiivistelmä

Tämän tutkimuspohjaisen opinnäytetyön tilaajana on toiminut Kuopion kaupungin strategisen maankäytön yksikkö. Työn tavoitteena on ollut Kuopion rännikatuverkostossa sijaitsevien taskupuistojen kehittämismahdollisuuksien selvittäminen kohti eloa, iloa ja oloa tukevia olohuoneita palvelumuotoilun kautta eri sidosryhmiä osallistaen. Tutkimusta on ollut tukemassa teoreettinen viitekehys taskupuistoista, ihmiskeskeisestä kaupunkikuvasta, kaupunkiluonnon merkityksistä sekä työssä käytetyistä muotoilun menetelmistä.

Taskupuistojen tilanne on noussut esille Kuopion rännikatuverkoston suunnitteluperiaatteiden päivityksen yhteydessä, joka on osaltaan luonut selvitystarvetta niiden kehittämismahdollisuuksista. Taskupuistojen kehittämisen tavoitteiksi voidaan lukea asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, keskustakuvan elävöittäminen sekä monimuotoisen kaupunkiluonnon ja virkistyspaikkojen säilyttäminen Kuopion ydinkeskustassa.

Taskupuistojen nyky- ja tulevaisuuden kuvan selvittämiseksi on osallistettu Kuopion asukkaita ja kaupunkisuunnitteluun erikoistuneita henkilöitä Forum Virium Helsingistä sekä Kuopion kaupunkikeskustan kehittämisyhdistyksestä kysely- ja haastattelututkimusten kautta. Tutkimuskysymyksinä ovat toimineet ”millaisina ympäristöinä taskupuistot koetaan tänä päivänä, kuinka paljon ja mihin tarkoitukseen taskupuistoja käytetään ja millaisina paikkoina taskupuistot nähdään tulevaisuudessa.”

Osallistamistulokset osoittivat viheralueiden olevan tärkeä osa viihtyisyyttä ja hyvinvointia lisäävää kaupunkikuvaa. Kuopion taskupuistot koettiin pitkälti hoitamattomina ja unohtettuina ulkotiloina, mikä viittaa tarpeeseen kunnostaa puistoja kattavasti. Osallistavalla, käyttäjälähtöisellä kunnostustyöllä edistettäisiin yhteisöllisyyttä ja taskupuistojen kehittymistä käyttäjien näköisiksi paikoiksi. Fasiliteettien kohentamisen lisäksi taskupuistoista ja niiden käyttömahdollisuuksista viestiminen eri sidosryhmille nähtiin tarpeellisena.

Työn lopputuloksena ovat osallistamistuloksista johdetut elon, ilon ja olon kehitysehdotukset, joita voidaan ottaa käyttöön eri taskupuistoissa tulevaisuudessa.

Avainsanat: taskupuisto, kaupunkimuotoilu, palvelumuotoilu, konseptisuunnittelu, ihmiskeskeinen kaupunki

Kuopio's Pocket Parks – Development towards living rooms of life, joy and relaxation

Savonia University of Applied Sciences
Bachelor of Culture and Arts
Jenni Rissanen
April 22, 2024
Pages/Appendives: 78/19

Supervisors and client

Tytti Vuorikari | Design teacher
Savonia University of Applied Sciences

Heli Laurinen | Master Planning Manager
City of Kuopio

City of Kuopio
Master Planning

Abstract

This research-based thesis was commissioned by the strategic land use unit of the city of Kuopio. The aim of the work has been to find out the development possibilities of the pocket parks located in Kuopio's alleyway network towards outdoor living rooms that support life, joy, and well-being through service design by involving different stakeholders. The research has been supported by a theoretical framework of pocket parks, human-centered urban image, the meanings of urban nature and the design methods used in the work.

The situation of Kuopio's pocket parks has come to the fore in connection with the update of the design principles of Kuopio's alleyway network, which has contributed to the need for an investigation into their development possibilities. The development goals for the pocket parks can be counted as promoting the well-being of residents, enlivening the image of the city center, and preserving the diverse urban nature and recreation places in the core of Kuopio.

To find out the current and future image of pocket parks, Kuopio residents and people specialized in urban planning from Forum Virium Helsinki and Kuopio City Center Development Association have been involved through questionnaires and interview studies. The research questions have been "what kinds of environments pocket parks are perceived as today, how much and for what purpose are pocket parks used and what kinds of places will pocket parks be seen in the future."

The participation results showed that green areas are an important part of the cityscape that increases comfort and well-being. Kuopio's pocket parks were largely perceived as unkempt and forgotten outdoor spaces, which points to the need to renovate the parks comprehensively. Participatory, user-oriented renovation work would promote community and the development of parks into places visible to users. In addition, improving the facilities and communication about the pocket parks' usage possibilities to different stakeholders was seen as necessary.

The result of the work is the life, joy and well-being development proposals derived from the participation results, which can be implemented in different pocket parks in the future.

Keywords: pocket park, city planning, service design, concept design, human-centered city

Sisältö

1 Johdanto	6	4 Kuopion taskupuistot	23
1.1 Toimeksiantaja	7	4.1 Kuopion taskupuistojen historia	24
1.2 Tutkimusasetelma ja sidosryhmät	8	4.2 Kuopion taskupuistojen esittelyt	25
1.3 Keskeiset käsitteet	9	4.2.1 Ajuripuisto	25
1.4 Aikataulu	10	4.2.2 Lapinlinnanpuisto	27
2 Ihmiskeskeinen kaupunkikuva	11	4.2.3 Nauhuspuisto	29
2.1 Ihmisen mittakaava kaupunkisuunnittelussa	12	4.2.4 Lukkaripuisto	31
2.1.1 Onnistuneet ihmisen mittakaavat Kuopiossa	14	4.1.5 Koivupuisto	33
2.1.2 Kehitettävät ihmisen mittakaavat Kuopiossa	15	4.2.6 Käsityöpuisto	35
2.2 Luonnon merkitys kaupunkikuvassa	16	4.2.7 Sepänpuisto	37
3 Taskupuistot	18	4.2.8 Puusepänpuisto	39
3.1 Taskupuistoja maailmalta	19	4.2.9 Vaahterapuisto	41
3.2 Taskupuistot Suomessa	21	4.3 Kuopion taskupuistojen yhteenveto	43
3.3 Taskupuistojen merkitys kaupunkikuvassa	22	4.4 Kuopion taskupuistojen suunnitteluperiaatteet	44

5 Muotoilun menetelmät tutkimustyössä	46	7 Yhteenveto	74
5.1 Palvelumuotoilu	46	7.1 Jatkokehittäminen	74
5.2 Kaupunkimuotoilu ja placemaking	48	7.2 Strategiset näkökulmat	75
5.3 Taustatutkimus	49	7.3 Pohdinta	76
5.4 Kyselytutkimus Maptionnairella	50	7.4 Palaute	77
5.5 Haastattelututkimus	51		
5.6 Tutkimusaineiston käsittely samankaltaisuuskaaviolla	52	Lähteet	78
6 Kuopion taskupuistojen tutkiminen ja tulokset	53	Liitteet	86
6.1 Tutkimuksen lähtökohdat	53	Liite 1. Ajurinpuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1984 ja 2017	
6.2 Tutkimusprosessi	54	Liite 2. Lapinlinnanpuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1982 ja 1993	
6.3 Tutkimustulokset	55	Liite 3. Nauhuspuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1980 ja 2006	
6.3.1 Asukaslähtöinen kyselytutkimus	55	Liite 4. Lukkaripuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1985 ja 2022	
6.3.2 Asukaslähtöinen haastattelututkimus	62	Liite 5. Koivupuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1975, 2013 ja 2015	
6.3.3 Asiantuntijalähtöinen haastattelututkimus	64	Liite 6. Käsityöpuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelma v. 1979	
6.3.4 Samankaltaisuuskaavio	66	Liite 7. Sepänpuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelma v. 1988	
6.4 Taskupuistojen kehittämisehdotukset	67	Liite 8. Puusepänpuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelma v. 1995	
6.4.1 Elon taskupuisto	68	Liite 9. Vaahterapuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelma v. 1979	
6.4.2 Ilon taskupuisto	70	Liite 10. Haastattelukysymykset Forum Virium Helsinki	
6.4.3 Olon taskupuisto	72	Liite 11. Haastattelukysymykset Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdistys ry	
		Liite 12. Asukashaastatteluiden kysymykset	
		Liite 13. Maptionnaire-kyselytutkimus Kuopion asukkaille	

1 Johdanto

Taskupuistot, joita voidaan kutsua myös termeillä *korttelipuistot*, *parkletit* tai *minipuistot* ovat pienen mittakaavan viheralueita, jotka sijaitsevat rakennetuissa kaupunkitiloissa, joissa muu ulkotila voi olla rajallinen tai olematon – myös hylätyt paikat, jotka vetävät usein puoleensa erilaisia ongelmia ovat otollisia taskupuistojen perustamisalueita. Kyseiset puistoalueet toimivat kutsuvina, usein monitoiminnallisina ulkotiloina asukkaille ja yhteisöille kaupungeissa. (Furnitubes 2023.)

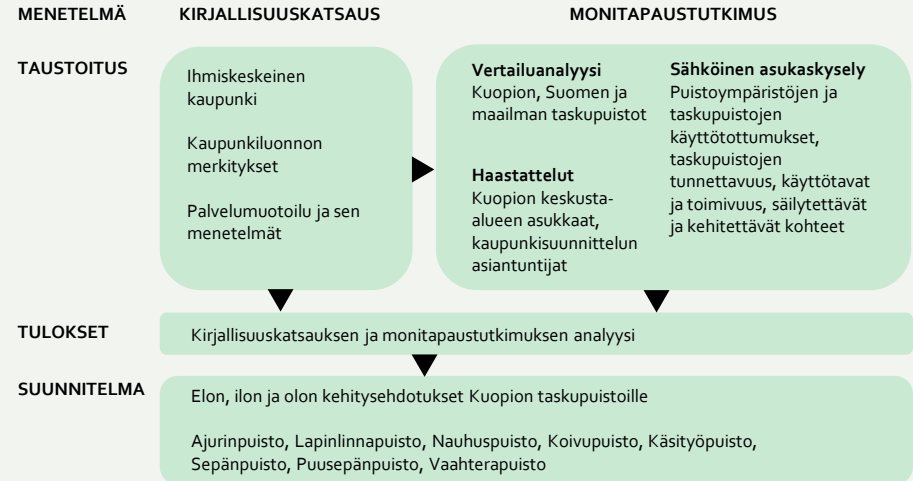
Kuopion kaupunki lähestyi minua taskupuistoihin liittyvällä aiheella loppuvuodesta 2023. Kiinnostuin aiheesta, sillä pidän tärkeänä yhteiskunnallisten, ihmisten hyvinvointia lisäävien kohteiden kehittämistä muotoilun keinoin. Luonto ja sen merkitys hyvinvoinnin tuottajana lisäsi myös kiinnostustani lähteä tutkimaan Kuopion taskupuistojen tilannetta ja kehittämismahdollisuuksia.

Työ liittyy osaltaan Kuopion rännikatuverkoston suunnitteluohjeeseen, jossa on määritelty verkoston suunnitteluperiaatteita ja käyttöä. Taskupuistot ovat merkittävä osa rännikatu ympäristöjä, minkä vuoksi niiden huomioiminen nähdään oleellisena asiana sekä rännikatujen että Kuopion kaupunkitilan kokonaisvaltaisessa tunnettavuudessa ja kehitymisessä.

Taskupuistojen säilymistä Kuopion kaupunkikuvassa suositaan, sillä niillä nähdään olevan paljon potentiaalia virkistyskäyttöön ja yhteisöllisyyden lisäämiseen, ja tätä kautta keskustassa asuvien ihmisten asuinmukavuuden kohentumiseen. Tiiviisti rakennetuissa ympäristöissä sijaitsevat viheralueet ovat otollisia ympäristöriskien ratkaisijoita muun muassa lämpösaarekeliöiden ja hulevesien hillitsemiseksi, joita runsas rakennuttaminen on edesauttanut läpäisemättömien pintojen lisääntymisen myötä.

Kuopion taskupuistojen nykytilaa ja tulevaisuutta on tutkittu eri muotoilun menetelmillä osallistaen loppukäyttäjiä eli asukkaita sekä kaupunkisuunnitteluun erikoistuneita henkilöitä kysely- ja haastattelututkimuksilla. Sidosryhmiltä kerätyt havainnot samankaltaisuuskaavion avulla jäseneltynä ovat tarjonneet näkemyksiä taskupuistojen tunnistettavuudesta, käyttötavoista ja tarkoituksista, vuodenaikojen vaikutuksista niiden käyttöön sekä millaisina paikkoina ne nähdään tulevaisuudessa.

Työn lopputuloksena ovat kerätyihin havaintoihin perustuvat eloa, iloa ja oloa kuvastavat kehitysehdotukset, joita voidaan soveltaa käyttöön eri taskupuistoille tulevaisuudessa.

Kaavio 1. Opinnäytetyön koostuminen (Rissanen 2024, mukaillen Myrny)

1.1 Toimeksiantaja

Opinnäytteen toimeksiantajana on toiminut Kuopion kaupungin strategisen maankäytön yksikkö, joka kuuluu osaksi kaupunkiympäristön palvelualueita. Strategisessa maankäytössä keskitytään yleiskaavoitukseen ja maaseutualueiden lupavalmisteluihin sekä kaupunkirakenteen tilastointiin ja suunnitteluun.

Kuopion kaavoituksen päämääränä on edistää elinvoiman kasvua ja luoda hyvää asuinympäristöä turvaamalla tärkeitä rakennettuja ympäristöjä ja luonnon arvoja.

Kuopio on Suomen 8. suurin kaupunki, mikä tekee siitä keskeisen ja kehittyvän kaupungin monesta näkökulmasta katsottuna. Sen tavoitteena on olla ”hyvän elämän pääkaupunki”, joka on hyvinvoiva ja yhteisöllinen, elinvoimainen ja kasvava, ilmasto- ja resurssiviisas sekä uudistuva ja yhdessä tekevä. (Kuopion kaupunki 2023c.) Taskupuistojen kehittämistyöllä voidaan osaltaan edistää erityisesti hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja ilmasto- ja viisautsavoitteiden saavuttamista.

Kuva 1. Kuopion kaupunkisiluetta Kuopion sataman suunnasta (Markkanen 2023)

1.2 Tutkimusasetelma ja sidosryhmät

Opinnäytteen tavoitteena on ollut selvittää kahdeksan taskupuiston nyky- ja tulevaisuudenkuvaa osana rännikatuverkostoa palvelumuotoilussa käytettäviä menetelmiä hyödyntäen, pääpainona Kuopion asukkaiden ja kaupunkisuunnittelun asiantuntijoiden osallistaminen sähköisen kyselyn ja haastatteluiden kautta.

Tutkimuskysymyksinä ovat toimineet:

- Millaisina ympäristöinä Kuopion taskupuistot koetaan tänä päivänä?
- Kuinka paljon ja mihin tarkoitukseen taskupuistoja käytetään?
- Millaisina paikkoina Kuopion taskupuistot nähdään tulevaisuudessa?

Tutkimuskysymysten asettelulla on tavoiteltu käyttäjälähtöisen ymmärryksen saamista taskupuistojen tilanteesta. Osallistamisten kautta saaduilla tiedoilla on tarkoitus toimia ohjenuorana taskupuistojen jatkokehittämisille kohti eloa, iloa ja oloa tukevia olohuoneita. Tutkimustyöllä on pyritty siihen, että taskupuistoista voi muodostua nykyistä yhtenäisempi ja tunnettu puistoverkosto, jossa loppukäyttäjien ideat pääsevät esiin.

Sidosryhmät

Kuopion asukkaat

- Alle 20-vuotiaista yli 70-vuotiaisiin postinumeroalueilta 70100 Keskusta-73320 Nilsia-Reittiö
- Maptionnaire-kysely ja yksilöhaastattelut (5 kpl)

Forum Virium Helsinki / PilotGreen –hanke

- Marja Mesimäki, projektipäällikkö
- Teams haastattelu

Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdisty

- Titta Martikainen, toiminnanjohtaja
- Petri Launonen, hallituksen puheenjohtaja
- Teams haastattelu

Tärkeät sidosryhmät Kuopion taskupuistojen jatkokehityksessä

- Kuopion kaupunki (yleis- ja asemakaavoitus, viher- ja virkistysuunnittelu, kunnallistekninen suunnittelu, ympäristönsuojelu, kansalaistoiminnan palvelut, viestintä- ja markkinointi)
- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Kuopion museo
- Kuopion asukkaat
- Talo- ja asukasyhdistykset

1.3 Keskeiset käsitteet

Asemakaava

Kunnan laatima kaava, jossa määritellään alueen tuleva käyttö, mitä säilytetään, mitä saa rakentaa, mihin ja millä tavalla. Siinä osoitetaan esimerkiksi rakennusten sijainti, koko ja käyttötarkoitus. (Ympäristö.fi 2022a.)

Ekosysteempipalvelut

Luonnon ihmiselle tuottamia hyötyjä, jotka jaetaan kolmeen luokkaan: tuotantopalveluihin, säätely- ja ylläpitopalveluihin ja kulttuuripalveluihin. Näihin luokkiin kuuluvat muun muassa viljelykasvien ja kotieläinten tuotanto, veden säätely sekä luonnosta saadut elämykset ja inspiraatio. (Ympäristö.fi 2022b.)

Hulevesi

Maan pinnalta, rakennusten katoilta tai muista vastaavista paikoista pois johdettavaa sade- tai sulamisvettä. Hulevettä voidaan johtaa pois erilaisilla ratkaisuilla, kuten sitä käsittelevän viemäriverkoston tai luonnonmukaisten menetelmien eli vettä läpäisevien maan- aineskerrosten kautta. (Viherympäristöliitto 2022, 14.)

Kuopion rännikatuverkoston suunnitteluohje

Vuosien 2023-2024 aikana päivitetty suunnitteluohje Kuopion rännikatujen suunnitteluperiaatteisiin ja rakentamiseen liittyvistä rajoitteista. Suunnitelmassa esitetyt ratkaisut vaikuttavat osaltaan taskupuistojen kehittämiseen erityisesti niiden ympäristön osalta.

Lämpösaarekeilmiö

Ilmiö, jota esiintyy tiheästi rakennetuilla alueilla ja joissa on erikokoisia rakennuksia, jotka voivat varastoida enemmän auringosta tulevaa lyhytaaltoista energiasäteilyä verrattuna avoimpiin ja vehreyttä sisältäviin alueisiin. Rakennuksiin varastoitunut energia vapautuu yöaikaan ympäröivään alueeseen lämmittävästi. (Drebs.)

Palvelumuotoilu

Prosessi ja työkaluvalikoima, jolla päästään käsiksi palveluiden kehittämiseen auttamalla organisaatioita havaitsemaan palveluiden strategiset mahdollisuudet liiketoiminnasta, innovoimaan uusia palveluita ja kehittämään jo olemassa olevia palveluita. Palvelumuotoilun keskiössä ovat käyttäjien tarpeet ja odotukset palveluntuottajan liiketoiminnallisia tavoitteita unohtamatta. (Tuulaniemi 2011, 24;58.)

Placemaking

Kaupunkiympäristön suunnittelua ja kehittämistä ohjaava ajattelutapa, jossa kehitystyötä tehdään alueen käyttäjien kesken. Placemakingissa tehdään näkyviä tekoja nopealla syklillä, miksi se on oiva vastapaino pitkille ja hitaille kaupunkisuunnitteluprosesseille. (Raivio ym. 2022.)

Taskupuisto

Urbaaneilla alueilla, asuin- ja liikekiinteistöjen läheisyydessä sijaitseva pienen mittakaavan viheralue, joka on tyypillisesti alle 5000 m² suuruinen (National Recreation and Park Association, 1). Taskupuisto toimii kaikille avoimena monikäyttöisenä ulkotilana, kuten tapahtuma-, leikki- tai levähdyspaikkana kaupungissa asuville ja vierailuille.

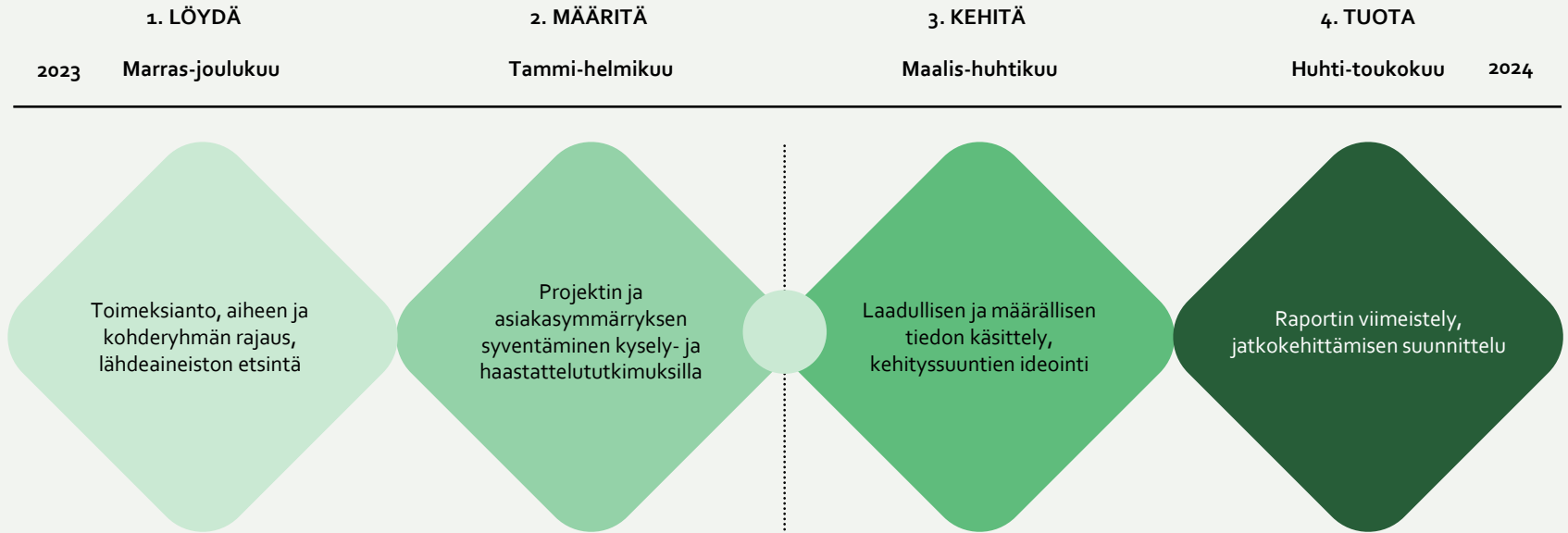
Yleiskaava

Suunnitelma kaupungin tai kunnan koko alueen maankäytöstä yleispiirteisesti, jolla ohjataan kehityksen suuntaa (Kanninen ym. 2022).

1.4 Aikataulu

Opinnäytetyön aikataulun suunnittelu käynnistyi marraskuussa 2023 aiheen vahvistuessa toimeksiantajan kanssa. Aikataulun muodostaminen pohjautui vahvasti suunniteltuun viikkotyöaikaan sekä palvelumuotoiluprojekteissa usein käytettävään tuplatimanttimaliin, jossa projekti jaetaan neljään päävaiheeseen: löydä, määritä, kehitä ja tuota (PAMU Savonlinna 2024).

Opinnäytteen tekemiselle varattiin aikaa noin kuusi kuukautta marraskuusta 2023 toukokuuhun 2024. Projektin jakaminen neljään osaan tuplatimanttimali mielessä auttoi aikataulun muodostamisessa ja sen noudattamisessa.

Kuvio 1. Aikataulun visualisointi palvelumuotoilussa käytettävällä tuplatimanttimalilla (Rissanen 2024, mukailen PAMU Savonlinna)

2 Ihmiskeskeinen kaupunki

Tässä luvussa käsitellään ihmiskeskeisen kaupungin merkityksiä, ja mitä asioita tämän näkökulman edistämiseksi kaupunkirakenteiden tiivistyessä tulisi ottaa huomioon.

Ihmisen näkökulma on jäänyt vuosikymmeniksi sivurooliin kaupunkisuunnittelussa. Samalla markkinat ja niihin tukeutuvat suunnittelutrendit ovat vähitellen siirtäneet suunnittelun painopisteen julkisten tilojen ja niiden välisistä suhteista yksittäisiin rakennuksiin. (Gehl 2018, 3.) Kaupunkitilat muuttuvat ahtaammiksi tiestöjen ja rakennusten lisääntymisten myötä, joka on haitallista erityisesti kävelyn tai pyöräilyn kannalta, jotka kuuluvat osaksi terveyttä edistävää kaupunkia.

Nopea kaupungistuminen ja ehtyvät resurssit pakottavat meidät hyödyntämään olemassa olevaa infraamme entistä tarkemmin – erityisen viisaasti meidän tulee käyttää kaupunkitilaa, joka on rajallinen. Kaupungistumisen ongelmia ovat muun muassa luonnonmukaisten alueiden supistuminen ja käyttöpaine. Rakentamisesta aiheutuvat maansiirrot ja maaperän kattaminen voivat aiheuttaa arvokkaiden ekosysteemipalveluiden tuhoa, kuten tulvavesien imeytymisen, kasvien yhteyttämisen sekä pölyttäjien määrän heikentymistä. (Nieminen ym. 2020; Drakvik ym. 2023.)

Jotta kaupunkitilojen suunnittelu huomioisi enemmän ihmisiä ja heidän tarpeitaan, tulee suunnittelun perusoletuksia ja asioiden arvojärjestystä muuttaa kohti asukkaiden tarpeiden huomiointia (Gehl 2018, 6). Modernia yhteisöllisyyttä rakennetaan osallistavalla lähialuetoiminnalla, jossa asukkaat, yritykset ja muut toimijat ovat aktiivisesti mukana. Sitran (Sitra 2024) mukaan julkisilla varoilla tuotettu julkinen tieto tulisi avata kaikkien saataville vapaasti ja maksutta hyödynnettäväksi, millä edistettäisiin innovaatioita, tutkimusta ja kansalaisten aktiivisuutta.

Kuva 2. Pehmeän kaupungin puolestapuhuja ja kaupunkisuunnittelija David Simin näkemys laadukkaasta kaupunkitilasta, joka sisältää eri tarkoituksiin suunnattujen rakennusten ja toimintojen yhdistämistä yhteisöllisen toiminnan lisäämiseksi. (Sim 2022)

2.1 Ihmisen mittakaava kaupunkisuunnittelussa

Margit Sjöroosin (2022, 109) näkemyksen mukaan rakentamisen ja kaavoituksen ajureina eivät ole yksinomaan talous, tekninen tai rakennuksen laadullinen mittaristo. Rinnalle on tullut syvempi käsitys ihmisestä kaupunkilaisena, kuntalaisena, asukkaana ja käyttäjänä – ihmisenä, joka on nisäkäs vailla ekologisista, neurofysiologisista, biologisista ja kulttuurisista tarpeita hyvinvoinnin näkökulmasta. Näitä tarpeita ei kuitenkaan oteta kaavoituksen ja kaupunkisuunnittelun yhteydessä huomioon: talot ovat koko ajan suurempia ja aukiot sekä metsiköt rakennetaan täyteen, mikä kuvastaa ihmisen mittakaavan unohtumisesta. Asukkaan on myös vaikea saada äänensä kuuluviin virkamiesten, luottamushenkilöiden ja oikeuslaitosten haluttomuudesta kuunnella kuntalaisia aidosti. (Kanninen ym. 2022, 242-245.)

Kaupunkisuunnittelusta löytyy parannettavaa esimerkiksi aivo- ja aistitutkimuksellisesta, biologisesta, kulttuurillisesta sekä sosiaalisesta näkökulmasta katsottuna (Sjöroos ym. 2022, 109). Aistikokemuksilla on vahva vaikutus siihen, miten ihmiset rakentavat kuulumistaan arjen ympäristöönsä, miksi aistillisuuden nostaminen keskeiseksi tekijäksi kaupunkiympäristöjen suunnitteluun on järkevää – tällä voitaisiin välttyä koetun ja suunnitellun kaupungin ristiriidoilta. Aistimuistoihin vaikuttavien mekanismien ymmärtäminen auttaa hahmottamaan paikkasuhteen rakentumisen moniulotteisuutta. (Olsson ym. 2021, 32.)

Vuonna 2013 julkaistu tutkimus avaa stressin ja kaupunkielämän välistä suhdetta, jossa kaupunkilaisilla tunnustetaan olevan enemmän negatiivisia ulkoisia aistiärsyksiä, jotka saavat aivojemme manteliumakkeen ylikierroksille, mikä taas altistaa meidät psykoosille, skitsofrenialle, masennukselle, ahdistukselle ja aggressiiviselle käyttäytymiselle (Sjöroos ym. 2022, 110). Kaupunkisuunnittelussa on alkanut kuulua yhä enemmän sanoja *digitalisaatio* ja *virtuaaliodellisuus*. Tämä herättää huolta siitä, miten jo valmiiksi raskaaksi koetulle urbanismille käy, jos jatkamme ärsykerunsaiden ympäristöjen rakentamista digitaalisuutta lisäämällä.

Ihmisen hermosto pohjautuu 550 miljoonan vuoden taakse, mikä perustuu avoimille näkymille ja ravinnonsaantiin. Nykypäivän ympäristöissä luontainen kapasiteettimme käsitellä aistiärsyksiä heikentyy, kun ajanviettomme kuluu runsaasti rakennettujen ympäristöjen parissa. Tiiviisti rakennetut betoniset ympäristöt eivät ruoki hermostoaamme toivotulla tavalla, mikä voi lisätä henkistä pahoinvointiamme.

Nykypäivän rakentamiskulttuuri koetaan monotoniseksi massatuotannollisten ratkaisujen takia. Näkemykseni mukaan kaupunkitilojen ihmislähtöisyyttä edesauttaisi harkitsevasti toteutettava kaavoitus, jossa kiinnitetään huomiota lähestyttäviin mittasuhteisiin ja ulkonäköseikkoihin. Suurikokoiset, lähes koko tontin täyttävät rakennukset aiheuttavat aivoille paljon haasteita havainnoinnin suhteen, jolloin aivot kuluttavat enemmän happea, mikä lopulta voi johtaa päänsärkyjen muodostumiseen. Katseemme tykkäävät kohdistua enemmän mielenkiintoisiin pikkudetaljeihin, joita löytyy usein vanhemmasta rakennuskannasta – siksi menneiden aikakauden tyyliuuntia tulisi kaupunkikuvassa mahdollisuuksien mukaan vaalia. (Sjöroos ym. 2022, 112.)

Kun tavoitteeksi asetetaan ihmisen mittakaavaa kunnioittava ympäristö, on kävelyn, pyöräilyn ja oleskelun mahdollistaminen keskeistä – tässä suhteessa Kuopion rännikatuverkosto on malliesimerkki, koska sen käyttö on suunnattu kävely- ja pyöräilykäyttöön sekä oleskeluun useiden viheralueiden myötä. Myös verkostossa osittain säilyneet vanhat rakennukset ja arkkitehtuuri rikastuttavat ihmiskeskeistä näkökulmaa ja lisäävät positiivisten aistikokemusten kokemista.

Vaikka kaupungin ihmiskeskeiset fasilitetit olisivat lähtökohdiltaan hyvät, tarvitsee kaupunkitilojen suunnittelu asukkaiden äänen kuulemistä ja jäykän byrokratian kehittymistä pois taloudellisista intresseistä.

Kaupunkitilan toiminnallisuudet

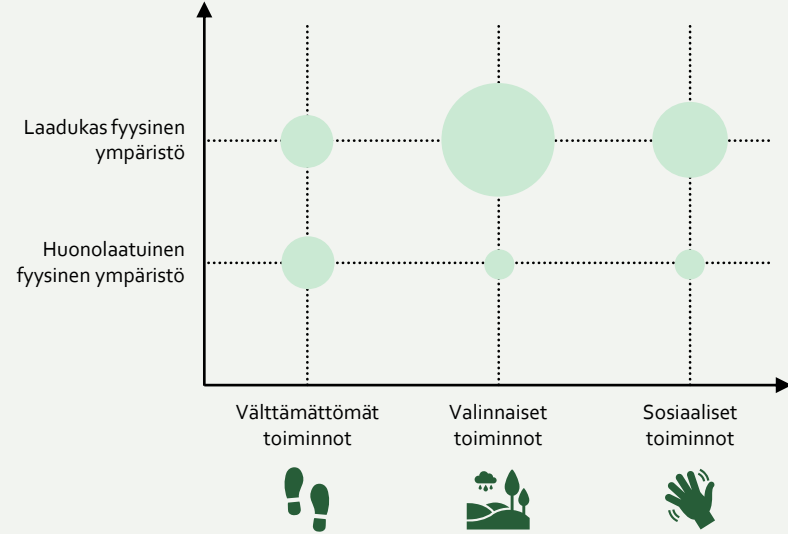
Jan Gehlin mukaan kaupungeissa tapahtuvat toiminnot voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan – välttämättömiin, valinnaisiin ja sosiaalisiin toimintoihin.

Välttämättömät toiminnot ovat tavoitteellisia toimintoja, jotka tehdään ympäristön olosuhteista riippumatta, kuten työ- ja koulumatkat, bussin odottelu tai tavarankuljetukset, jotka noudattelevat usein tiettyä, toistuvaa rakennetta.

Valinnaiset toiminnot koostuvat ihmisten omista haluistaan, jotka ovat etupäässä virkistäytymistä kaupungissa kuljeskellen ja maisemaa, säätä sekä kaupunkien tapahtumia tarkkaillen.

Sosiaaliset toiminnot käsittävät kaikenlaisen vuorovaikutuksen ihmisten välillä, johon kaupunkiympäristö voi toimia kohtaamispaikkana, jolloin kaupunkitilassa tulisi olla elämää ja toimintaa sosiaalisten toimintojen syntymiseksi. Passiivisiin vuorovaikutuksiin lukeutuvat katselu, kuuntelu ja tarkkailu, kun vastaavasti aktiivisiin tuttujen tervehtiminen, keskustelut tuntemattoman kanssa puistonpenkillä ja tien kysyminen. Nämä toiminnot ovat helpoiten toteutettavissa suunnittelun keinoin rakentamalla kokoontumisia mahdollistavia tiloja.

Suunnittelulla voidaan vaikuttaa paljon ulkona tapahtuvien toimintojen luonteeseen ja määrään. Jotta ihmiset tekisivät muutakin kuin kävelyä, tulee heille tarjota suojaa, kohtuullisesti tilaa, erilaisia kalusteita ja turvallinen, visuaalisesti laadukas ympäristö. Jos valittavana on esimerkiksi autio tai elämää täynnä oleva katu, valitsevat monet mieluummin elävän kadun moninaisine tapahtumineen, koska se mielletään kiinnostavammaksi ja turvalliseksi – saman teorian voi katsoa pätevän pieniin viheralueisiin kuten taskupuistoihin. (Gehl 2018, 20-25.)

Kuvio 2. Ulkotilojen laadun ja kaupunkitilojen toimintojen yhteys. Ulkotilan laadun parantuessa valinnaisten toimintojen määrä kasvaa ja lisääntynyt aktiivisuus vilkastuttaa sosiaalisia toimintoja. (Rissanen 2024, mukaillen Gehl)

2.1.1 Onnistuneet esimerkit ihmisen mittakaavasta Kuopiossa

Kuva 3. Veljmies-patsaan ympäristö Kuopion torilla (CycloMedia 2023)

Kuopion torin istutusaltaat

Kuopion torin kaakkoislaidassa sijaitsevan Veljmies-patsaan ja sen vesiaiheen ympäristöön rakennetut istutusaltaat diagonaalisessa muodostelmassa ruokkivat näköaistia ja antavat tilalle rakennetta, joka on muutoin avoin ja levoton. Istutukset tuovat myös kaivattua vehreyttä betoniseen maisemaan.

Kuva 4. Näkymä Vahtivuorenkadulta Kuopion Tuomiokirkon suuntaan (CycloMedia 2023)

Vahtivuorenkatu

Vahtivuorenkatu kuuluu osaksi Kuopion satoja vuotta vanhaa rännikatuverkostoa. Katu kulkee satamasta kohti Tuomiokirkkoa ja Snellmanipuistoa, jota pidetään Kuopion keskustan yhtenä keskipisteenä.

Katu on saneerattu menneisyyttä kunnioittamalla luonnonkivillä, hiekan sävyisellä asfaltilla ja vanhaa aikaa edustavilla valaisinpylväillä. Kadun varrella sijaitsevat 1800-luvun lopun rakennukset edistävät lämpimän ja suojaisan tunnelman syntymistä.

Kaupungin kauneuden arviointiin vaikuttavat alueen tai paikan vanhuus, rauhallisuus, vihreys ja puu rakennusmateriaalina. Lisäksi avarat, vihreät näkymät, joissa on mukana vesielementti koetaan kauniina. (Närhi 2022, 470.)

2.1.2 Kehitettävät esimerkit ihmisen mittakaavasta Kuopiossa

Kuva 5. Käsiyökatu 41, Kuopio (CycloMedia 2023)

Käsiyökatu

Käsiyökatu kuuluu osaksi Kuopion rännikatuverkostoa, jota pitkin pääsee kulkemaan Kuopion asemalta Kuopionlahdelle saakka.

Kuvan katunäkymä on osoitteesta Käsiyökatu 41 etelän suuntaan. Kyseinen osuus kadusta on saneerattu 2020-luvun alussa. Erityisesti tässä kohtaa katua ympäristön tila tuntuu ankealta ja pimeältä talojen massoittelemalla ja vehreyden puuttumisen vuoksi. Kadulle on kuitenkin rakennettu betonisia istutusaltaita, joihin toivoisi istutettavan pensaita tai puita vehreyden ja eloisuuden lisäämiseksi.

Kuva 6. Kirjastokatu, Kuopio (Kilvensalmi 2023)

Kirjastokatu

Kirjastokatu kuuluu osaksi Kuopion rännikatuverkostoa luoden suoran yhteyden Kuopion torin ja pääkirjaston välille.

Kadun saneeraus on tehty 2010-luvulla, minkä yhteydessä kadun pinnat ovat uusittu. Samassa yhteydessä katuosuudelle on lisätty muutamia pyörätelineitä ja istuimia.

Levähtämispaiikkojen lisäys on jäänyt vähäiseksi, ja kadulle tuodut rakenteet eivät ole riittäviä tilan houkuttelevuuden näkökulmasta. Tila tuntuu kuilumaiselta ja monotoniselta rakennuskorkeuden, kivisten pintojen sekä vehreyden vähäisyyden myötä.

Gehlin (Gehl 2018, 127) kävely psykologian mukaan kävelyreitit näkeminen yhdellä silmäyksellä alusta loppuun asti, joka ei sisällä lupausta kiinnostavista elämyksistä koetaan väsyttävänä.

2.2 Luonnon merkitys kaupunkikuvassa

Kaupungin koosta ja kasvusta riippumatta biodiversiteettiä tukevien alueiden säilyttäminen ja kehittäminen tulisi olla ykkösprioriteettimme kaupunkistumisen edetessä – yli 72 prosenttia suomalaisista asuu kaupunkialueilla, mikä lisää kaupunkiluonnon hyvinvointia turvaavaa merkitystä. Luonnon merkitys kulttuurisena, viihtyisyyttä, terveyttä ja hyvinvointia lisäävänä tekijänä on noussut voimakkaasti esille viimeistään koronavuosien jälkeen. Erityistä huomiota vaatii kaupunkien sisällä oleva luonto ja sen toiminnallisuudet, joihin kohdentuu useita ristikkäisiä paineita ja odotuksia muun muassa hulevesien hallinnan, lumitilojen, leikkipaikkojen ja pysäköintitilojen osalta. (Malinen ym. 2020, 7; Nieminen ym. 2020; Ramboll ESP-selvitys 2022, 4.)

Tutkimustieto osoittaa, että kaupunkirakenteiden tiivistyessä viheralueisiin kohdistuu negatiivisia vaikutuksia, kuten niiden pirstaloitumista ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä. Lisärakentamista lähdetään monesti hakemaan kaupungin vihreistä keitaista – puistoista ja metsikoistä. (Nieminen ym. 2020.) Rakentamattomat tilat tiiviissä kaupunkirakenteessa nähdään usein vajaakäyttöisinä alueina, jotka ovat otollisia alueita lähteä perustamaan asuin- tai liikekiinteistö helpottamaan kaupungin kasvupaineita. Nämä alueet ovat kuitenkin usein koti rikkaalle elonkirjolle, eläimille ja kasveille – samalla ne toimivat kaupungissa asuvien takapihoina ja hengähdyspaikkoina asuntojen ja talon pihojen ollessa pieniä. (Kanninen 2022, 11.)

Nykyään yhä useammin luonnonmaiemien löytyminen isommista kaupungeista ei ole enää oletusarvo, jolloin luontokokemus täytyy toteuttaa pienen viheralueiden kautta. Arkkitehti Simin (Sim 2022, 188) mukaan kasvillisuus ja sen monimuotoisuus on tärkeimmässä roolissa kaupunkiympäristön vihreyttämisessä. Luontokokemus ei kuitenkaan synny vain vehreydestä, vaan myös vesi eri muodoissaan nähdään tärkeänä osana kokemuksellisuutta ja asuinympäristön laadun kohentumista. (Närhi 2022, 470.)

Luonnon mikrobeille tulisi altistua säännöllisesti arjessa, lähellä kotia ja päivittäisiä kulkureittejä. Erityisesti lasten kannalta lähiympäristön laatu on erityisen tärkeää. Grammassa metsämaata on yli miljardi bakteeria, sieniä, viruksia ja muita pieneliöitä, hiekassa 10 000 ja siirtonurmassa määrä on lopulta olematon. Tähän tietoon pohjaten kaupunkien luontoympäristöjen suunnittelussa tulisi huomioida riittävän monipuolinen maasto ja mahdollisuudet mikrobeille altistumiseen esimerkiksi innovatiivisten viherrakennusmateriaalien kautta, jotka ovat valmistettu metsätalouden sivuainevirroista. (Ympäristötiedon foorumi 2017, 5-6.)

Kuntaliiton (Nieminen ym. 2020) mukaan kaupunkiluonnon suunnittelussa tulee tulevaisuudessa panostaa enemmän laadulliseen kehittämiseen. Kehittämisessä peräänkuulutetaan rohkeita kokeiluja ja ”out-of-box” lähestymistapoja, jotka johtaisivat uusiin yleisiin standardeihin. Muutoksen aikaansaamiseksi tutkimukselta ja kehittämiseltä vaaditaan yksityiskohtaista tarkastelua, missä luonnon ja ihmistoimintojen suhde hahmotettaisiin etenevinä ja kasvavina kehityskulkuina.

Kuvio 3. Vihreän ja rakennetun ympäristön erot (Rissanen 2024)

Kuopio kaupunkiluonnon esikuvana

Kuopion kaupunkiluonnon tilanne on osoittautunut hyväksi kaupungin tunnistaessa keskustaympäristönsä veyheyden osaksi sen elinvoimaa, viihtyisyyttä sekä houkuttelevuutta. Rambollin vuonna 2022 teettämässä Manner-Suomen kuntien keskustojojen elävyyksvertailussa Kuopio sai korkeimmat pisteet (94,7) Livcy-mittarilla arvioituna. Mittariston käyttö perustuu ajatukseen, jossa kaupunkilaisen päivittäiset tarpeet ovat saavutettavissa kestäväillä liikkumismuodoilla 15 minuutin sisällä kotoa. (Ramboll ESP-raportti 2022, 10; Salminen ym. 2022.)

Korkeiden pisteiden saamista on perusteltu Kuopion runsailla viher- ja virkistysalueilla, hyvillä liikenneytöksillä ja palveluiden saavutettavuudella. Kuopion torin läheisyydestä mitattuna lähimmälle viheralueelle matkaa kertyy hieman yli minuutti, virkistysreitille kaksi minuuttia ja leikkipaikalle 3,5 minuuttia. (Salminen ym. 2022.)

70%

27%

3%

Kuopion keskustan elinympäristöt jakautuvat 70% kivikaupunkiin, 27% puistoihin ja muihin viheralueisiin ja 3% pientaloalueisiin (Ramboll ESP-raportti 2022, 13). Ympäristöä ja sen arvokkaita kulttuuri- ja luonnonmaisemia suhteessa rakennuksiin on niin paljon, että ympäristöministeriö myönsi Kuopiolle kansallisen kaupunkipuiston arvonimen vuonna 2017, joka on tunnustus luonnon eheydestä ja ekologisuudesta, jonka säilyttämiseen ja hoitamiseen Kuopio on sitoutunut (Kuopion kaupunki 2024; Kansalliset kaupunkipuistot 2024). Huomionarvoista kuitenkin on, että pienaluekohtaisesti tarkasteltuna Kuopion keskusta-alueella on paljon tiivistä pintaa, mikä vaikeuttaa esimerkiksi hulevesien ja vesistötulva-alueiden hallintaa, jonka vuoksi puuston ja kasvillisuuden määrää täytyy tarkastella kriittisesti (Ramboll ESP-selvitys 2022; 51-54).

3 Taskupuistot

Taskupuistot ovat pienialaisia viheralueita, jotka vievät tilaa keskimäärin yhdestä kolmeen kiinteistöonttia eli 5000 m² tai vähemmän. Ne sijaitsevat alueilla, joissa on rajoitettu tai olematon tila ulkotiloille, ja joita ympäröivät lukuisat asuin- ja liikekiinteistöt. Yleisiä perustamislajeja ovat tyhjät rakennustontit, hylätyt maa-alueet ja pysäköintialueet. Taskupuistoille soveliaat alueet löytyvät usein paikoista, joissa maa on kallista ja tilaa suurempien kaupunkipuistojen kehittämiseksi on rajoitetusti. Pienialaiset puistot tavoittavat usein urbaanit kaupunkiasujat, jotka saapuvat niihin kävellessä tai pyörällä. (National Recreation and Park Association, 1; Furnitubes 2023.)

Taskupuisto-konseptin kerrotaan syntyneen toisen maailmansodan (1939-1945) jälkeen Euroopassa, jolloin kaupungit alkoivat toipua sodankäynnin aiheuttamista fyysisistä vahingoista uudelleenrakentamalla sodassa kärsineitä alueita. Työvoiman ja rakennusmateriaalin rajoitukset edellyttivät halpoja, helppoja ja minimalistisiä ratkaisuja kaupunkimaisemien palauttamiseksi. (Pocket Park Toolkit, 2.)

1950-luvulla Yhdysvalloissa alettiin nähdä taskupuistojen virkistysmahdollisuuksien hyödyt tiheästi asutuille alueille. Pennsylvanian yliopiston professori Karl Linn alkoi edistää ajatusta verorikollisten maiden käytöstä, joihin luotaisiin julkisia urbaaneja alueita. Yksi tunnetuimmista taskupuistoista on Yhdysvalloissa New Yorkissa sijaitseva Paley Park, jonka televisio- ja radioyhtiö CBS:n perustaja William S. Paley perusti muistomeriksi isällleen Samuel Paleylle vuonna 1967 (Pocket Park Toolkit, 2; Paley Park 2024).

Taskupuistoilla sanotaan olevan neljä avaintekijää: hyvä saavutettavuus, tilan monikäyttöisyys ja mukavuus, positiivisen mielikuvan muodostuminen ja sosiaalisuuden lisääminen. Näiden toteutumista edesauttavat taskupuistojen muuntojoustavuus, palveluiden läheisyys, päivittäinen saavutettavuus sekä kohtuulliset ylläpitokustannukset. (National Recreation and Park Association, 1; Dong 2023, 2.) Lisäksi puistoille ominaiset elementit, kuten erilaiset penkit, pöydät, istutusalueet, vesiaiheet, leikkialueet, muistomerkit ja taideteokset lisäävät taskupuistojen toimivuutta ja sitä kautta niiden käyttöä.

Normaali puisto
200 000 m² tai enemmän

Taskupuisto
5000 m² tai vähemmän

Kuvio 4. Kuvaus kokoerosta normaalin puiston ja taskupuiston välillä (Rissanen 2024)

Taskupuistojen suunnittelu vaatii monien näkökulmien huomioonottamista, joista huomionarvoisimpia niiden perustamisen ja kehittämisen kannalta ovat:

- yhteisöjen, puistojen käyttäjien ja naapurustojen osallistaminen suunnitteluun
- kaupunkitasoisen moniyrityksellisen työryhmän kokoaminen
- yhteistyökumppanien tunnistaminen ja varmistaminen (paikalliset yritykset ja yhdistykset)
- paikan ja sijainnin valitseminen
- puisto- ja ylläpitosuunnitelmien laatiminen
- pitkän ja lyhyen aikavälin rahoituksen turvaaminen
- asukkaiden osallistaminen puiston rakentamiseen ja ylläpitoon
- kommunikaation säilyttäminen puistojen käyttäjiin.

(National Recreation and Park Association, 3.)

3.1 Taskupuistoja maailmalta

Kuva 8. Paley Park, New York (kuvaaja tuntematon)

Paley Park

Manhattan, New York, Yhdysvallat

Paley Park on yksi tunnetuimmista taskupuistoista maailmassa. Puiston keskipiste, kuusi metriä korkea vesiputous toimii kiehtovana näkö- ja kuuloelämyksenä sekä kaupungin taustamelun vaimentajana. Melun vähentämiseen auttaa myös puiston korotus katutasosta muutamilla portailla.

Perinteisten puistonpenkkien sijaan Paley Parkiin on valittu kevyitä, siirrettäviä kalusteita, jotka antavat käyttäjille joustavuutta ajanviettoon. Kalusteet ovat Eero Saarisen suunnittelemaa Tulppaani-pöytiä sekä italialaisen suunnittelijan Harry Bertoin tuoleja. (Paley Park 2023; Project for Public Spaces 2023.)

Kuva 9. Wat Hua Lamphong Rukkhaniwet Park, Bangkok (Sutthikorn)

Wat Hua Lamphong Rukkhaniwet Park

Bang Rak, Bangkok, Thaimaa

3200 m² kokoinen taskupuisto, joka on ensimmäinen neljästä julkisen, yksityisen ja siviilisektorin välisestä yhteistyöhankkeesta Bangkokissa We!Parkin toteuttamana. Toimijan tavoitteena on kehittää käyttämättömiä kaupunkitiloja muuttamalla ne kestäviksi viheralueiksi Green Bangkok 2030 –hankkeen tavoitteiden pohjalta.

Puisto toimii monikäyttöisenä tilana, josta löytyy kuntoilulaitteita, pieni leikkialue ja puistonpenkkejä vehreyden keskellä. (TimeOut 2024.)

Kuva 10. The Floating Pocket Park, Lontoo (kuvaaja tuntematon)

The Floating Pocket Park

Paddington, Lontoo, Iso-Britannia

Tämän Paddingtonin aseman lähetyvillä sijaitsevan vedessä kelluvan taskupuiston on suunnitellut puutarha- ja maisemointialan ammattilainen, englantilainen Tony Woods. Puiston rakenne koostuu kierrätysmateriaaleista valmistetuista pontoneista, joista yksi on suunniteltu houkuttelemaan maassa pesiviä lintuja.

Puistosta löytyy erilaisia penkkejä, kuten aurinko- ja säkkituoleja, katoksen tarjoamia varjopaikkoja ja pölyttäjiä houkuttelevaa kasvustoa. Puistossa voit nähdä ilmaisia elokuva- ja musiikkiesityksiä sekä osallistua liikuntatunteihin. (Merchant Square 2024.)

Kuva 11. Majporten, Kööpenhamina (kuvaaja tuntematon)

Majporten

Amager, Kööpenhamina, Tanska

Vuonna 2011 rakennettu 1700 m² kokoinen taskupuisto, joka on Kööpenhaminan ensimmäinen kaupunkipuutarha ja pieni vehreä puistoalue, jota ympäröivät asuinkorttelit.

Puiston sorapolkujen varrella on korotettuja istutusaltaita, joihin on istutettu perennoja, yrttejä ja hedelmäpensaita yhteiseen käyttöön. Lähialueen asukkaat pitävät huolen puiston istuksista ja viljelytoiminnasta. Viljelytoiminnan lisäksi puistossa voi pysähtyä levähtämään ja oleilemaan puistonpenkeille. (Thingbrandt 2024.)

3.2 Taskupuistot Suomessa

Etsiessäni tietoa Suomessa sijaitsevista taskupuistoista termeillä *‘Taskupuistot’* tai *‘Taskupuistot Suomessa’* eivät hakukoneet tuoneet esiin tarkkaa tietoa niiden syntyhistoriasta tai mikä näille puistoille on ominaista. Hakutermi *‘Korttelipuisto’* tuotti hieman enemmän tuloksia, mutta pääosin vain uutistiedotteita uusien, leikkiin painottuvien korttelipuistojen rakentamisesta eri puolille Suomea.

Tiedonhaun yhteydessä voidaan todeta, että taskupuisto-termi on suhteellisen uusi tai vieras käsite Suomessa, eikä sitä ole otettu virallisesti käyttöön valtakunnallisesti. Pientä mittakaavaa edustavien puistojen ilmaisemiseen käytetään usein termiä *korttelipuisto*, jota käyttävät esimerkiksi Porvoon ja Tampereen kaupunki omilla verkkosivuillaan – myös Kuopiossa on käytetty korttelipuisto-käsitettä esimerkiksi Kuopion arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa APOLI:ssa (APOLI 2017, 43).

Tampereen kaupunki määrittelee korttelipuistot verkkosivuillaan seuraavasti:

“Korttelipuistot ovat leikkiä ja oleskelua varten varattuja, asutukseen liittyviä toiminnallisia puistoja. Korttelipuistot sijoittuvat taajama-alueella kävelyetäisyydelle asutuksesta. Pienimmät korttelipuistot ovat yleensä rakennettuja, mutta laajemmissa puistoissa on luonnonmukaisia osia.” (Tampereen kaupunki 2023.)

Määrittelyssä korostuu taajama-alueiden käyttäminen puistoja varten, kun vastaavasti taskupuistojen määritelmässä korostetaan asuin- ja liikekiinteistöjen läheisyyttä ja tiivistä kaupunkirakennetta, mikä viittaa enemmän kaupunkikeskustoihin ja umpikortteleihin.

Suomessa, kuten muuallakin maailmassa sijaitseville pienialaisille puistoille, tyypillisiä piirteitä ovat ympäristön maisemointi erilaisilla istutuksilla ja kasvillisuudella sekä tilankäytön vyöhykkeellistäminen eri toimintoihin, kuten oleskeluun, leikkiin ja kuntoiluun.

Sivun kuvat 12, 13 ja 14 Vaasasta, Helsingistä ja Porvoosta ovat tyyppiesimerkkejä Suomessa sijaitsevista taskupuistoista. Näistä tunnetuin on Helsingin Kallion kaupunginosassa sijaitseva 3000 m² suuruinen Karhupuisto, joka tunnettiin 1900-luvun alkupuolella Agricolanpuistona. Nykyinen nimi on muodostunut siellä sijaitsevan, kuvanveistäjä Jussi Mäntysen *Mesikämmen muurahaispesällä* veistoksen mukaan.

Kuva 12. Kirsikkapuisto, Vaasa (kuvaaja tuntematon)

Kuva 13. Karhupuisto, Helsinki (Lappalainen)

Kuva 14. Väinölänpuisto, Porvoo (kuvaaja tuntematon)

Karhupuiston kohokohtana toimii iso ja värikäs kukkaistutus, jota puistokummit voivat kunnostaa yhteistyössä kaupungin puisto-osaston kanssa. Puistosta löytyvät myös hiekkakenttä ja pari kioskia, jotka lisäävät sen monikäyttöisyyttä. (Helsingin kaupunki 2024.)

3.3 Taskupuistojen merkitys kaupunkikuvassa

Suomalaisille luonto on keskeinen osa elämää, johon kuuluu monenlaisia luontosuhteita. Merkityksellisimmiksi paikoiksi koetaan asuinympäristön lähiluonto ja lähipuistot. Kaupunki ja luonto näyttävät monille toisistaan erillisinä, vaikka luontoa toivotaan näkevän kaupunkikuvassa nykyistä enemmän, mikä osoittaa pienten lähiluonnon palasten tärkeyden virkistys- ja hengähdyspaikkoina osana ihmisten arkea. Viereinen kuva Helsingin Kaartinkaupungista toimii mielestäni malliesimerkinä pienialaisesta vihertilasta tiiviissä kaupunkirakenteessa, joka tuo vehreyttä ja mahdollisuuden hengähtämiseen kaupungin sykkeessä. Nyrkkisääntönä on, että kaupunkilaisilla tulisi olla pääsy 0,5-1 hehtaarin kokoisille viheralueille 300 metrin etäisyydellä kodeistaan, joka vastaa noin viiden minuutin kävelymatkaa. (Närhi 2022, 26-27; Viherympäristöliitto 2017, 11.)

Taskupuistojen, alle 5000 m² kokoisten viheralueiden avulla voidaan vaikuttaa muun muassa kaupunkiympäristöissä ilmeneviin ympäristö- ja terveysriskeihin: puiden ja kasvillisuuden kautta veden ja ilman laatu kohentuvat, pölyttäjiä suotuisat elinympäristöt säilyvät ja kaupunkitulvat sekä lämpösaarekeliä eli paikallisesti kohoavat lämpötilat lieventyvät. Usein ihmisiin kohdistuvat terveysriskit, kuten stressi, kohonnut verenpaine, mielenterveysongelmat ja heikko fyysinen kunto voivat kaikota taskupuiston kaltaisten ulkotilojen myötä, sillä ne pystyvät tarjoamaan mahdollisuuksia rentoutumiseen, sosiaalisiin kohtaamisiin ja fyysisen aktiivisuuden paranemiseen monimuotoisuudellaan. Yleiseltä tasolta tarkasteltuna kaupunkivihreä edistää myös immuunitoimintaamme, mikä voi johtaa alhaisempiin kuolleisuuslukuihin. (Viherympäristöliitto 2017, 6.)

Taskupuistot eivät palvele pelkästään lähialueen asukkaiden olohuoneina tai kaupunkien biologisen monimuotoisuuden edistäjinä – ne voivat lisätä kaupunkien matkailuimagon ja vetovoiman kohentumista. Porvoossa, Tampereella, Kotkassa sekä Kuopiossa puistojen tuoma vetovoima matkailuun onkin huomattu. Esimerkiksi ympäristötaiteen ja teemakierrosten kautta puistojen matkailullista viettiä voidaan kehittää eteenpäin. (Närhi 2022, 318.)

Kuva 15. Kolmikulma / Dianapuisto Helsingin Kaartinkaupungissa (Tkalkan 2020)

4 Kuopion taskupuistot

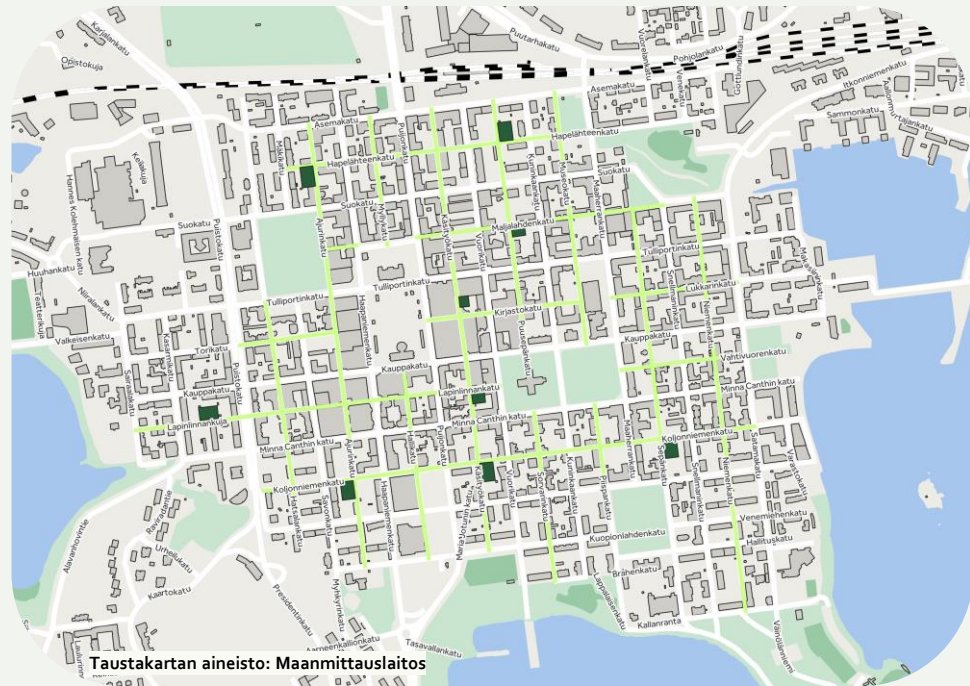
Kuopion taskupuistot ovat kaikille avoimia pienen mittakaavan puistoalueita, joiden koko vaihtelee noin 500-1200 m² välillä. Ne sijaitsevat Kuopion ydinkeskustassa 7,1-7,2 metriä leveillä jalankulkuun ja pyöräilyyn suunnatuilla rännikaduilla. Ensimmäinen kaavoitettu ja rakennettu taskupuisto *Koivupuisto* valmistui vuonna 1973 korttelileikkipaikaksi asemakaavoitukseen tehtyjen vapaa-alue selvitysten myötä.

Kuopiossa taskupuistoja on yhteensä yhdeksän: Ajurinpuisto, Lapinlinnanpuisto, Nauhuspuisto (ent. Vossikkapuisto), Lukkarinpuisto, Koivupuisto, Käsityöpuisto, Sepänpuisto, Puusepänpuisto ja Vaahterapuisto. Puistojen kehittämismahdollisuuksien tutkimisen osalta ulkopuolelle jäänyt Lukkarinpuisto esitellään tässä työssä, mutta sen tarkempaa tutkimusta sille ei olla tehty. Kyseinen puisto saneerataan vuoden 2024 kesällä pyörätallitoimintaa varten kaupungin kunnallistekniikkaosaston laatimien suunnitelmien pohjalta.

Taskupuistojen pääkäyttäjänä voidaan pitää Kuopion keskustassa vuonna 2024 asuvaa noin 15 800 henkilöä (Tilastokeskus/Kuopion kaupunki), joille nämä puistot toimivat kohtaamispaikkoina mahdollistamalla vehreän ympäristön kokemista ja tarjoamalla paikan oleskeluun ja erilaisille aktiviteeteille muotoin rakennusvaltaisessa kaupunkiympäristössä. Kaupunkikeskustojen viheralueet muotoutuvat usein omintakeisiksi ja persoonallisiksi tiloiksi, jotka ilahduttavat käyttäjiänsä hektisen arjen keskellä, joihin Kuopion taskupuistoilla on mahdollisuuksia.

Taskupuistojen luonto koostuu Kuopion seudulle ominaisesta kasvillisuudesta moninaisine puu-, pensas- ja perennalajeineen sekä nurmi- ja kivipäälysteineen. Esimerkiksi Käsityöpuistossa ja Sepänpuistossa on säilynyt puustoa aikaisempien pihapiirien jäljiltä, jotka ovat arvokas osa kyseisten puistojen historiaa ja miljööttä. Puistoille on tarkoitus tehdä tarkempi kasvillisuuskartoitus vuoden 2024 aikana (Nieminen 2024).

Kaikki yhdeksän taskupuistoa esitellään tarkemmin niistä löytyneiden puisto- ja käyttösuunnitelmien tietojen pohjalta osiossa 4.2 *Kuopion taskupuistojen esittelyt*.

Kartta 1. Kuopion rännikadut ja taskupuistot kartalla (Rissanen 2024)

4.1 Kuopion taskupuistojen historia

Kuopion taskupuistojen muodostuminen voidaan katsoa alkaneeksi jo vuonna 1776, jolloin Kuningas Kustaa III vahvisti Kuopionniemelle perustettavan nykyisen Kuopion asemakaavan, johon kaavoitettiin Kuopion ensimmäiset rännikadut Pehr Kjellmanin toimesta. Kyseisestä ajankohdasta lähtien Kuopion kaupunkikeskustan rakenne alkoi noudattaa ruutukaavarakenteen ominaispiirteitä, jossa kadut halkovat kaupunkia pitkittäin ja poikittain ruudukkona. Tämä on mahdollistanut taskupuistoille otollisten tilojen synnyn kaupunkikorttelien väleihin.

Yleisen käsityksen mukaan rännikadut olivat palokujia, joita järjestettiin puutalokaupunkiin estämään tulipalojen leviämistä. Toisen tulkinnan mukaan eri levyiset kadut suunniteltiin jäsentämään kaupunkirakennetta. Rännikaduilla ei vielä 1700-luvun harvahkossa kaupunkirakenteessa ollut käytännön merkitystä kulkuväylinä, vaan niitä hyödynnettiin tonttien lisämaana. (Kuopion kaupunki 2023b.)

Tutkiessani, miten Kuopion taskupuistot ovat syntyneet, kertoi Kuopion kaupungin suunnitteluhortonomi Sirpa Nieminen puistojen syntyhistoriasta seuraavasti:

”Taskupuistot rakentuivat puistokäyttöön pääosin korttelileikkipaikoiksi 1970- ja 1980-luvun asemakaavamuutosten yhteydessä, joissa puistojen perustamista perusteltiin kaavarunkotyön yhteydessä laaditun vapaa-alue selvityksen kautta. Rännikatujen varsilla sijaitsevien puutalojen autioitumista sekä paikoitusalueiden käyttöönottoa viherrakentamiseen voidaan myös pitää merkittävinä kehityskulkuina taskupuistojen perustamisille.” (Nieminen 2023.)

Taskupuistot siis kaavoitettiin korttelipuistoiksi tai korttelileikkipaikoiksi rännikatujen varsille -70 ja 80-lukujen asemakaavamuutoksissa, jolloin monelle niistä määrättiin 100-200 m² rakennusoikeusalue leikkiin suunnattua käyttöä varten. Esimerkiksi vielä 1950-luvulla taskupuistojen tonteilla sijaitsi puutalokortteleita, joissa oli omat pihapiirinsä, kuten sivun kuva 16 osoittaa. Osiossa 4.2. *Kuopion taskupuistojen esittelyt* puistojen kehityskulkua on avattu lisää eri vuosikymmeniltä löytyneiden kuvien kautta.

Taskupuistojen kulta-aikana pidetään 1980- ja 1990-lukuja, jolloin ne olivat siistissä kunnossa ja toiminnoiltaan nykypäivää monipuolisempia. Puistojen kehityskulku alkoi muuttua negatiivisempaan suuntaan -90-luvun lopussa verkostotarkastelun kautta, jolloin kaupungin tekninen lautakunta teki päätöksiä korttelileikkipaikkojen lakkauttamiseksi – tämä tarkoitti erilaisten leikkivälineiden poistoa sekä puistokalusteiden vähentämistä. Muutoksilla pyrittiin löytämään säästöjä kaupungin talouteen ja viheralueiden kunnossapidon kustannuksiin. (Nieminen 2023.)

Pelkästään taloudellinen näkökulma ei ollut heikentynen kehityssuunnan syynä. Ihmiset alkoivat muuttaa keskustoista pois kohti taajamia, jotka vetivät väkeä kauppakeskittymien ja koulujen perustamisen johdosta. Kouluyksiköt suurenivat ja niiden läheisyyteen perustettiin lähiliikuntapaikkoja, jotka veivät käyttäjiä pienemmiltä puistoilta. (Nieminen 2023.)

Muuttoliikkeen lisäksi kaupungin huomiot leikkiturvallisuudesta vaikuttivat taskupuistoihin. Vuodesta 1996 lähtien Kuopiossa ryhdyttiin tarkastelemaan leikkiturvallisuutta TUKES:in kuluttajaturvallisuuslain SFS-EN standardeilla, minkä seurauksena osa puistojen leikkivälineistä sekä palveluista nähtiin turvattomina ja ne täten lakkautettiin. (Nieminen 2024.)

Kuva 16. Sepänpuiston tontti vuonna 1955 (Paikkatietoikkuna)

4.2 Kuopion taskupuistojen esittelyt

4.2.1 Ajurinpuisto

1265 m² | Hapelähteenkadun ja Ajurinkadun risteys

1974

Merkittiin asemakaavamuutoksessa korttelipuistoksi vapaa-alue selvitykseen nojaten. Puiston alueelle varattiin 200 m² rakennusoikeus leikkipaikkatoimintoja varten.

1985-1986

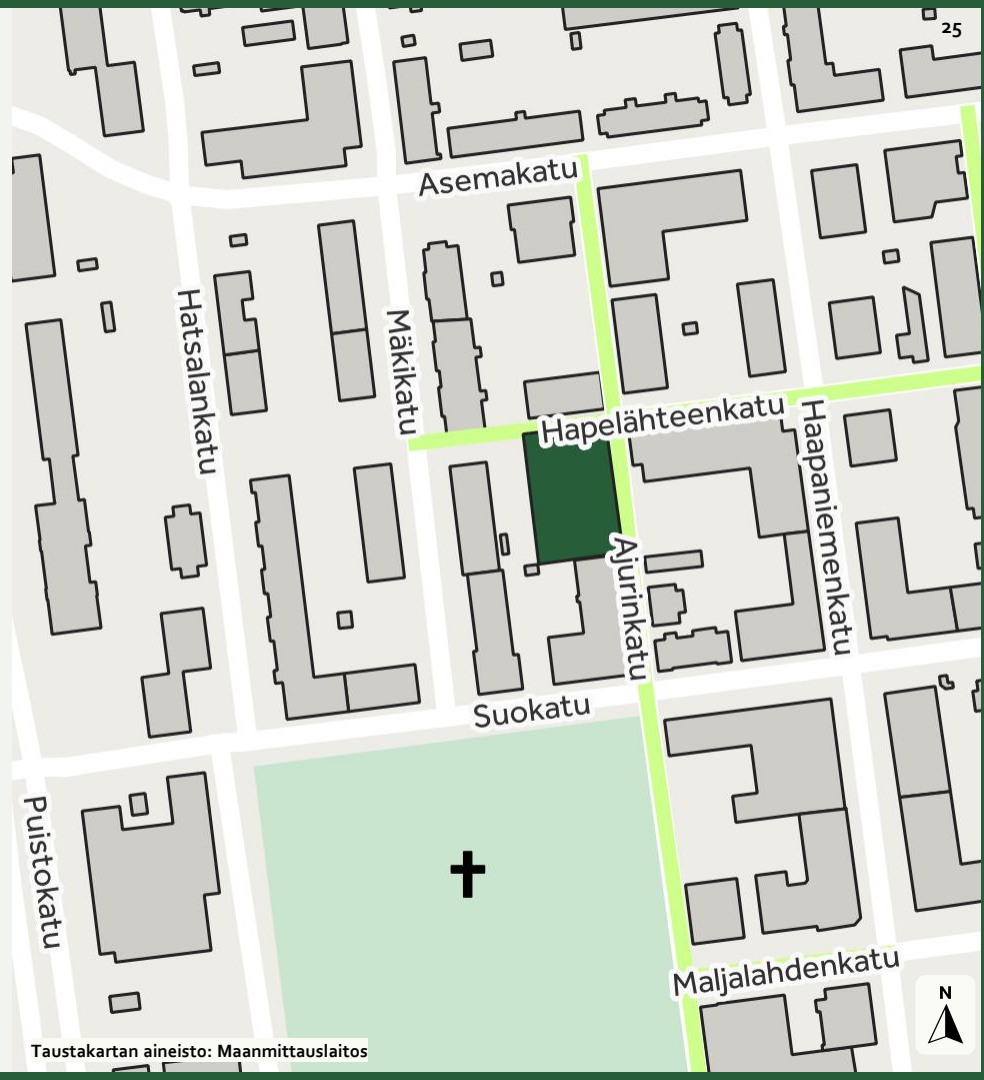
Vuonna 1985 rakennustyöt korttelileikkipaikaksi aloitettiin töiden valmistuessa seuraavana vuonna. Puistoon tuotiin erilaisia leikkivälineitä, kuten kiipeilyteline, liukumäki, keinuja, pingispöytä ja palloseinä. Lisäksi rakennettiin pergolarakennus. Kasvillisuudeksi valittiin muun muassa rauduskoivua, metsävaahteraa, puistolehmusta, sembraa, angervoja, syrenejä, vuorenkilpiä ja kotkansiipeä. (kts. liite 1)

2017

Ajurinpuisto saneerattiin, jonka yhteydessä puistoon uusittiin kasvillisuutta, päällysteitä ja reunoja, kalusteita, leikkivälineitä sekä valaistusta. (kts. liite 1)

2024

Ajurinpuisto toimii edelleen korttelileikkipaikkana ollen ainut kyseiseen käyttöön suunnattu taskupuisto. Puiston ympäristö ja leikkivälineet noudattelevat vuonna 2017 tehtyä saneerausta. Leikkivälineinä toimivat muun muassa erilaiset keinut, kuten veiterikeinut, verkkokiipeilyteline ja liukumäellinen kiipeilyteline.

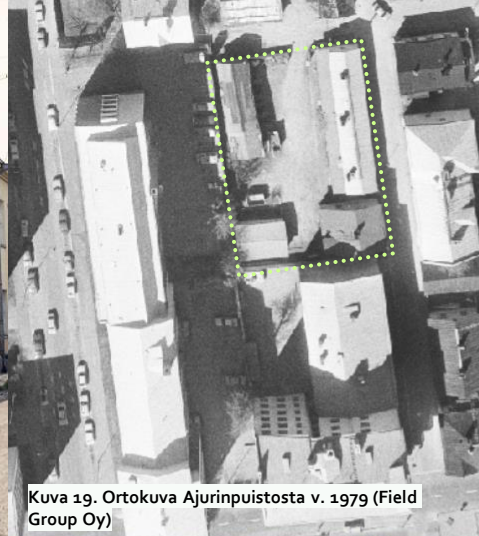

Kuva 17. Ajuripuiston tontti v. 1973 (Lätti 1973)

Kuva 18. Ajuripuiston viereinen risteys v. 1973 (Lätti 1973)

Kuva 19. Ortokuva Ajuripuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 20. Viistoilmakuva Ajuripuistosta v. 1990 (Tolvanen 1990)

Kuva 21. Ortokuva Ajuripuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 22. Katunäkymä Ajuripuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.2 Lapinlinnanpuisto

1144 m² | Lapinlinnankujan varrella

1975

Merkittiin asemakaavamuutoksessa puistoalueeksi, jossa suositeltiin puiston rakentamista korttelileikkipaikaksi vapaa-alue selvitykseen nojaten. Puiston alueelle varattiin 200 m² rakennusoikeus leikkipaikkatoimintoja varten.

1982

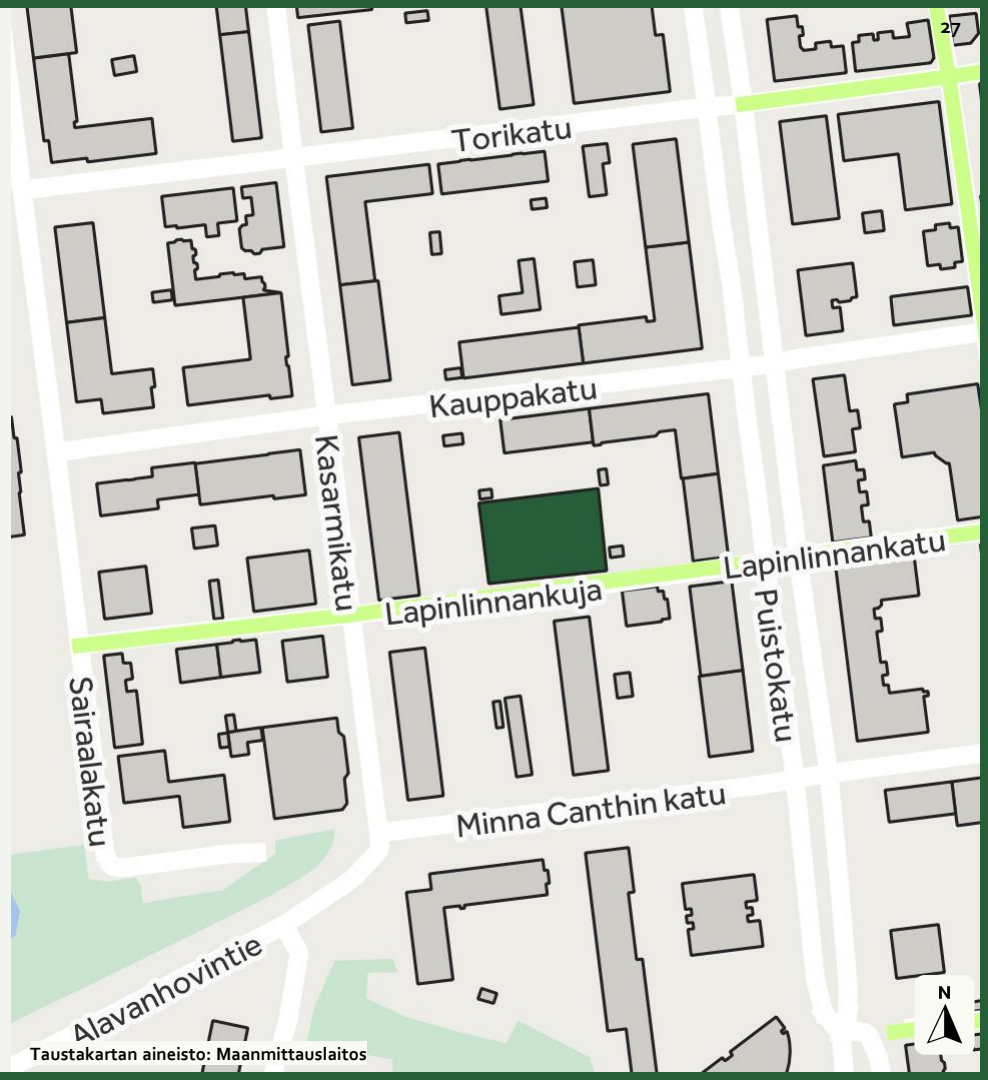
Rakennustyöt korttelileikkipaikaksi aloitettiin. Puistoon tuotiin leikkiin sopivia välineitä, kuten hiekkakehikko ja kiipeilyteline. Kasvillisuudeksi valittiin muun muassa rauduskoivua, metsävaahteraa, serbiankuusta, pihlajaa, angervoja ja syreeneitä. (kts. liite 2)

1993

Lapinlinnanpuistolle suoritettiin saneeraus, jossa istutettiin sipulikukka-alue ja Kirkkokadulla hyvin aiemmin menestynyt hevostakanja. Puistoon rakennettiin myös pergolarakennus. (kts. liite 2)

2024

Lapinlinnanpuisto ei palvele enää korttelileikkipaikkana vaan korttelipuistona. Puistosta on poistettu kaikki leikkivälineet, joiden poiston syynä on mahdollisesti ollut kaupungin teknisen viraston päätökset säästötoimenpiteistä tai vaarantunut leikkivälineiden turvallisuus. Puistosta löytyy kaksi puistonpenkkiä ja roska-astia sekä pergolarakennus.

Kuva 23. Ortokuva Lapinlinnanpuiston tontista v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 24. Viistoilmakuva Lapinlinnanpuistosta v. 1990 (Tolvanen 1990)

Kuva 25. Ortokuva Lapinlinnanpuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 26. Katunäkymä Lapinlinnanpuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.3 Nauhuspuisto

1068 m² | Koljonniemenkadun ja Ajurinkadun risteys

Nauhuspuisto oli tunnettu entisaikaan nimellä Vossikkapuisto. Olettamuksena tälle nimitykselle on puistossa sijainnut vossikkaleikkivaunu sekä Kuopion perinneilmiö eli vossikkakyyditykset, joita ajettiin yli 170 vuoden ajan Kuopion keskustassa ja rännikaduilla (Kuopion kaupunki 2022).

1975

Merkittiin asemakaavamuutoksessa korttelipuistoalueeksi.

1981

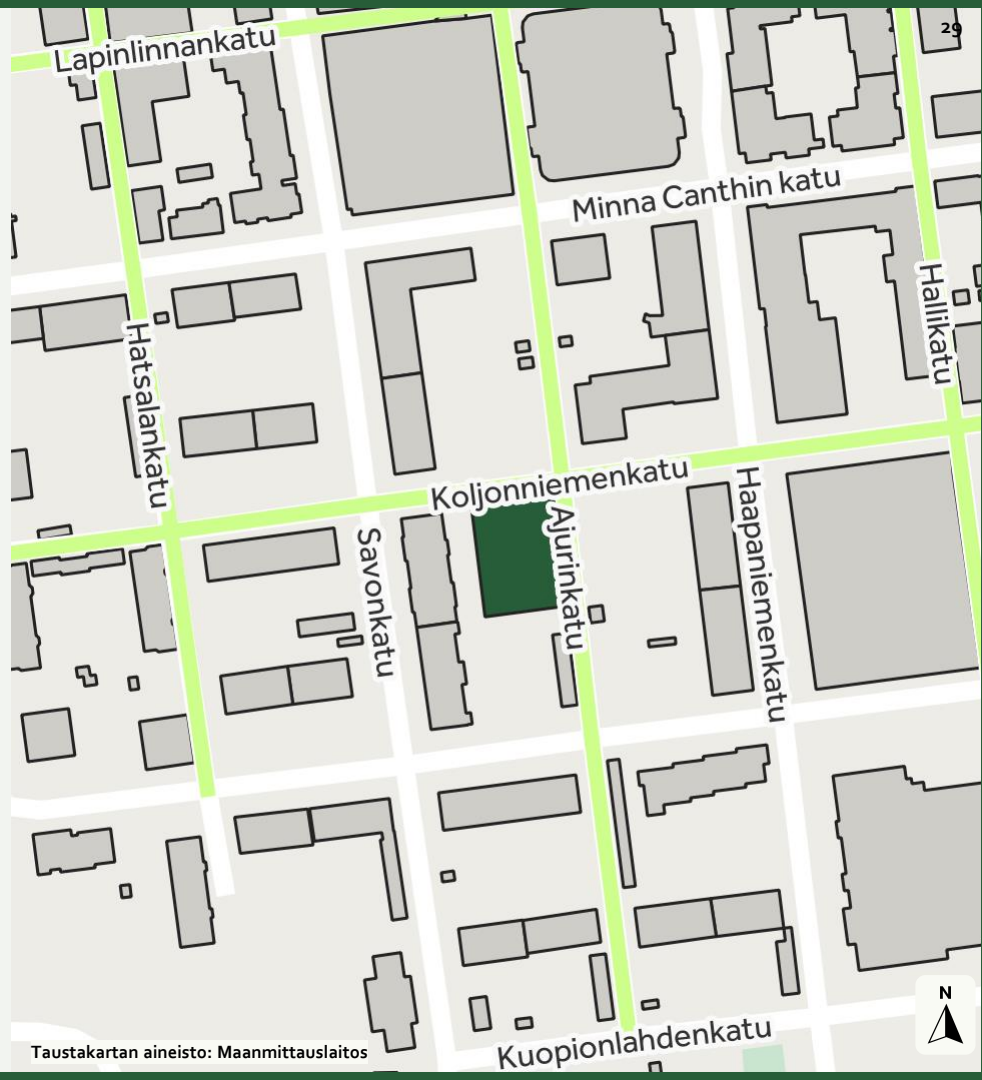
Rakennustyöt korttelileikkipaikaksi aloitettiin töiden valmistuessa samana vuonna. Puiston leikkivälineiksi valittiin muun muassa hiekkakehikko, kiipeilyteline, hyppytukkit, keinuhevonen sekä vossikkaleikkivaunu. (kts. liite 3)

2006

Puiston saneeraustyöt aloitettiin, jonka yhteydessä puiston käyttötarkoitus muutettiin korttelipuistoksi, mikä tarkoitti leikkiin suunnattujen välineiden poistoa. Puistoon istutettiin erilaisia nauhuslajeja ympyränmallisiin rykelmiin. Nauhusistutusten ympärille lisättiin puistonpenkit. (kts. liite 3)

2024

Puisto on säilyttänyt ulkomuotonsa ja toimintonsa sellaisenaan vuoden 2006 saneerauksen jälkeen.

Kuva 27. Nauhuspuiston tontilla sijainneen talon sisäpihaa v. 1974 (Lätti 1974)

Kuva 28. Nauhuspuiston tontilla sijainnut talo Ajurinkadun suunnasta kuvattuna v. 1974 (Lätti 1974)

Kuva 29. Ortokuva Nauhuspuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 30. Viistoilmakuva Nauhuspuistosta v. 1990 (Tolvanen 1990)

Kuva 31. Ortokuva Nauhuspuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 32. Katunäkymä Nauhuspuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.4 Lukkarinpuisto

565 m² | Käsiyökadun varrella

1983

Merkittiin asemakaavaselosteeseen puistoalueeksi. Puiston alle myönnettiin pysäköintitilojen rakennusmahdollisuus.

1985-1986

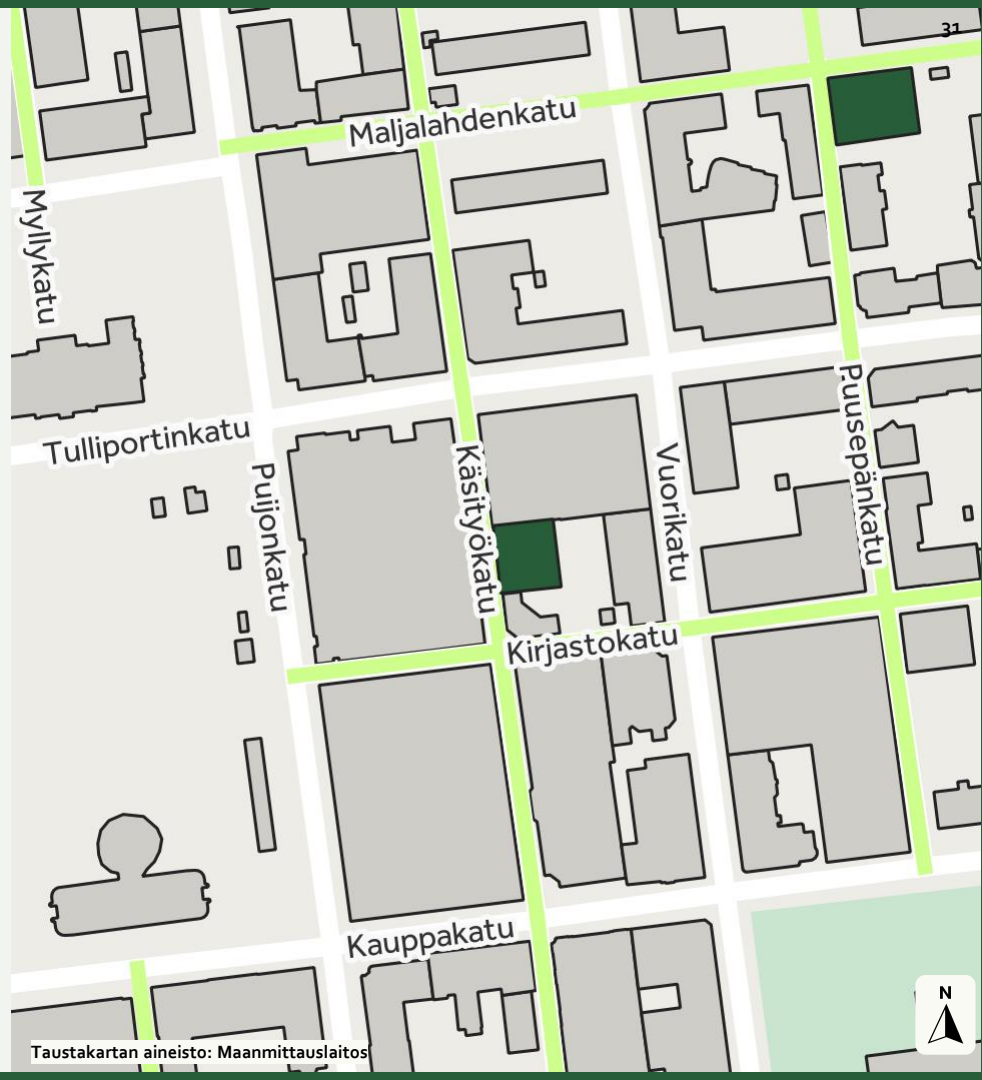
Vuonna 1985 rakennustyöt korttelipuistoksi aloitettiin puiston valmistuessa seuraavana vuonna. Puiston pinta toteutettiin pääosin nupukiveyksestä. Kasvillisuudeksi valittiin erilaisia puu-, pensas-, perenna- ja kivikkokasveja. (kts. liite 4)

2022

Lukkarinpuiston uusi kunnallisteknisen osaston luoma käyttösuunnitelma pyörätallikäyttöön valmistui.

2024

Lukkarinpuiston saneeraustyöt toteutetaan vuonna 2022 laaditun pyörätallisuunnitelman mukaisesti kesän aikana, jossa puiston pinnat uusitaan ja sinne rakennetaan pyöräkatos. (kts. liite 4)

Kuva 33. Ortokuva Lukkaripuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 34. Purkutyömaa Lukkaripuiston tontilla v. 1983 (Jämsen 1983)

Kuva 35. Lukkaripuiston tontin vieressä sijainnut puutalo v. 1983 (Jämsen 1983)

Kuva 36. Ortokuva Lukkaripuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 37. Katunäkymä Lukkaripuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.5 Koivupuisto

802 m² | Lapinlinnankadun ja Käsiyökadun risteys

1973

Merkittiin asemakaavamuutoksessa korttelipuistoksi vapaa-alue selvitykseen nojaten. Puiston alueelle varattiin 200 m² rakennusoikeus leikkipaikkaa varten.

1976

Rakennustyöt korttelileikkipaikaksi aloitettiin työn valmistuessa samana vuonna. Puiston leikkivälineiksi valittiin muun muassa hiekkakehikko, leikkimökki, keinuja ja kiipeilyverkko – kasvillisuudeksi vastaavasti rauduskoivua, pihtakuusta, kotipihlajaa, kiiltävätuhkpensaita ja kurttulehtiruusuja. (kts. liite 5)

2013

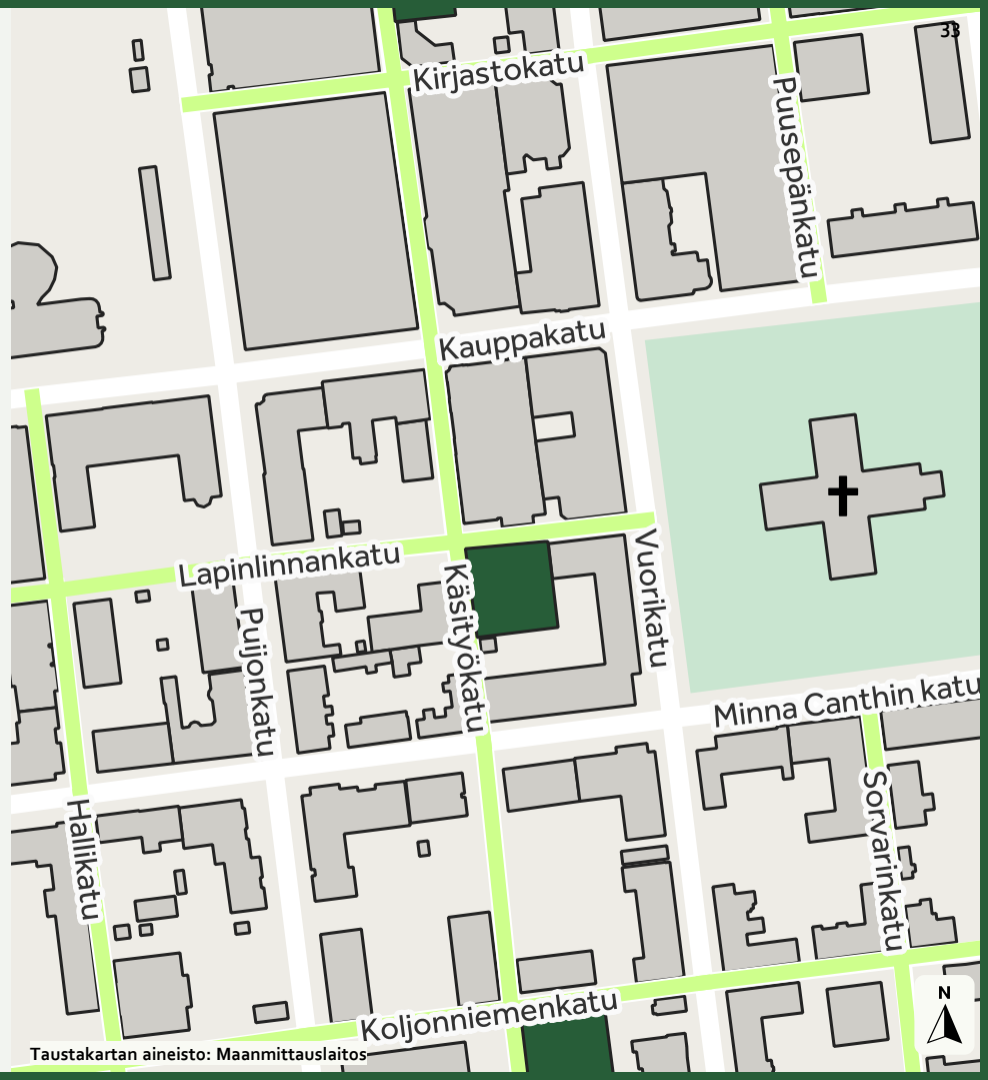
Vuonna 2013 toteutetussa MasterPlan 2025 –selvityksessä Koivupuistoa esitettiin puistomaiseksi kesäkahvila-aukioksi osana Kauppakadun ravintola- ja kahvilaverkosta. (kts. liite 5)

2015

Koivupuiston saneeraustyöt aloitettiin, jonka yhteydessä puiston pohjat, kasvillisuus ja pinnat uusittiin. Käyttötarkoitus muuttui korttelileikkipaikasta korttelipuistoksi, mikä tarkoitti viimeisten leikkivälineiden poistoa. Puiston käyttötarkoitusta suunnattiin oleskeluun erilaisten puistoistuinten lisäämisellä. (kts. liite 5)

2024

Koivupuisto palvelee oleskelua tukevana korttelipuistona puistossa olevien istuinten ja koriste-kasvillisuuden puolesta. Kuopion kansallisen kaupunkipuiston *Keskustan kävelykierros* –reitti kulkee puiston ohitse pitkin Lapinlinnankatua.

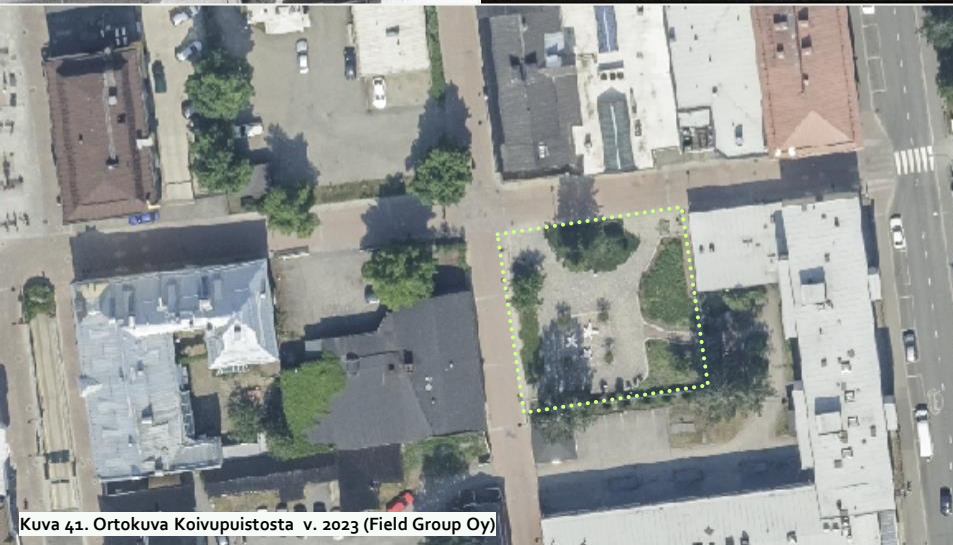
Kuva 38. Ortokuva Koivupuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 39. Käsiyökadun ja Lapinlinnankadun risteys, Koivupuiston nurkkaa oikeassa laidassa (Sanoukian 1970-1997)

Kuva 40. Viistoilmakuva Koivupuistosta v. 1998 (Tolvanen 1998)

Kuva 41. Ortokuva Koivupuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 42. Katunäkymä Koivupuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.6 Käsiyöpuisto

1147 m² | Koljonniemenkadun ja Käsiyökadun risteys

1974

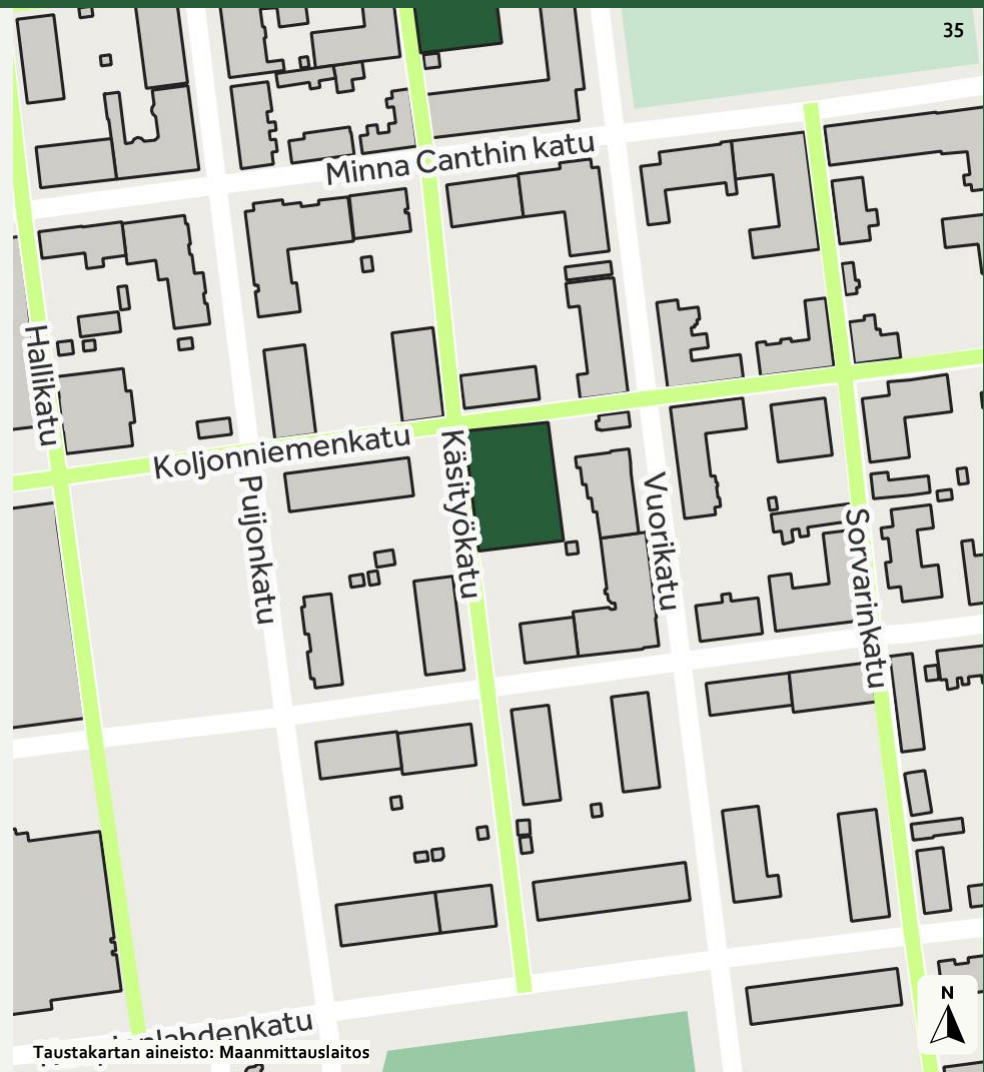
Merkittiin asemakaavamuutoksessa korttelipuistoksi vapaa-alue selvitykseen nojaten. Puiston alueelle varattiin 200 m² rakennusoikeus leikkipaikkaa varten.

1979

Rakennustyöt korttelileikkipaikaksi aloitettiin rakentamisen valmistuessa samana vuonna. Puiston leikkivälineiksi valittiin muun muassa hiekkakehikko, keinuja, liukumäki ja kiipeilyteline. Kasvillisuus on koostunut männyistä, lehmuksesta, pihlajista, kultaherukasta, aroniasta, kurttu-lehtiruususta ja kiiltävätuhkapensaasta (kts. liite 6). Vuoden 1979 ortokuvasta nähdään (kuva 43, s. 36), ettei puiston rakennustyöt ole olleet käynnissä vielä kuvaushetkellä.

2024

Puistoa ei ole saneerattu saatujen tiedon varjossa vuoden 1979 jälkeen. Vuosien saatossa puistosta on poistettu leikkivälineet kaupungin säästötoimenpiteiden tai leikkivälineiden turvallisuusriskien vuoksi. Tänä päivänä puistosta löytyy yksi puistonpenkki ja roska-astia. Maaston kuluneisuus kuvastaa sitä, että puistoa käytetään pääosin läpikulkuun (kuva 45, s. 36).

Kuva 43. Ortokuva Käsitöpuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 44. Ortokuva Käsitöpuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 45. Katunäkymä Käsitöpuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.7 Sepänpuisto

1120 m² | Koljonniemenkadun ja Sepänpuiston risteys

1981

Merkittiin asemakaavamuutoksessa puistoalueeksi. Puiston alueelle varattiin 200 m² rakennusoikeus leikkikenttää varten.

1988

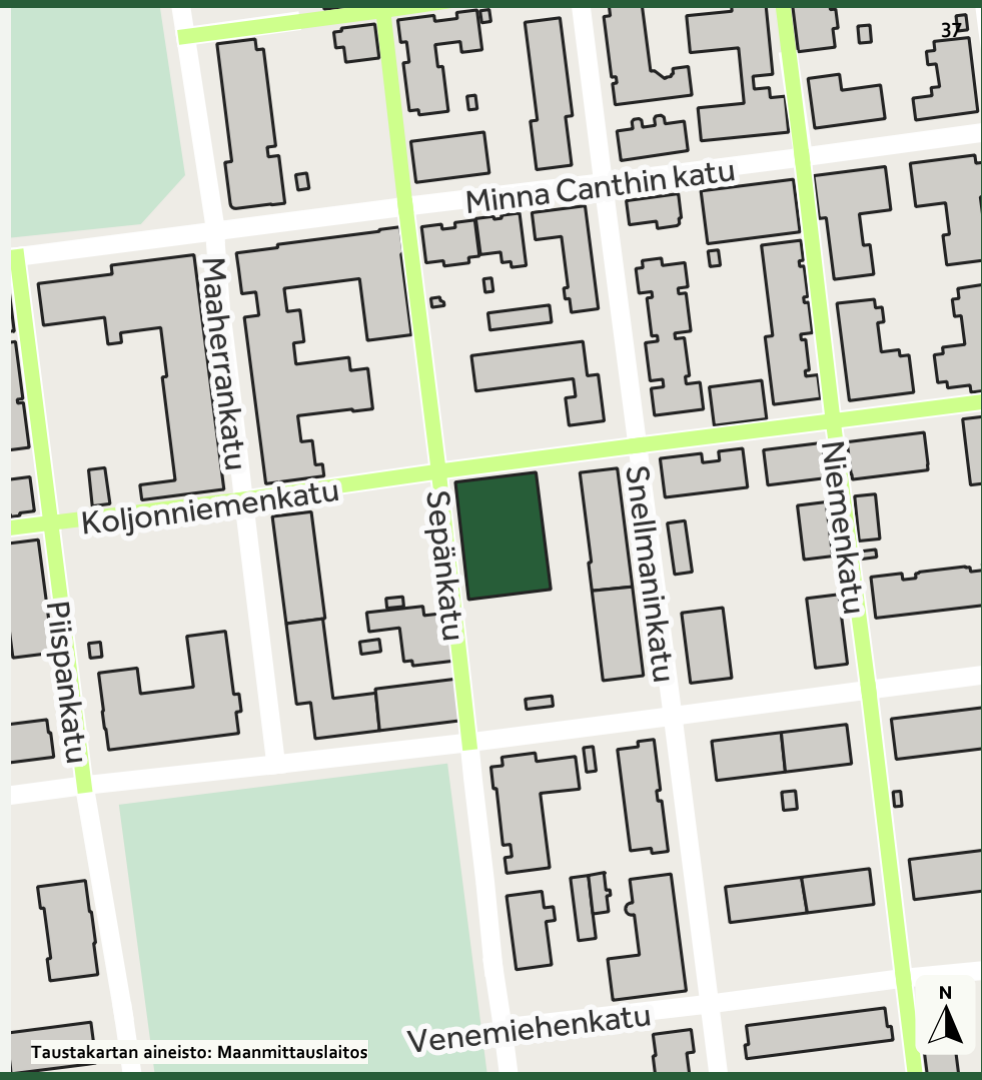
Rakennustyöt korttelileikkipaikaksi aloitettiin rakentamisen valmistuessa samana vuonna. Puiston leikkivälineiksi valittiin erilaisia keinoja ja pikkumaali – kasvillisuudeksi puolestaan metsävaahteraa, purppurakuusta, aroniaa, juhannusruusua, pajulehtiangervoa, japanintatarta ja erilaisia perennoja kaupungin taimistosta. (kts. liite 7)

2009

Google Mapsin katunäkymä vuodelta 2009 osoittaa, että Sepänpuiston toiminut vielä tässä vaiheessa korttelileikkipuistona. Puistossa on ollut pari normaalia keinoa sekä vierikeinoja, pieni liukumäki ja hiikkakenttäalue.

2024

Sepänpuiston saneerauksesta ei ole löytynyt tietoa sen perustamisvuotensa 1988 jälkeen. Puiston leikkivälineet on täytynyt poistaa 2010-luvun aikana todennäköisesti kaupungin säästötoimenpiteiden tai leikkivälineiden turvallisuusriskien vuoksi viitaten vuoden 2009 Google Maps -katunäkymään. Puistoalueen ajan havinan voi aistia sen luoteiskulmassa sijaitsevan kiviperustan myötä, joka on voinut olla osa jotakin tontilla sijainnutta taloa.

Kuva 46. Sepänpuiston tontilla sijainnutta taloa v. 1969 (Nederström 1969)

Kuva 47. Sepänpuiston tontilla sijainnut talo Koljonniemenkadulta kuvattuna v. 1975 (Riekkö 1975)

Kuva 48. Ortokuva Sepänpuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 49. Viistoilmakuva Sepänpuistosta v. 1998 (Tolvanen 1998)

Kuva 50. Ortokuva Sepänpuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 51. Katunäkymä Sepänpuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.8 Puusepänpuisto

644 m² | Maljalahdenkadun ja Puusepänkadun risteys

1974

Merkittiin asemakaavamuutoksessa korttelipuistoksi vapaa-alue selvitykseen nojaten. Puiston alueelle varattiin vähäinen rakennusoikeus leikkipaikkatoimintoja varten. Puusepänpuistosta ei ole löytynyt tarkkoja käyttö- tai rakennussuunnitelmia, joista selviäisi, milloin se rakennettiin ja mihin käyttötarkoitukseen.

1995-1996

Puistolle toteutettiin kunnostustöitä vuosina 1995 ja 1996. Kunnostuksessa rakennettiin uutta aitaa ja puunympäryspenkki sekä uusittiin kasvillisuutta. (kts. liite 8)

2024

Puistoa ei ole saneerattu vuoden 1995 jälkeen. Puisto toimii oleskelu- ja levähdyspaikkana isojen ja suojaavien puiden sekä puun ympärillä olevan puistonpenkin ansiosta.

Kuva 52. Puusepänpuiston tontilla sijainnut kivitalo v. 1970 (Puurunen 1970)

Kuva 53. Ortokuva Puusepänpuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 54. Ortokuva Puusepänpuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 55. Katunäkymä Puusepänpuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.2.9 Vaahterapuisto

1138 m² | Hapelähteenkadun ja Puusepänkadun risteys

1974

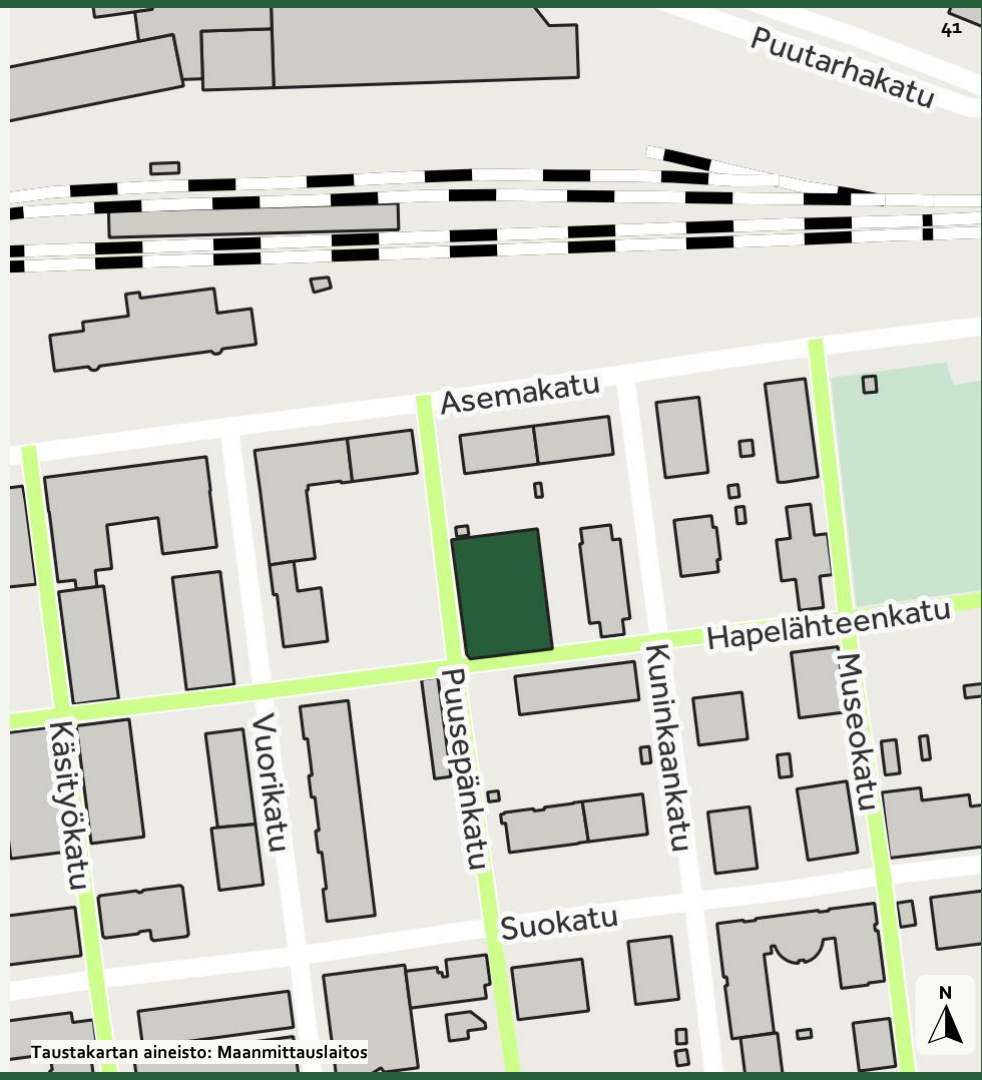
Merkittiin asemakaavamuutoksessa korttelipuistoksi vapaa-alue selvitykseen nojaten. Puiston alueelle varattiin 200 m² rakennusoikeus leikkipaikkaa varten.

1980

Rakennustyöt korttelileikkipuistoksi aloitettiin työn valmistuessa samana vuonna. Puiston leikkivälineiksi valittiin muun muassa hiekkakehikko, keinuja, liukumäki, kota, tasapainovälineitä ja pöytätennis. Kasvillisuudeksi valikoitui aroniaa, hopeakuusia, humalaa, kultaherukkaa, norjanangervoa, punapajuja ja vaahteraa. (kts. liite 9)

2024

Vaahterapuistoa ei ole saneerattu saatujen tietojen perusteella vuoden 1980 jälkeen. Puistosta on poistettu vuosien saatossa leikkivälineet sekä muita puistovälineitä. Vuoden 2023 ortokuvasta (kuva 60, s. 42) voidaan todeta, että puiston käyttö koostuu pääosin läpikulusta.

Kuva 56. Vaahterapuiston tontilla sijainnutta taloa v. 1971 (Räsänen 1971)

Kuva 57. Vaahterapuiston tontilla sijainnut talo Kuopion aseman suunnasta kuvattuna v. 1971 (Räsänen)

Kuva 58. Ortokuva Vaahterapuistosta v. 1979 (Field Group Oy)

Kuva 59. Viistoilmakuva Vaahterapuistosta v. 1998 (Tolvanen 1998)

Kuva 60. Ortokuva Vaahterapuistosta v. 2023 (Field Group Oy)

Kuva 61. Katunäkymä Vaahterapuistosta v. 2023 (CycloMedia 2023)

4.3 Kuopion taskupuistojen yhteenveto

Kuopion taskupuistot ovat uniikkeja viheralueita Kuopion ydinkeskustassa, joilla on potentiaalia kehittyä nykyistä tasoaan paremmiksi ajanvieton paikoiksi, jotka tukevat ihmisten hyvinvointia ja virkistytymistä. Taskupuistojen historiasta on löytynyt vaihtelevasti ja suhteellisen vähän tietoa, joka on koostunut erilaisista istutus- ja käyttösuunnitelmista. Puistojen nimeäminen voidaan katsoa saaneen inspiraationsa pääosin niiden kasvillisuudesta sekä läheisistä kadunnimistä.

Taskupuistojen menneisyyden käyttömääristä tai käyttökokemuksista ei ole löytynyt tietoa, jota olisi voinut peilata nykypäivän tilanteeseen. Niiden käyttötarkoituksista on voinut tehdä tulkinnanvaraisia arvioita löytyneiden kuvien pohjalta. Menneiden vuosikymmenien kuvat osoittavat taskupuistojen rakentamisen niille laadittujen suunnitelmien mukaan ja käytön säilymisen alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan vähintään siihen saakka, kunnes ne ovat saneerattu tai niiden toiminnot lakkautettu erinäisistä syistä, kuten kaupungin säästötoimenpiteiden vuoksi.

Seitsemän taskupuistoa yhdeksästä eli Ajurinpuisto, Lapinlinnanpuisto, Nauhuspuisto, Koivupuisto, Käsiyöpuisto, Sepänpuisto ja Vaahterapuisto ovat aiemmin palvelleet korttelileikkipaikkoina. Nykyään vain Ajurinpuisto toimii edellä mainitussa käytössä muiden puistojen ollessa korttelipuistoja.

Taskupuistojen rakentamisessa ja ylläpidossa on pyritty noudattamaan jo vuosikymmenien ajan elinkaariajattelun ja resurssiviisauden näkökulmia, jotka ovat Kuopion viherrakentamisen ydintavoitteita. Taskupuistoihin on hyödynnetty esimerkiksi kaupungin omaa taimistoa, uudelleenkierrätettyjä materiaaleja, kuten vanhaa torikiveystä sekä kaupungin puuseppää erilaisten puurakenteiden rakentamiseen. Kunnostustöissä on pyritty korjaamaan olemassa olevaa välttämällä kokonaisvaltaista uusimista. (Nieminen 2024.)

Taskupuistojen ympäristö on päässyt muuttumaan vuosien aikana karummaksi ja vähemmän puoleensavetäväksi – keskeisenä osatekijänä voidaan pitää kunnossapitokustannusten leikkauksia. Kysely- ja haastattelututkimusten pohjalta ympäristön epäesteettisyys nähdään sosiaalisten ongelmien, kuten päihteiden käytön lisääntymisenä puistoissa. Vastaavasti sosiaalisten ongelmien ilmeneminen voi edistää taskupuistojen käytön vähenemistä, ja sitä kautta puistojen tunnistettavuuden heikentymistä katukuvasta.

Kuva 62. Kuopion taskupuistot vuonna 2023 (CycloMedia 2023)

4.4 Kuopion taskupuistojen suunnitteluperiaatteet

Rännikatuverkoston suunnitteluperiaatteiden vaikutukset taskupuistoille

Rännikatuverkosto, johon taskupuistot kuuluvat on jaettu eri vyöhykkeisiin, joista ydinkeskustan vyöhyke, Vanhan Kuopion vyöhyke, asuinvyöhyke ja ydinkeskustan vaihtumisvyöhyke sisältävät taskupuistojen kannalta huomionarvoisia suunnitteluperiaatteita. Alla on listattu kunkin vyöhykkeen suunnitteluajureita taskupuistoille.

Ydinkeskustan vyöhyke: Lukkaripuisto, Koivupuisto

- Vehreyden ja suurimpien puiden säilyminen
- Riittävän tilan varaaminen oleskeluun kohtaamis- ja tapahtumapaikkoina toimimiseen

Vanhan Kuopion vyöhyke: Sepänpuisto

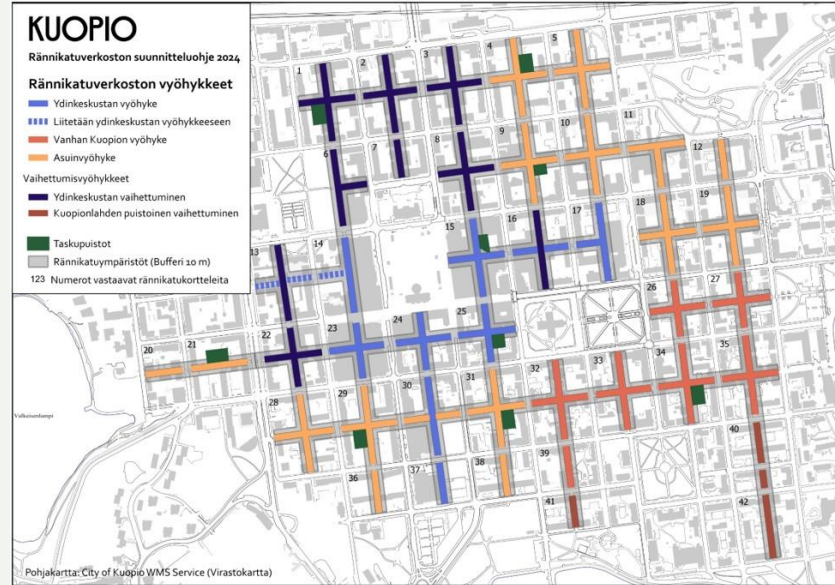
- Vehreyden ja suurimpien puiden säilyminen ja ympäristön jättäminen pääosin maapohjalle
- Puiston kehittäminen yhteistyössä alueen asukkaiden kanssa historiallisuuden näkökulmilla

Asuinvyöhyke: Lapinlinnanpuisto, Nauhuspuisto, Käsiyöpuisto, Puusepänpuisto, Vaahterapuisto

- Vehreyden ja suurimpien puiden säilyminen ja ympäristön jättäminen pääosin maapohjalle
- Puistojen käyttö suunnataan lähialueen asukkaiden kohtaamispaikoiksi ja kehittämistä edistetään yhteistyössä alueen asukkaiden, erityisesti lasten ja nuorten kanssa

Ydinkeskustan vaihtumisvyöhyke: Ajurinpuisto

- Vyöhykkeen taskupuistossa noudatetaan ydinkeskustan sekä asuinvyöhykkeen suunnitteluperiaatteita

Kartta 11. Kuopion rännikatuverkoston vyöhykkeet (Martikainen 2024)

Rännikadut, taskupuistot mukaan lukien, tarjoavat suunnitteluperiaatteiden toteutumisella vehreän, meluttoman ja turvallisen liikkumisympäristön, joka tukee verkoston käyttäjien mielenterveyttä sekä fyysistä ja sosiaalista aktiivisuutta. Kehittämistä tulisi toteuttaa samanaikaisesti rännikatuojen varsilla sijaitsevien kiinteistöjen kanssa, jolloin lopputulokset täydentävät toisiaan. (Rännikatuverkoston suunnitteluohje / strateginen maankäyttö 2024.)

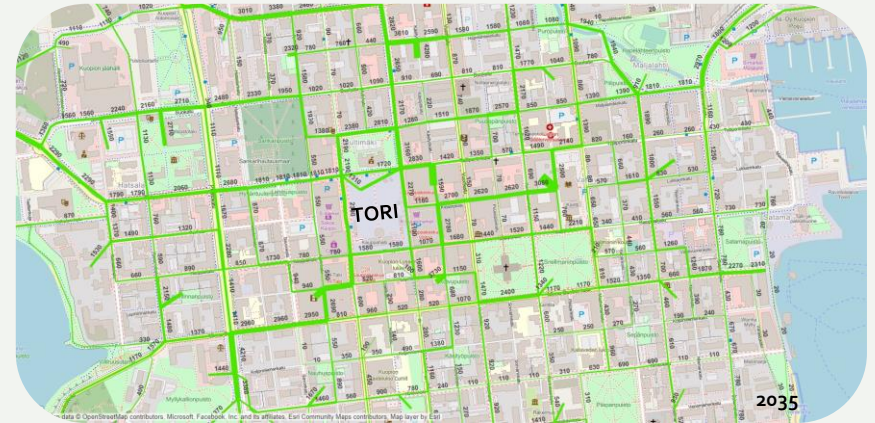
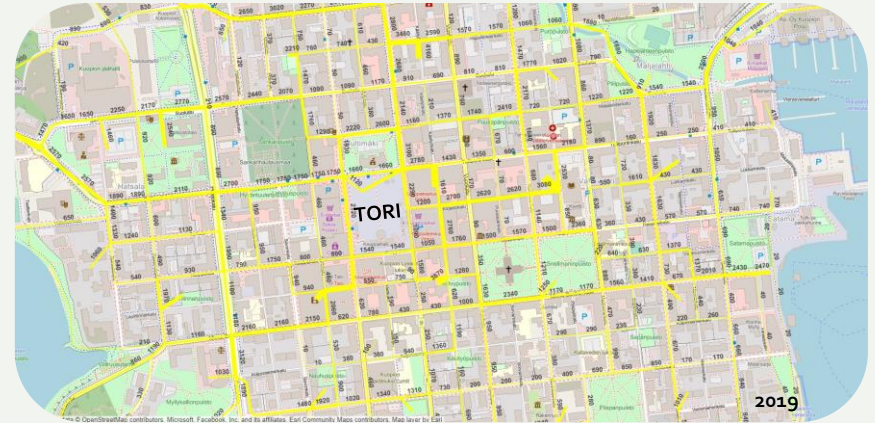
Ruutukaavakeskustan jalankulun vaikutukset taskupuistoille

Taskupuistojen sijaitessa ydinkeskustassa, kevyeen liikenteeseen suunnattujen rännikatujen varrella, voi alueen liikennemäärillä olla vaikutusta niiden käyttöasteisiin ja löydettävyyteen erityisesti jalankulun osalta. Työn asukashaastatteluiden tuloksiin viitaten (kts. s. 63) puistojen käyttäjät saapuvat niihin pääosin kävellen, miksi jalankulun määriä ruutukaava-alueelta on tarkasteltu.

Sivulla esitetyissä kartoissa on kuvattu jalankulun KVL-määriä eli vuoden keskimääräistä vuorokausikohtaista liikennettä vuosilta 2019 ja 2035, jotka ovat suuntaa-antavia liikenteensimulointiohjelman mallintamia arvioita jalankulkijoiden lukumäärästä.

Kartoista voidaan tulkita, että jalankulkijat suosivat reittejä, joiden varrelle asettuu julkisia palveluita ja kauppakeskittymiä. Suosituimmat reitit sijoittuvat Kuopion kaupunginteatterin läheisyyteen Niiralankadulle, jonka kautta pääsee työpaikkojen ja opiskelijoiden kannalta keskeiseen kaupunginosaan Savilahteen sekä kadunosuuksiin, joista pääsee Kuopion matkakeskukseen, kaupunginkirjastoon ja torin läheisyydessä sijaitseviin kauppakeskuksiin. Jalankulun määrät eivät merkittäväällä tavalla eroa toisistaan esitettyjen vuosien välillä, mikä kuvastaa kaupunkirakenteen ja liikkumismuotojen maltillista kehittymistä ja muutosta.

Suurin osa taskupuistoista sijaitsevat kadunosuuksilla ja alueilla, joissa ei sijaitse arjen kannalta merkittäviä kohteita tai palveluita, miksi jalankulku puistojen läheisyydessä on oletettavasti vähäisempää. Keskeisillä paikoilla sijaitseviksi taskupuistoiksi voidaan lukea Ajuripuisto ja Vaahterapuisto Kuopion matkakeskukseen sekä Puusepänpuisto Kuopion pääterveysaseman läheisyydessä – myös Koivupuisto Kuopion torin kupeessa on lähellä liikenteen solmukohtia muiden puistojen sijaitessa asuinkiinteistöjen väleissä. Taskupuistojen näkyvyyttä katukuvassa voitaisiin edistää opasteiden lisäämisellä vilkasliikenteisille kadunosuuksille sekä infotaulujen asentamisella itse puistoihin markkinoinnin lisäksi.

Kartta 12. Jalankulun arki vuorokausiliikenne Kuopion ruutukaava-alueella vuodelta 2019 ja ennuste vuodesta 2035 (KUOMA)

5 Muotoilun menetelmät tutkimustyössä

5.1 Palvelumuotoilu

Opinnäytteen tutkimustyö on perustunut vahvasti palvelumuotoilun hyödyntämiselle, jossa paneudutaan palvelujen, asiakas- ja työntekijäkokemusten sekä palveluliiketoiminnan ihmislähtöiseen kehittämiseen. Palvelumuotoilu koostuu palveluiden suunnittelusta ottaen huomioon sekä käyttäjien tarpeet että palvelun tarjoajan liiketoiminnalliset tavoitteet edistämällä palvelujen käytön ja kuluttamisen sujuvuutta, helppoutta ja vaivattomuutta, mutta myös elämyksellisyyttä sekä tunteisiin ja arvoihin vetoavuutta. (Koivisto ym. 2019, 34.)

Palvelumuotoilu voi näyttäytyä usealle hankalasti tunnistettavana käsitteenä, jonka määrittämisen hankaluuteen vaikuttavat sen epäselvät rajat. Lamian Head of Design Turusen (Turunen 2018) mukaan se on sateenvarjokäsite, johon yhdistyy elementtejä muotoilusta, käytettävyyssuunnittelusta, myynnistä ja markkinoinnista.

Palvelumuotoilun keskiö koostuu asiakasymmärryksestä ja yhteiskehittämisestä, joissa edetään iteratiivisesti erilaisia ymmärrystä lisääviä työkaluja ja menetelmiä, kuten kyselyitä, tutkimuksia, haastatteluita ja työpajoja hyödyntäen. Asiakasymmärryksen saamiseksi muotoiluprosessi edellyttää tiivistä yhteistyötä ja työskentelyä asiakkaiden ja yhteistyökumppanien kanssa.

Palvelumuotoilu perustuu muotoiluajattelun periaatteisiin, jotka tulivat tunnetuksi designgurujen David M. Kelley'n ja Tim Brownin sekä professori Roger Martinin Toronton puolesta reilu kymmenisen vuotta sitten. Sen keskeisiin perusteisiin lukeutuvat ihmislähtöisyys, oikean ongelman tunnistaminen, eksploratiivisuus, iteratiivisuus, divergentin ja konvergentin ajattelun vuoropuhelu, protoilu ja testaaminen, yhteiskehittäminen ja monialaisuus. (Koivisto ym. 2019, 36; Luonaukoski 2022, 19-20.)

Palvelumuotoilun kehittyminen isommaksi ilmiöksi alkoi noin 2000-luvun puolivälissä, kun palvelusektorin nähtiin dominoivan taloutta ja kysyntä kohdistui yhä enemmän asiakaslähtöisesti kehitettyihin palveluihin. Palvelumuotoilusta onkin tullut merkittävä ilmiö etenkin Suomessa, johon on voinut vaikuttaa sen arvopohja ja ideologia, jotka soveltuvat hyvin suomalaiseen kulttuuriin. Suomessa korostetaan tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta, miksi asiakkaiden ja työntekijöiden osallistuminen palvelumuotoiluprosessiin omilla mielipiteillään, toiveillaan ja ideoillaan nähdään luonnollisena asiana. Suomen pitkällä talkookulttuurilla ja ihmisten totuttamisella toisten auttamiseen vähäisillä palkkioilla on ollut merkitystä palvelumuotoilun osallisuuden kehittämiseen ja valmiuteen osallistua työpajoihin. (Koivisto ym. 2019, 32-33.)

Kuvio 5. Muotoilun tasot (Rissanen 2024, mukailen Gomez)

Tuplatimanttimalli

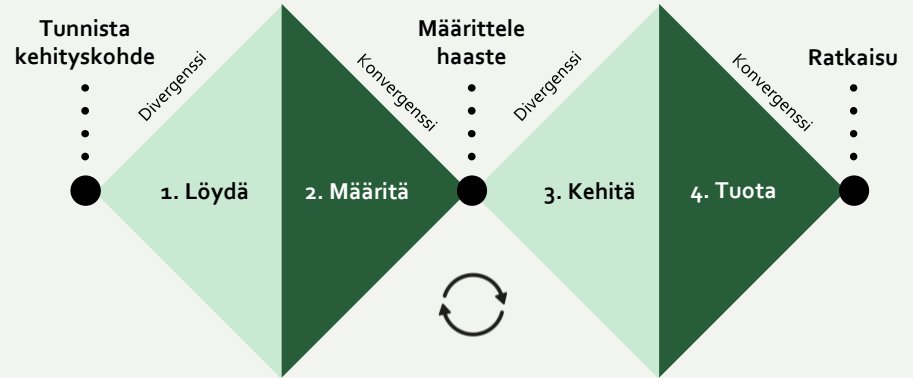
Käytin työskentelyssäni palvelumuotoilun prosesseista ja luovista ongelmanratkaisuista tuttua tuplatimanttimalia, joka muodostuu kahdesta timantista divergenssi- ja konvergenssijatteluun pohjautuen. Divergenssijattelussa korostetaan luovaa ajattelua ja uusien, rohkeiden ideoiden tuottamista, kun konvergenssissa puolestaan looginen ajattelu, asioiden kiteyttäminen, analyttinen arviointi ja asiantuntemus ovat keskeisintä (Koskimäki ym. 2022). Työssä keskityttiin pääosin konvergenssijattelun harjoittamiseen laajan datankeruun ja sen analysoinnin myötä.

Tuplatimantin ensimmäisessä timantissa keskitytään ratkaistavan ongelman ymmärtämiseen asiakasymmärryksen keräämisellä ja sen kiteyttämällä. Toisessa timantissa tehdään runsasta ideointia ja kokeiluja ratkaisujen kehittämiseksi, minkä lopussa suunniteltu asia toteutetaan käytäntöön kehitysvaiheessa syntyneiden ideoiden pohjalta. (Palvelumuotoilu Palo 2018.)

Palveluiden sekä yleisesti kohteiden suunnitteleminen on harvoin virtaviivainen, jatkuvasti etenevä prosessi. Tuplatimantille onkin yleistä, että ideoinnista ja testaamisesta pitää toisinaan palata takaisin ongelman määrittelyyn, kunnes kehitettävä kohde on valmis toteutettavaksi (PAMU Savonlinna 2024).

Muotoiluprosessissa keskityttiin tuplatimanttimalin ensimmäisen timantin hioutumiseen aiheen vaatiessa syvällistä perehtymistä tulevaisuudessa ratkaistavaan ongelmaan eli miten Kuopion taskupuistoista saadaan kehittymään eloa, iloa ja oloa tukevia olohuoneita.

Ensimmäisen timantin löydä –vaihe koostui taustatutkimuksen sekä kysely- ja haastattelututkimusten toteuttamisesta. Määritä –vaiheessa kerättyä dataa analysoitiin ja jäseneltiin samankaltaisuuskaavion avulla, jonka jälkeen taskupuistoille muodostettiin eloa, iloa ja oloa tukevia kehitysehdotuksia Kehitä –vaiheessa.

Kuvio 6. Palvelumuotoilun tuplatimanttimali (Rissanen 2024, mukailen PAMU Savonlinna)

5.2 Kaupunkimuotoilu & placemaking

Nykyään yli puolet maailman ihmisistä asuu kaupungeissa ja arvioiden mukaan vuonna 2050 yli 70 prosenttia. On selvää, että kaupunkien kehittyessä ja kasvaessa tarvitsemme parempia, ihmislähtöisiä ratkaisuja ja palveluita urbaaneihin elinympäristöihin. Kymmenen vuoden sisään muotoiluosaamisesta on tullut osa kaupunkien kehittämistyötä ja parhaimmillaan se toimii sen lähtökohtana. (Ikävalko 2021, 13.)

Kaupunkimuotoilu on suunnittelu- ja kehitystyötä, joka haastaa perinteisiä hallinnon malleja ja suunnitteluprosesseja. Sen päämääränä on rakentaa hyvää kaupunkikokemusta, parantaa vuorovaikutusta ja edistää käyttäjälähtöistä suunnittelua sekä toteuttaa kaupunkirakenteiden poikkileikkaamista lisäämällä demokraattista suunnittelua läpinäkyvällä päätöksenteolla. (Ikävalko 2021, 14.)

Kaupunkien ja kuntien haasteet ovat isoja ja yhteiskunnallisia, usein paljon monitasoisempia verrattuna yksityiseen sektoriin lainsäädännön määrittellessä työn raamit. Monien ongelmien limittymisen riskinä on, ettei niiden keskinäistä suhdetta hahmoteta – siksi tarvitsemme yhteiskunnan eri toimijoita mukaan kehittämistyöhön. (Ikävalko 2021, 15.)

Muotoiluosaamisen sisällyttäminen osaksi julkisen sektorin toimintaa tapahtuu yksilö- että organisaatiotason ajattelutapojen muutoksilla. Muutosmurroksessa tulisi pohtia kuinka rakentaa moniammatillista työtettä ja organisaation läpileikkaavaa työkuulttuuria sekä kuinka kaupunkilaiset, yhteisöt ja elinkeinoelämä pääsevät luontevasti mukaan monialaiseen kaupunkikehittämiseen. Kaupunkimuotoilun perimmäinen tarkoitus on luoda vuorovaikutteista suunnittelu- ja päätöksentekokulttuuria, jossa kaupunkilaiset kokevat osallistumisensa mielekkääksi ja merkitykselliseksi. Päätöksentekijöiden pitää voida luottaa siihen, että suunnittelijat tekevät oikeita ratkaisuja vuorovaikutuksessa asukkaiden, elinkeinoelämän ja oleellisten sidosryhmien kanssa. (Ikävalko 2021, 15.)

Tässä tutkimuksessa asukkaat pääsivät osallisiksi ja vaikuttamaan taskupuistojen kehittämiseen kyselyn ja haastatteluiden kautta, joten vuorovaikutustyötä on osaltaan päästy tekemään. Lisäksi tutkimusta toteutettiin moniyksiköllisesti eri asiantuntijoiden näkemyksiä kuunnellen, jossa korostui moniammatillinen työote.

Placemaking merkityksellisten kaupunkitilojen luojana

Kaupunkimuotoiluun oleellisesti liittyvällä, sosiaalista näkökulmaa hyödyntävällä placemakingilla eli paikkasuunnittelulla autetaan olemassa olevien kaupunkitilojen ja uusien kaupunginosien saattamista elävämmiksi kohtaamisen ja aktiviteettien paikoiksi yhdessä asukkaiden kanssa.

Placemaking on vastapaino pitkille ja hitaille kaupunkisuunnitteluprosesseille perustuen näkyvien tekojen toteuttamiseen nopealla syklillä, pienillä resursseilla ja panostuksilla erilaisten väliaikaisratkaisujen, kuten kalusteiden sekä kulttuurillisten ja yhteisöllisten tapahtumien kautta. Väliaikaisratkaisuilla voidaanankin saada arvokasta käyttäjädataa alueiden jatkosuunnittelun tueksi.

Menetelmään kuuluu vahvasti myös paikallisten yhteisöjen hiljainen tieto ja niiden piilevät voimavarat, jotka auttavat luomaan eläviä julkisia tiloja, ja joissa arkiympäristöjen merkitykselliset paikat tarinoineen ja kokemuksineen pääsevät korostumaan. (Raivio ym. 2022.)

5.3 Taustatutkimus

Opinnäytetyön ensimmäisenä vaiheena oli taustatutkimuksen eli benchmarkingina tunnetun tiedonhankintamenetelmän hyödyntäminen.

Benchmarkingin toimintaperiaatteeseen kuuluu oman toiminnan vertaaminen toisten toimintaan ja tulla tietoisemmaksi oman toiminnan heikkouksista niitä parantaen (Laaksonen 2019). Toiminnan vertaaminen kilpakumppaneihin voi auttaa löytämään hyviä toimintatapoja ja ideoita, joita hyödyntää oman toiminnan innovoimiseen.

Taustatutkimusta voidaan käyttää myös kehittävän kohteen aineistojen tutustumiseen, mikä oli tässä työssä keskeisintä. Taustatutkimus koostui teoreettisen tiedon tutkimisesta sekä vertailusta Kuopion, Suomen ja maailman taskupuistoista, ihmiskeskeisestä kaupunkikuvasta ja kaupunkiluonnon merkityksistä – myös Kuopion taskupuistojen kehityskulun, kehittämistavoitteiden ja sidosryhmien näkemysten selvittäminen oli oleellista käsillä olleen muotoiluhaasteen ymmärtämiseksi.

Kaupunkiluonnon merkityksiin, taskupuistojen ominaispiirteisiin ja historiaan perehtyminen auttoivat syventämään ymmärrystä siitä, miten Kuopion taskupuistot saataisiin kehittämään elon, ilon ja olon olohuoneiksi käyttäjälähtöisesti. Vastaavasti taskupuistojen vertaileminen eri kaupunkien ja maiden välillä auttoi löytämään uusia näkökulmia Kuopion taskupuistojen fasiliteettien parantamiseksi.

Projektin alkuvaiheessa monipuolisen taustatutkimuksen toteuttaminen loi tukevan tukirangan jatkaa tutkimusta ja taskupuistoille suunniteltujen kehitysehdotusten muodostusta. Kehitysmahdollisuuksien tutkiminen ja selvittäminen oli tärkein ja toteutettavin tehtävä tässä hetkessä – tulevaisuudessa taskupuistojen suunnittelua voidaan syventää jatkamalla sitä eri sidosryhmien kesken esimerkiksi työpajojen kautta ja tutkimalla puistojen ympäristöjä tarkemmin kasvillisuusselvityksillä.

Kuvio 7. Taustatutkimuksen kohteet (Rissanen 2024, mukailien amapola / Canva)

5.4 Kyselytutkimus Maptionnairella

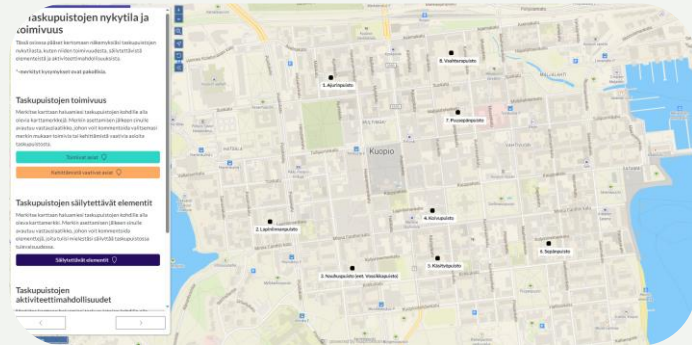
Päätin toteuttaa kyselytutkimuksen opinnäytteen löydä –vaiheessa Kuopiossa asuville asukkaille taskupuistojen toimivuudesta, käyttötarkoituksista ja kehitysideoista Maptionnairella, joka on osallistamiseen soveltuva digitaalinen alusta. Kysely oli auki **22.1.-5.2.2024** välisen ajan ja siitä viestitettiin Kuopion verkkosivuilla ja somekanavissa (Facebook, Instagram), paikallislehti ViikkoSavossa sekä Savonian muotoilun opiskelijoille sähköpostitse. Monikanavaisella viestinnällä tavoiteltiin mahdollisimman laajaa osanottoa, ja sitä kautta aineistoa.

Maptionnaire on suunniteltu erityisesti tutkijoille, kaupunkisuunnittelijoille ja konsulteille kansalaisten ja yhteisöjen osallistamiseen. Maptionnairen alkuperäisenä toimintaperiaatteena on ollut karttapohjaisena kyselytyökaluna toimiminen. Nykyään sen avulla pystytään osallistamaan kokonaisia yhteisöjä erilaisiin projekteihin monikäyttöisillä interaktiivisilla toiminnolla. (Maptionnaire 2024.)

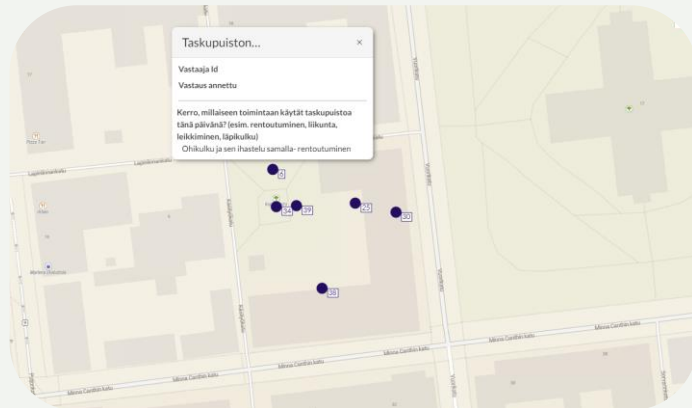
Monipuolisen datan keräämiseksi kyselyn sisällöstä muodostui sekoitus kvalitatiivisia (laadullinen) ja kvantitatiivisia (määrällinen) tutkimusmenetelmiä. Laadullisissa tutkimuksissa keskitytään ymmärtämään yksilöiden kokemuksia, näkökulmia ja käyttäytymistä kun vastaavasti määrällisessä tutkimuksessa järjestelmällinen, numeeristen tietojen kerääminen ja analysointi on keskeistä. (Abbadia 2023; Anttila 2014.) Kokemusten ja näkökulmien selvittämisen kysymyksiä toimivat esimerkiksi *”millainen puistoympäristö on sinulle mieleinen?”* ja *”millä tavoin eri vuodenajat vaikuttavat taskupuiston käyttöön?”* Vastaavasti puolueettomien, tilastollisten tietojen saamiseksi kysyttiin muun muassa taskupuistojen käyttöön toistuvuutta eli *”kuinka usein käytät taskupuistoja?”*, johon oli asetettuna valmiit vastausvaihtoehdot.

Kyselytutkimuksen toteuttaminen Maptionnairella osoittautui toimivaksi ratkaisuksi, koska sillä saatiin kerättyä paikkakohtaista dataa hyvin yksityiskohtaisesti. Kyseisen alustan valintaan vaikutti osaltaan se, että sitä oli hyödynnetty entuudestaan Kuopion kaupungin eri hankkeisiin ja projekteihin kaupungin toiminnan kehittämiseen, kansalaisten ja eri toimijoiden näkemysten kautta.

Kyselyn interaktiivisuutta hyödynnettiin siten, että vastaajan oli mahdollista lisätä karttamerkkejä kartalle merkityille taskupuistoille ja kirjoittaa karttamerkin yhteyteen laadittuun kysymykseen näkemyksensä, jonka kautta data saatiin kohdentumaan suoraan tietyille puistoille. Kyselytutkimuksen tuloksia on avattu tarkemmin työn osiossa **6.3.1 Kyselytutkimus**.

Kuva 63. Näkymä taskupuistojen asukaskyselystä. Kyselyn osioissa 3-6 vastaaja pystyi tarkastelemaan kartalta taskupuistojen sijainteja ja merkitsemään kysymyksillä varustettuja karttamerkkejä kartalle merkittyjen taskupuistojen kohdalle. (MapTiler/OpenStreetMap 2024)

Kuva 64. Vastaajien lisäämiä karttamerkkejä Koivupuistoon. Karttamerkkien yhteydessä oli tarkentavia kysymyksiä, joihin vastaaja pystyi jättämään kommenttia. (MapTiler/OpenStreetMap 2024)

5.5 Haastattelututkimus

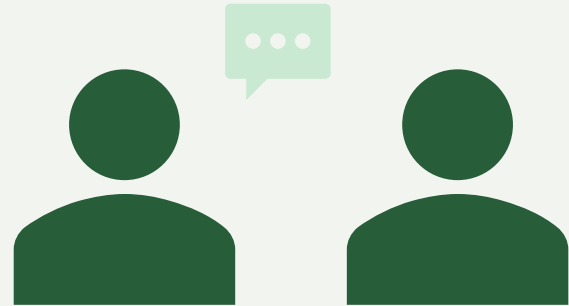
Hyödynsin työssäni kyselytutkimuksen lisäksi puolistruktuoituja haastatteluja laadullisen tiedon lisäämiseksi. Haastattelin asukaskyselyyn vastanneita henkilöitä taskupuistojen fasiliteettien, käytön ja mahdollisen historiatietämyksen osalta. Lisäksi tiedustelin kaupunkisuunnittelun asiantuntijoiden näkemyksiä taskupuiston kaltaisten viheralueiden suunnittelusta ja käyttömahdollisuuksista. Haastattelutilanteet järjestettiin kasvokkain Teamsin kautta tai läsnätapaisena, mikä auttoi piilevän tiedon juurille pääsyyn haastateltavien kehonkielen ja reaktioiden kautta.

Puolistruktuoitu haastattelu koostuu kysymyksistä ja teemoista, jotka ovat valmiiksi mietittyjä ja kaikille haastateltaville samoja, mutta niistä puuttuvat valmiit vastausvaihtoehdot (Näpärä 2017). Kyseisen haastattelumallin käyttäminen antaa enemmän vapautta haastateltavalle vastauksensa kertomiseen, mikä voi edesauttaa saatavan aineiston monimuotoisuuteen.

Asukashaastatteluiden henkilöt valittiin asukaskyselyn yhteydessä olleen haastatteluhaun kautta, johon halukkaat pystyivät ilmoittamaan yhteystietonsa sekä taskupuiston, josta halusi päästä keskustelemaan tarkemmin kanssani. Kyselyyn vastasi keskimäärin n=140 henkilöä, joista n=8 ilmoitti halukkuutensa haastatteluun. Lopulta haastatteluihin kutsuttiin n=5 henkilöä, joiden valinnan perusteina käytettiin henkilöiden ilmoittamia taskupuistoja ja kyselyn kautta saatuja tietoja, mitkä taskupuistoista ovat tällä hetkellä kaikista kehoimmassa tilassa – nämä puistot olivat Lapinlinnanpuisto, Nauhuspuisto, Käsiyöpuisto, Sepänpuisto ja Vaahterapuisto.

Asiantuntijahaastattelut järjestettiin Forum Virium Helsingin PilotGreen-hankkeeseen ja Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyörykseen kuuluvien asiantuntijoiden kanssa. Forum Virium Helsingin haastattelu koostui yhtiön ja hankkeen omien toimintatapojen, tavoitteiden ja suunnittelukohteiden kokoluokan selvittämisestä sekä viherympäristösuunnittelun osallistamistavoista ja vuodenaikojen vaikutuksista suunnitteluun. Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyörykseltä tiedusteltiin myös heidän toiminnastaan, mutta myös näkemyksistä tapahtumien järjestämiseksi Kuopion taskupuistoihin ja millaisen toiminnan he näkivät tarpeellisena taskupuistojen tilanteen kehittämiseksi.

Haastatteluiden tuloksia on avattu tarkemmin osioissa *6.4.2 Asukaslähtöinen haastattelututkimus* ja *6.4.3 Asiantuntijalähtöinen haastattelututkimus*.

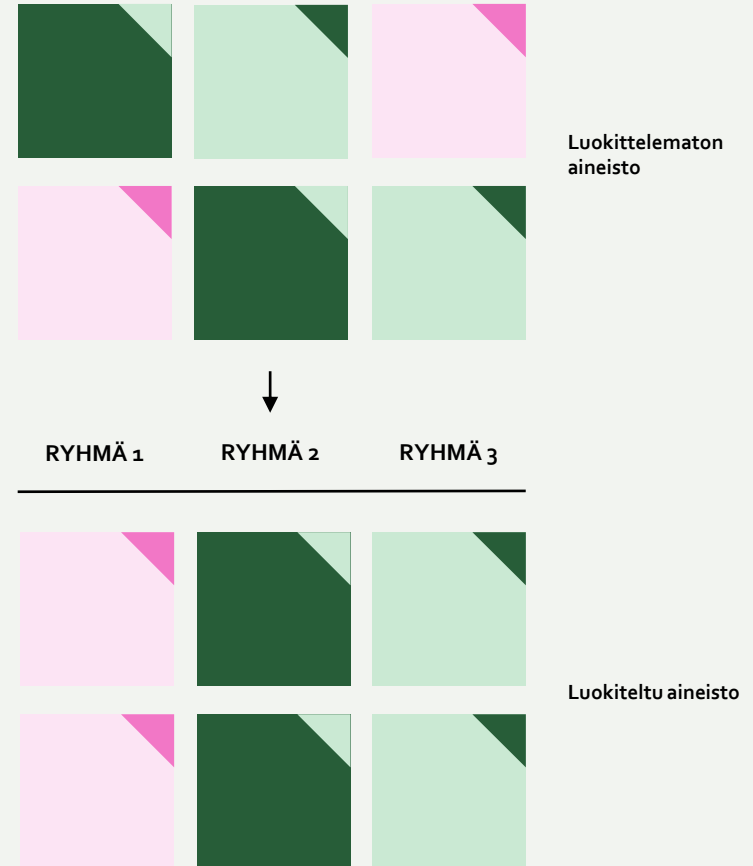
5.6 Tutkimusaineiston käsittely samankaltaisuuskaaviolla

Osallistamisvaiheen tulokset kyselystä ja haastatteluista käsiteltiin samankaltaisuuskaavion avulla, joka osoittautui toimivaksi työkaluksi ison tutkimusaineiston käsittelemiseen. Sen avulla saatiin selville tuloksista ilmenneet toistuvat teemat, jotka liittyivät taskupuistojen käyttötapoihin, vahvuuksiin, heikkouksiin ja kehitystoiveisiin.

Tutkimuksissa havaitaan usein paljon erilaisia näkemyksiä, joissa eri sidosryhmien ja tiimijäsenten näkemykset ovat päällekkäisiä tai huomiot kiinnittyvät eri asioihin. Samankaltaisuuskaavio mahdollistaa kaikkien näiden seikkojen ryhmittelyn teemoiksi toimien samalla visuaalisena karttana ydinongelmista. Kaavion luominen auttaa hahmottamaan, että yksilöiden havaitsemat huolenaiheet ovat osa laajempaa ongelmakokonaisuutta, jota pyritään ratkaisemaan. (socialUP 2024.)

Kaavion rakentaminen aloitetaan yleensä käymällä tutkimusaineisto itsenäisesti tai ryhmän kesken läpi usein post-it lappuja hyödyntäen. Lapuille kirjataan kaikki aineistosta löytyvät havainnot, joista jokainen mielellään omalle lapulleen mahdollisimman vähäsanaisesti – kuitenkin niin, että ymmärrettävyys ei kärsi. Tämän jälkeen laput kootaan ja luokitellaan samankaltaisuuksien mukaan eri ryhmiin, jotka liittyvät tutkimusvaiheessa havaittuihin teemoihin. (socialUP 2024.)

Kahdeksasta tutkimuksessa mukana olleelle taskupuistolle luotu samankaltaisuuskaavio löytyy työn osasta 6.3.3 *Samankaltaisuuskaavio*. Kaaviossa kuvataan neljä tutkimustuloksista tunnistettua ydinteemaa, jotka ovat *käyttötavat & elämykset*, *vahvuudet*, *heikkoudet* ja *tulevaisuuden toiveet*, joiden alle taskupuistoja yhdistävät asiat ovat luokiteltu edelleen alateemoihin.

Kuvio 8. Kuvaus samankaltaisuuskaavion muodostamisesta (Rissanen 2024)

6 Kuopion taskupuistojen tutkiminen

6.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Kuten työssä on aiemmin mainittu, on Kuopion taskupuistojen nykytilanteen kehittäminen noussut esille rännikatuverkoston suunnitteluohjeen päivityksen yhteydessä niiden ollessa tärkeä osa rännikatujen identiteettiä. Taskupuistojen kehittämistä halutaan suunnata jatkossa erityisesti keskustassa asuville asukkailla, joille pienikin vehreys voi olla hyvin merkittävää.

Tutkimuksessa nähtiin tarpeellisuutta osallistaa Kuopion asukkaita kyselyn ja haastatteluiden kautta, jotta taskupuistoista saatiin selville asukas- ja käyttäjälähtöistä tietoa käyttötapojen ja toiveiden ymmärtämiseksi, ja jotta jatkokehitys kohdentuisi potentiaalisten käyttäjäryhmien näkemyksille. Lähtökohdana on ollut löytää puistoihin lukeutuvia niin positiivisia kuin negatiivisia näkemyksiä. Näiden selvittämiseksi tutkimusta on toteutettu triangulaatiolla eli monistrategisella tutkimusotteella, jossa samaa ilmiötä lähestytään monesta suunnasta monimenetelmällisesti – tässä tapauksessa kahdella tiedonkeruumenetelmällä ja tulosten vertailulla rinnakkain. Triangulaation avulla voidaan osoittaa, etteivät tulokset ole sattumanvaraisia, kun sama tulos on saavutettu useilla eri lähestymistavoilla. (Anttila 2014.)

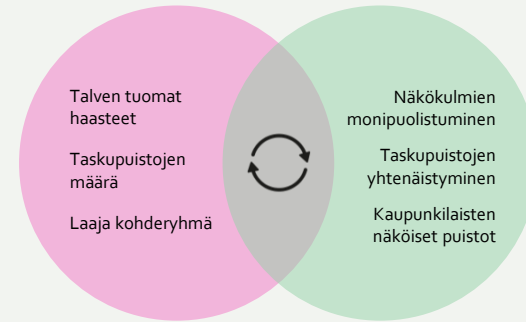
Taskupuistojen tutkimustyö täytyi aloittaa ruohonjuuritasolta, koska niiden käyttöasteista ja käyttötavoista ei löytynyt aiemmin kerättyä dataa. Isoimpana haasteena tutkimukselle ja suunnittelun edistämiseksi on ollut sen toteuttaminen talvisaikaan, jolloin viherympäristöjen havainnointi on haastavampaa lumen peittäessä maan, kasvillisuuden ja rakennetut elementit alleen.

Toinen keskeinen haaste on ollut samanaikainen tutkimustarve usealle taskupuistolle, mikä on luonut painetta tutkimukseen käytettävälle ajalle ja sen laatuun. Lisäksi laajaksi muodostunut kohderyhmä, johon kuuluivat kaikki kuopiolaiset ja sen lähialueilla asuvat asukkaat, aiheutti hieman haastetta tutkimusaineiston hallitsemiseen – toisaalta rajatumman kohderyhmän validointi olisi voinut vaikuttaa heikentävästi tutkimustuloksiin laajempien näkökantojen puuttuessa.

Hahmottamani haasteet ja mahdollisuudet ovat kuin toistensa vastinpareja. Olen kokenut talven haasteellisuutta ajankohtana viheralueiden suunnitteluun osallistamisen näkökulmasta, kun maaston havainnointi on heikompaa verrattuna sulan maan aikaan, mutta tämä ei kuitenkaan estä uusien näkökulmien ja suunnitelmien syntymistä jo seuraavaan kesää varten.

Kohteiden runsaus ja niiden vertaileva tutkimustyö on luonut mahdollisuuden yhtenäisemmän suunnittelulinjan syntymiseen, jossa tunnistetaan loppukäyttäjien näkemykset puistojen kehittämiseksi, ja joka voi edesauttaa tunnistettavan ja suositun taskupuistoverkoston muodostumisessa.

Laaja kohderyhmä on hieman vaikeuttanut laajaksi muodostuneen aineiston käsittelyä. Pitkällä aikavälillä tämä kuitenkin hyödyttää taskupuistojen suunnittelua, kun niistä päästään suunnittelemaan kaupunkilaisten näköisiä tiloja huomioimalla useiden käyttäjäryhmien toiveet ja vaatimukset.

Kuvio 9. Taskupuistojen suunnittelun haasteet ja mahdollisuudet (Rissanen 2024)

6.2 Tutkimusprosessi

Vaihe 1. Toimeksianto ja projektin rajaaminen

Olipa kyseessä palvelumuotoilun tai jonkin muun alan suunnitteluprosessi, täytyy alussa koota projektin ydintiimi, yhteinen käsitys projektin tavoitteista ja käytännöistä sekä taustamateriaaleista. Kävin toimeksiantajani ohjaajan kanssa läpi mitä olemme suunnittelemassa, mitkä ovat sidosryhmämme, kenelle suunnittelu kohdennetaan ja missä aikataulussa se toteutetaan. Tämän pohjalta laadin projektisuunnitelman ja aikataulun sekä ryhdyin etsimään aiheeseen liittyviä aineistoja.

Vaihe 2. Lähteiden kokoaminen ja taustatutkimus

Projektirajauksen jälkeen lähdin toteuttamaan lähteiden kokoamista ja taustatutkimusta, jossa tutkin muun muassa taskupuistoihin ja ihmiskeskeiseen kaupunkiin liittyvää teoriaa aiheen ymmärryksen syventämiseksi. Tässä vaiheessa muodostin myös osallistamiseen liittyvät materiaalit eli sähköisen asukaskyselyn ja haastatteluiden kysymykset yhteistyössä kollegoideni kanssa strategisessa maankäytössä ja viher- ja virkistyspalveluissa.

Vaihe 3. Osallistava tutkimustyö

Opinnäytteen osallistamisvaihetta voidaan pitää tutkimuksellisenä kehittämisenä asukaskyselyn, haastatteluiden ja teorian tiedon käsittelyn myötä. Tutkimuksellisen kehittämistyön menetelmät ovat hyvin moninaisia, jossa esimerkiksi haastatteluiden rinnalla voidaan hyödyntää taustatutkimusta, kyselyitä, osallistuvaa havainnointia ja erilaisia yhteisöllisiä ideointimenetelmiä (HUMAK 2024).

Osallistamisen kohderyhminä toimivat Kuopion asukkaat sekä Forum Virium Helsingin ja Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys ry:n henkilöstöä. Asukkailta kysyttiin ensi sijassa näkemyksiä taskupuistojen tunnettavuudesta, toimivuudesta, käyttötarkoituksista ja niiden tulevaisuuden kuvasta Maptionnaire-kyselyn ja yksilöhaastatteluiden kautta.

Edellä mainitut yritys- ja yhdistystoimijat valittiin osallisiksi tutkimuksen toteuttamiseen, jotta taskupuistojen jatkosuunnitteluvaiheessa olisi tiedossa mahdollisimman monipuolisia näkemyksiä niiden kehittämiseksi. Yritys- ja yhdistyshaastatteluissa tiedusteltiin heidän omia toiminnankuvia ja tavoitteita, hankkeiden peilautuvuutta taskupuistojen mittakaavaan sekä mielipiteitä eri toimintojen ja tapahtumien järjestämiseksi taskupuistoihin.

Vaihe 4. Osallistamistulosten käsittely

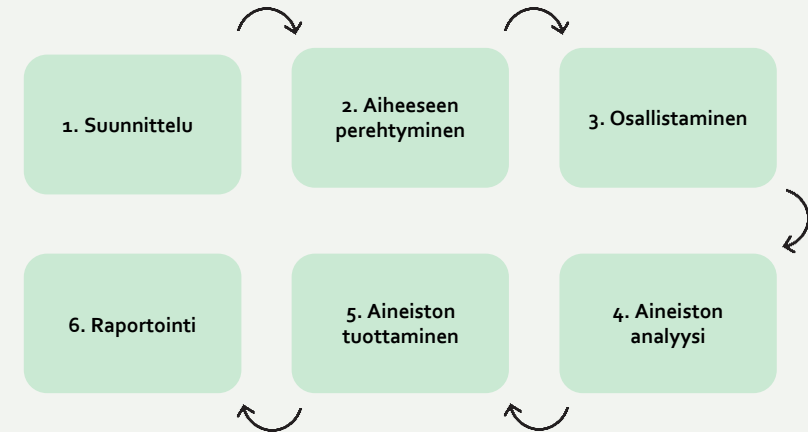
Osallistamisen jälkeen lähdin analysoimaan niistä saatuja tietoja samankaltaisuuskaavion avulla, jonka avulla iso määrä dataa saadaan luokiteltua tutkimusaineistosta nousseiden teemojen alle. Lisäksi lähdin avaamaan osallisuustuloksia laajemmin visualisoimalla ja listaamalla niiden tuloksia osioihin 6.3.1.-6.3.3.

Vaihe 5. Kehitysehdotusten suunnitleminen

Osallistamistulosten pohjalta lähdin rakentamaan taskupuistoille soveltuvia elon, ilon ja olon kehitysehdotuksia, joissa korostuvat asukkaiden esiin tuomat näkemykset ja toiveet. Ehdotukset on esitelty tarkemmin osioissa 6.4.1 *Elon taskupuisto*, 6.4.2 *Ilon taskupuisto* ja 6.4.3 *Olon taskupuisto*.

Vaihe 6. Raportin viimeistely

Viimeistelyvaihe koostui opinnäytteen kokonaisvaltaisesta läpikäynnissä asiasisältöjen, kieliasun ja visuaalisuuden suhteen. Työtä edistettiin tasaisesti eri vaiheiden selvitessä, joten raportin kirjoittaminen ei vienyt lopussa liikaa resursseja, kun sitä työstiin pitkin prosessia.

Kaavio 2. Tutkimusprosessin kulku (Rissanen 2024)

6.4 Tutkimustulokset

6.4.1 Asukaslähtöinen kyselytutkimus

Kuopion asukkaille suunnatulla Maptionnaire-kyselyllä oli iso painoarvo taskupuistojen nykytilan ja tulevaisuusnäkemien selvittämiseksi, koska aihetta ei oltu aiemmin tutkittu tässä mittakaavassa.

Kyselyyn sisältyi avoimia sekä suljettuja kysymyksiä yhteensä n=21 kappaletta, joista moniin oli mahdollista vastata kyselyssä olleeseen karttapohjaan haluamiensa taskupuistojen kohdalle, mikä edesauttoi paikkasidonnaisen tiedon saamista.

Kysely koostui kuudesta osasta, jotka sisälsivät vastaajan taustatietojen kartoittamista, puistoympäristöihin liitettävää mieltymyksiä ja käyttötottumuksia sekä taskupuistojen tunnettavuuteen, käytön vaikutuksiin ja tarkoituksiin, toimivuuteen ja aktiviteettimahdollisuuksiin että niiden tulevaisuuden ympäristöön ja toimintaan liittyviä asioita.

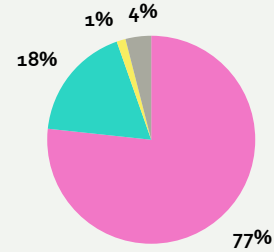
Kyselyvastauksia saatiin keskimäärin n=140 kappaletta maksimin ollessa n=277. Syventävissä kysymyksissä vastauksia tuli yleistason kysymyksiin verrattuna vähemmän, keskimäärin n=40 kappaletta. Vastausmäärien vaihtelevuuteen on voinut vaikuttaa kysymysten valinnaisuus, millä pyrin vähentämään kyselyihin liittyviä osallistumispainaita tai kysymysten asettelu. Kyselyn aineistot on esitetty liitteessä 13.

OSA 1. Taustatiedot

Kyselyn alussa kysyttiin vastaajan sukupuolta, ikää ja postinumeroaletta. Sukupuolen suhteen vastaajista 77% edustivat naisia, 18% miehiä ja 1% muunsukupuolisia. 4% vastaajista eivät halunneet kertoa sukupuoltaan. Ikäluokista 30-39 vuotiaat olivat suurin vastaajaryhmä 29% edustuksella, kun vastaavasti alle 20 ja yli 70-vuotiaiden määrä jäi vain noin 1-3% prosenttiin. Näiden ikäryhmien tavoittamisen voidaan katsoa olleen haasteellista, miksi niiden määrät ovat jääneet vähäiseksi.

Vastanneista noin 24% vastasi asuvansa postinumeroalueella 70100 Keskusta. Toiseksi isoimmat asuinalueet olivat Etu-Niiralasta, Puijonlaaksosta, Männistöä ja Saaristokaupungista 8-9% prosentin määrillä. Tulos kertoo, että kysely on tavoittanut hyvin toivotun kohderyhmän eli lähellä keskustaa asuvat asukkaat, jotka voidaan katsoa taskupuistojen ensisijaisiksi käyttäjiksi.

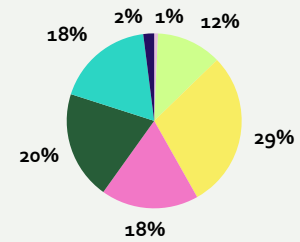
SUKUPUOLIJAKAUMA

■ Naiset ■ Miehet ■ Muut ■ En halua kertoa

Kaavio 3. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma (Rissanen 2024)

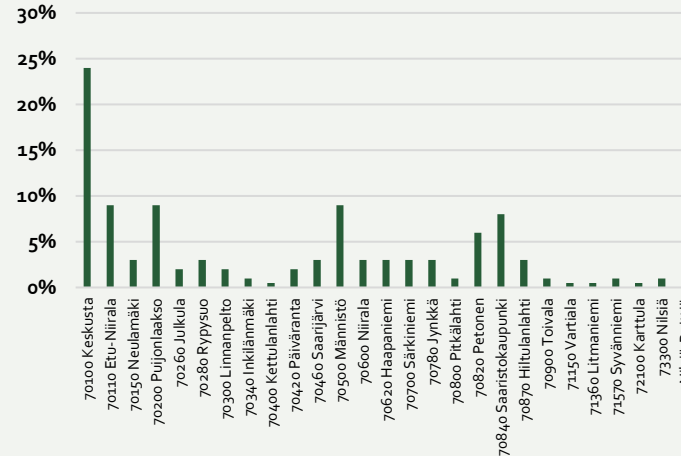
IKÄLUOKAT

■ Alle 20 v. ■ 20-29 v. ■ 30-39 v. ■ 40-49 v.
■ 50-59 v. ■ 60-69 v. ■ 70+ v.

Kaavio 4. Kyselyyn vastanneiden ikäluokat (Rissanen 2024)

POSTINUMEROALUE

Kaavio 5. Kyselyyn vastanneiden postinumeroalueet (Rissanen 2024)

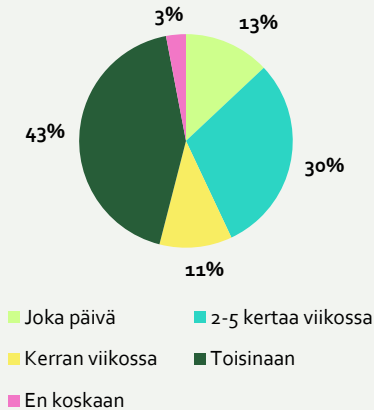
OSA 2. Puistoympäristöjen mieltymykset ja käyttötottumukset

Ennen taskupuistoihin liittyviä kysymyksiä asukkailta haluttiin tiedustella yleisiä puistoympäristöihin liittyviä näkemyksiä, jotka koskivat yleisesti puistojen käyttöasteita, mieluisuustekijöitä sekä niissä tapahtuvan toiminnan kuvaamista.

Kuinka usein käytät puistoympäristöjä arjessasi?

Lähes puolet vastaajista ilmaisi käyttävänsä puistoympäristöjä arjessaan toisinaan eli satunnaisesti. Tuloksista oli ilahduttavaa huomata, että jopa 30% prosenttia vastasi käyttävänsä puistoja 2-5 kertaa viikossa, mikä on toivottava määrä riittävän virkistäytymisen näkökulmasta.

PUISTOYMPÄRISTÖJEN KÄYTTÖ

Kaavio 6. Puistoympäristöjen käyttömäärät (Rissanen 2024)

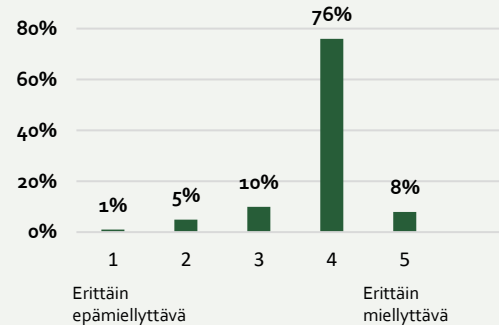
Millainen puistoympäristö on sinulle mieleinen? Mitkä asiat tekevät siitä mielekkään?

Vastauksista nousi selvästi esiin puiston vehreys, hyvä kunnossapito ja rauhallisuus. Ympäristön mielekkyyttä nähtiin myös nostavan monimuotoinen luonto, erilaiset istuinratkaisut ja alueen monikäyttöisyys.

Kuinka miellyttäviksi koet Kuopion puistoympäristöt (arvosana 1-5)?

Kysymyksen tulokset osoittavat, että suurin osa vastaajista kokee Kuopion puistot hyvin miellyttävinä ympäristöinä – vain 1% vastanneista on kokenut puistoympäristöt erittäin epämiellyttävinä. Kuopion voidaan katsoa onnistuneen hyvin puistojensa suunnittelusta ja ylläpidosta.

KUOPION PUISTOYMPÄRISTÖJEN MIELLYTTÄVYYS

Kaavio 7. Kyselyyn vastanneiden antamat arvosanat Kuopion puistoympäristöjen mielekkyydestä (Rissanen 2024)

Millaiseen toimintaan yleensä käytät puistoympäristöjä?

Eniten esiin nousivat kavereiden tapaaminen, ohikulku, oleskelu ja levähtäminen usein piknikin ja lukemisen merkeissä sekä leikkimistä lasten kanssa. Moni vastaajista kertoi myös tykkävänsä ihostella puistoympäristössä siellä ollessaan, mikä kertoo korkeasta luonnon mielekkyydestä.

OSA 3. Taskupuistoihin tutustuminen

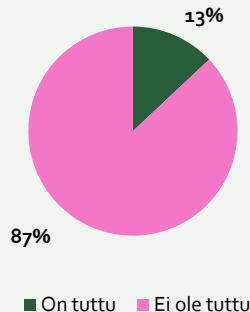
Kyselyn kolmas osio oli ensimmäinen taskupuistoihin keskittyvä osa, jossa tiedusteltiin vastaajan aikaisempaa tietoa ja tuntemusta taskupuistoista. Osioon sisältyi kartta, johon taskupuistot oli nimetty ja merkitty. Karttaa tarkastelemalla vastaaja pystyi katsomaan kunkin taskupuiston sijainnin Kuopion keskusta-alueelta.

Kysymysten ja kartan lisäksi osiossa esiteltiin taskupuistojen määritelmä ja historiaa lyhyesti sekä kuvia Kuopion taskupuistoista, jotta vastaaja pääsi näkemään niiden nykypäivän ilmeen – tällä pyryttiin helpottamaan kyselyyn vastaamista, mikäli taskupuistot eivät olleet vastaajalle ennestään tuttuja.

Onko termi 'taskupuisto' sinulle tuttu vai uusi?

Enemmistö vastaajista ei ollut kuullut taskupuisto-termiä aiemmin, mikä vahvisti omat oletukseni taskupuistojen heikosta tunnettavuudesta kyseisellä termillä. Kuten mainitsin sivulla 21, on taskupuisto-termi suhteellisen uusi ja vähän käytetty Suomessa – eri kaupungit käyttävät pääosin termiä korttelipuisto, joka kuitenkin kuvastaa niitä hyvin.

TASKUPIUISTO-TERMIN TUNNETTAVUUS

Kaavio 8. Kyselyyn vastanneiden tietämystaso taskupuisto-termistä (Rissanen 2024)

Jos vastasit edelliseen 'ei ole tuttu', kerro mitä termiä olet käyttänyt taskupuistoista?

Vastaajat, jotka eivät kokeneet taskupuisto-termiä tutuksi olivat käyttäneet arjessaan termejä puisto, pikkupuisto ja korttelipuisto. Muita suhteellisen paljon käytettyjä termejä olivat kaupunkipuisto, puistikko sekä en tiedä / ei mitään. Edellä mainittu kuvastaa hyvin sitä, että Kuopion taskupuistot eivät ole kovin tunnettuja tai niistä käytettävä yhteinen nimitys ei ole vakiintunut asukkaiden keskuudessa.

ENSISIJAISET TERMIT

MUUT YLEISET TERMIT

Kuvio 10. Kyselyyn vastanneiden käyttämiä termejä taskupuistoista (Rissanen 2024)

OSA 4. Taskupuistojen käyttö

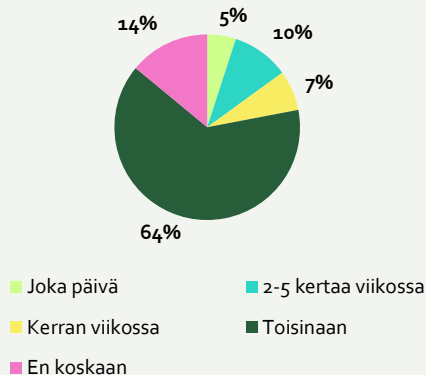
Tässä osiossa vastaaja pääsi kertomaan henkilökohtaisia taskupuistojen käyttöön liittyviä näkemyksiä ja kokemuksia, kuten mikä taskupuistoista on isoimmalla käytöllä, miten eri vuodenaajat vaikuttavat puiston käyttöön ja millaisia käyttötarkoituksia taskupuistoilla vastaajalle on. Tästä kyselyn osasta eteenpäin vastaajat pystyivät merkitsemään ja kirjoittamaan kommenttinsa kartalle haluamiensa taskupuistojen kohdalle, mikä helpotti tiedonsaannin kohdentumista tietyille taskupuistoille.

Kuinka usein käytät taskupuistoa?

64% vastanneista ilmaisi käyttävänsä taskupuistoa toisinaan, joka kuvastaa niiden käytön olevan satunnaisuolenteista. Tulosta voi perustella osittain sillä, että taskupuistojen käyttötavat koostuvat pääosin läpi- ja ohikulusta sekä koirien ulkoiluttamisesta, jotka eivät välttämättä toistu samoissa paikoissa ja samalla tavoin päivittäin.

Toiseksi suurin ryhmä oli käyttäjät, jotka eivät käytä taskupuistoa koskaan 14% osuudella, jonka suuruuteen vaikuttaa mahdollisesti puistoissa olevat vähäiset tai kokonaan puuttuvat puistokalusteet, jotka ovat monille tärkeitä elementtejä puistoympäristöissä ja niiden käyttöä edistäviä tekijöitä. Taskupuistoissa esiintyvillä pinnoitteilla ja kasvilajeilla voi olla myös merkittäviä vaikutuksia niiden käyttöä ajatellen.

TASKUPIUSTOJEN KÄYTTÖASTE

Kaavio 9. Taskupuistojen käyttöasteet (Rissanen 2024)

Mitä taskupuistoa käytät eniten? Mikä saa sinut käyttämään sitä?

Ajurinpuisto ja Koivupuisto saivat suhteessa muihin taskupuistoihin eniten vastauksia, mikä voi johtua niiden suhteellisen uudesta ja toimivasta varustetasosta muihin taskupuistoihin verrattuna. Kaikkien taskupuistojen osalta sijainti kodin läheisyydessä, ohi- ja läpikulku sekä koiran ulkoiluttaminen olivat yleisimmät syyt niiden käyttämiseksi.

Mitä taskupuistoa käytät vähiten? Mitkä asiat vaikuttavat tähän?

Lapinlinnanpuisto, Nauhuspuisto ja Vaahterapuisto saivat tässä eniten vastauksia, joten ne voidaan luokitella vähiten käytetyiksi taskupuistoiksi kyselyyn vastanneiden keskuudessa. Etäisyys omasta kodista ja arjen kulkureiteistä olivat suurimmat osatekijät vähäiselle käytölle. Lisäksi sosiaaliset ongelmat taskupuistojen muilla käyttäjillä sekä taskupuistojen heikko tunnistettavuus kaikille yhteisinä puistoalueina vähensivät niiden käyttöä.

Millä tavoin eri vuodenaajat vaikuttavat taskupuiston käyttöön?

Vuodenaajoista talvi nähtiin haastavimpana, jolloin taskupuistojen käyttö on vähäistä. Kehno talvikunnossapito, kuten aurauslumien kasaaminen vaikuttivat negatiivisesti taskupuistojen käyttäjiin, eikä heillä edellä mainitun syyn vuoksi ole ollut kiinnostusta käyttää niitä talvisin. Ympäristön liukkaus nähtiin myös turvallisuusriskinä käyttää taskupuistoa.

Millaiseen toimintaan käytät taskupuistoa tänä päivänä?

Kuten tuloksissa on aiemmin havaittu, koostuvat taskupuistojen käyttö pääsääntöisesti ohi- ja läpikulusta sekä koirien ulkoiluttamisesta. Toisaalta myös leikkiminen, erityisesti Ajurinpuistossa, ja rentoutuminen ovat suosittuja käyttökohteita.

OSA 5. Taskupuistojen nykytila ja toimivuus

Tässä osiossa vastaaja pääsi kertomaan näkemyksiään taskupuistojen nykytilasta, kuten niiden toimivuudesta, mahdollisesti säilytettävistä elementeistä sekä aktiviteettien toteuttamismahdollisuuksista.

Mitkä ovat tällä hetkellä toimivia asioita taskupuistosta?

Vastauksista nousi esiin samoja teemoja kuin kyselyn osassa 4 eli puistojen hyvä sijainti ja mahdollisuus koirien ulkoilutukseen. Vastaajat arvostivat myös isoja puita ja puistoistumia, jotka mahdollistavat levähtämistä ja miellyttävältä tuntuvaa oleskelua, jota isot puut edesauttavat suojaamalla auringon paahteelta. Huomionarvoista olivat myös Ajurinpuiston leikkivälineet, jotka olivat perheellisille vastaajille tärkeitä.

Mitkä asiat vaatisivat kehittämistä taskupuistossa?

Luonnon monipuolistaminen, ympäristön siistiminen ja talvikunnossapidon parantaminen olivat vastaajien mielestä ensisijassa kehittämistä vaativia asioita. Taskupuistoissa esiintyy jonkin verran sosiaalisia ongelmia, jotka aiheuttavat ympäristön likaantumista, mikä vaikuttaa käyttökiinnostukseen sekä turvallisuuden tunteeseen negatiivisesti.

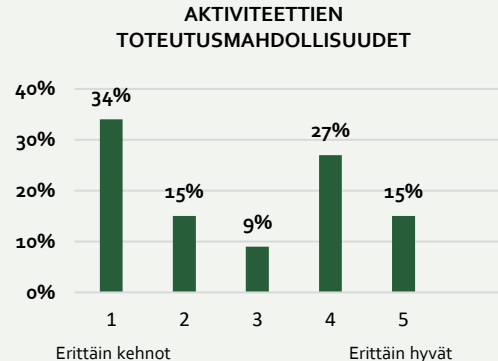
Mitä elementtejä taskupuistossa tulisi säilyttää tulevaisuudessa, ja miksi?

Ajurinpuiston osalta leikkivälineet ja sitä kautta toiminnan säilyminen leikkipuistona oli monen vastaajan mielestä ehdotonta. Yleisesti tarkasteltuna sekä taskupuistojen puusto että puustoistumet nähtiin hyvinä, säilytettävinä elementteinä. Toive puuston säilyttämisestä kuvastaa ihmisten kiinnostuksesta ja tarpeesta lähiluontoa kohtaan.

Miten hyvät mahdollisuudet taskupuistossa ovat eri aktiviteettien toteuttamiseen tänä päivänä (arvosana 1-5)?

Tässä kysymyksessä vastaajan tuli osata arvioida erilaisten aktiviteettien, kuten oleskelun, leikkimisen ja kuntoilun toteutumismahdollisuuksia haluamiensa taskupuistojen osalta. Tuloksissa oli jonkin verran hajontaa, mikä on voinut johtua kysymyksen asettelusta tai siitä, että taskupuistot ovat toiminnoiltaan ja ympäristöltään eri tasoisia – kuitenkin 34% vastauksista koostuivat arvosanasta 1 (erittäin kehnot), mikä kertoo tarpeesta kohentaa taskupuistojen fasilitetteja, jotta erilaisten aktiviteettien toteuttaminen onnistuisi niissä hyvin.

Ajurinpuisto ja Koivupuisto saivat eniten arvosanoja 4 ja 5. Vastaavasti Lapinlinnanpuisto, Käsiyöpuisto, Sepänpuisto, Puusepänpuisto ja Vaahterapuisto saivat pääosin arvosanoja 1 ja 2, mikä heijastelee kyseisten taskupuistojen tarjoamiin tämänhetkisiin toimintoihin, jotka ovat olemattomat. Nauhupuistossa aktiviteettien toteutumismahdollisuudet koettiin tämän kysymyksen osalta niin sanotusti neutraalina, kun se sai eniten arvosanaa 3.

Kaavio 10. Kyselyyn vastanneiden antamat arvosanat Kuopion taskupuistojen aktiviteettimahdollisuuksista (Rissanen 2024)

OSA 6. Taskupuistojen tulevaisuus

Tässä osiossa kyselyyn osallistujat pääsivät ilmaisemaan näkemyksiään taskupuistojen tulevaisuudesta valitsemalla monivalintakysymyksessä esitettyjä vaihtoehtoja, jotka voisi olla hyvin toteutettavissa. Lisäksi vastaajat pystyivät merkitsemään haluamiensa taskupuistojen kohdalle karttamerkin, jonka yhteyteen pystyi kertomaan toiveensa toiminnan tai tapahtumien osalta.

Valitse itsellesi 4 tärkeintä asiaa/toimintoa, jotka kuuluisivat osaksi nelmiesi taskupuistoa

Kyseisessä monivalintakysymyksessä esitettiin 10 vaihtoehtoa, joista vastaajan tuli valita neljä itselleen merkityksellisintä vaihtoehtoa, jotka hän haluaisi nähdä taskupuistoissa tulevaisuudessa. Vaihtoehtoina olivat monikäyttökaluusteet, erilaiset istutusryhmät, isot ja suojaavat puut, kuntoilulaitteet, vesielementti, yhteisötapahtumat, ulkopelit, interaktiiviset ratkaisut (esim. liikkeen kautta syntyvät valot tai äänet), erilaiset esiintymisratkaisut sekä viljelylaatikot.

Joukosta neljä tärkeimmäksi asiaksi valikoitua kohdetta olivat monikäyttökaluusteet (19%), erilaiset istutusryhmät (18%), isot ja suojaavat puut (15%) ja kuntoilulaitteet (11%), joiden suosio eivät aiheuttaneet suurta yllätystä niiden ollessa suhteellisen yleisesti toivottuja elementtejä viheralueille, sillä monet näkevät niiden lisäävän viihtyvyyttä ja hyvinvointia.

Yllättävintä oli, kuinka vähäisen kannatuksen viljelylaatikot saivat 3% kannatuksellaan, sillä oman oletukseni mukaan kaupunkiviljelyn suosio on ollut kasvussa jo tovin. Kuopiossa on kuitenkin useampi alue, joissa kuntalaiset voivat kasvattaa hyötykasvejaan sekä monet saattavat kokea parvekeviljelyn riittävänä omiin tarpeisiinsa, jonka seurauksena viljelytoimintoja ei tässä yhteydessä noussut niin arvoonsa. Toisena näkökulmana voi pitää julkisessa tilassa viljelemisen pelkoa, sillä omat viljelyt voivat joutua ilkiavallan kohteeksi, ja täten epäonnistumisen tunne omaan työpanokseen verrattuna kasvaa.

Millaista toimintaa toivoisit taskupuistoon tulevaisuudessa?

Kysymykseen vastasi n=40 henkilöä, joista useat toivoivat tapahtumaperustaista toimintaa, kuten pihakirppisiä, musiikki- ja näyttelyesityksiä sekä pelailutempauksia mölkyntä tai petanquen merkeissä. Muutamat vastaajista korostivat, että taskupuistojen suunnittelussa otettaisiin huomioon eri ikäluokille soveltuvia ratkaisuja lapsista vanhuksiin.

19%

Monikäyttökaluusteet

18%

Erilaiset istutusryhmät

15%

Isot ja suojaavat puut

11%

Kuntoilulaitteet

10%

Vesielementti

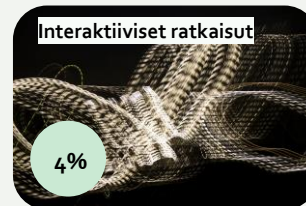
9%

Yhteisötapahtumat

7%

Ulkopelit

4%

Interaktiiviset ratkaisut

4%

Esiintymisratkaisut

3%

Viljelylaatikot

Vapaat kehitysideat

Kyselyn viimeisessä kysymyksessä vastaajilla oli mahdollisuus kertoa vapaasti omia ideoitaan taskupuistojen tulevaisuudelle. Vastauksissa toistui hyvin paljon samoja ideoita kuin esimerkiksi kysymyksessä ”*millaista toimintaa toivoisit taskupuistoon tulevaisuudessa?*”

Kyselyyn vastanneiden kehitysideoita:

SUUNNITTELU ERI SIDOSRYHMILLE	YMPÄRISTÖ	YHTEISÖLLISYYS	MUUT
<p>Leikkimahdollisuuksia lapsille</p> <p>Nuorille, aikuisille ja ikääntyneille kuntolaitteita</p> <p>Ikääntyneille / muistisairaille muistiystävällisiä ratkaisuja (esim. Joensuun Penttilänranta)</p> <p>Koiraystävällisyyden huomiointi (koirapuisto, koira-aitaus, roskapussiaautomaatit)</p>	<p>Taskupuistojen säilyttäminen kaupunkikuvassa luonnoltaan monipuolisina</p> <p>Seesteisyyden säilyttäminen</p> <p>Varjopaikkojen, valojen ja taiteen lisääminen</p> <p>Ulkokuntosali</p> <p>Grillauspaikat</p> <p>Esiintymislava esityksiä varten</p>	<p>Pihakirppikset</p> <p>Pelilliset tapahtumat (esim. taskupuistosuunnistus)</p>	<p>Viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen</p> <p>Ylläpidon parantaminen</p>

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden kehitysideoita taskupuistoille (Rissanen 2024)

6.4.2 Asukaslähtöinen haastattelututkimus

Asukkaille ja puistojen potentiaalisille loppukäyttäjille suunnatuissa haastattelulissa kysyttiin seitsemän kysymystä, jotka olivat aiheiltaan osittain samoja kuin kyselytutkimuksessa, kuten taskupuistojen käyttöä sekä nyky- ja tulevaisuuskuva koskevia. Uusina kysymyksinä olivat puistoihin saapumiseen ja niiden kehityskulkuun eli historiatietoon liittyvät kysymykset. Kysymysten asettelulla pyrittiin vahvistamaan kyselytutkimuksesta saatuja tietoja, sekä syventämään ymmärrystä taskupuistojen merkityksistä asukkaille.

Haastatteluihin kutsuttiin n=5 kyselytutkimukseen osallistunutta henkilöä, jotka olivat valmiita keskustelemaan tarkemmin kaikkein heikoimmassa nykytilassa olevista taskupuistoista, jotka olivat Lapinlinnanpuisto, Nauhuspuisto, Käsiyöpuisto, Sepänpuisto ja Vaahterapuisto. Tulokset haastatteluista on esitetty kysymys- ja puistokohtaisesti jokaisen haastattelussa olleiden taskupuistojen tilanteen ymmärtämiseksi.

1. Millaisella käytöllä taskupuisto tällä hetkellä on?

Kaikkia viittä haastattelussa käsiteltyä taskupuistoa yhdistää niiden heikko käyttöaste ja niissä tehtävät toiminnot. Haastateltavat kertoivat käyttävänsä niitä koirien ulkoiluttamiseen ja läpikulkuun, mitkä korostuivat myös kyselytutkimuksen vastauksissa. Henkilöt olivat havainnoineet arjessaan vain yksittäisiä taskupuistossa oleskelijoita.

2. Miten ja mihin käytät taskupuistoa?

Koiran ulkoilutuksen ja läpikulun lisäksi taskupuistoissa saatetaan odottaa kaverin/tutun kohtaamista eli niitä hyödynnetään kohtaamispaikkoina. Pari haastateltavaa kertoivat asuvansa Sepänpuiston ja Vaahterapuiston vieressä ja ihastelevansa niitä asuntojensa ikkunoista.

3. Mitkä asiat taskupuistossa ovat toimivia / ei toimivia?

Lapinlinnanpuisto

- + Puistonpenkit ja roskakori, jotka vaatisivat uusimista / korjausta
- Kokonaisvaltainen keskeneräisyys
- Suojaisan tilan puute: lähiympäristössä paljon taloja ja sitä kautta tarkkailijoita

Nauhuspuisto

- + Hyvä saavutettavuus
- Turhan varjoisa: liikaa puita, jotka varjostavat ja vaikuttavat puiston kasvillisuuden menestymiseen

Käsiyöpuisto

- + Toimiva koiran ulkoiluttamiseen
- + Isot ja kauniit puut puiston itäreunassa ja kaakkoisnurkassa
- Ihmiskeksyisyys puuttuu – taskupuistossa ei ole mitään toiminnallisuuksia

Käsiyöpuisto

- + Isot puut ja puiston suojaisuus
- Taskupuistoa ympäröivät aidat ränsistyneitä

Vaahterapuisto

- + Miljöö: isot ja kauniit vaahterat
- + Roskakorit koirien ulkoiluttajille
- Ei talvikunnossapittoa: vaikeuttaa läpikulua talvisin

4. Mitkä seikat voisivat auttaa taskupuiston käyttöasteen kohentumiseen?

Lapinlinnanpuisto

- Toimintojen ja ominaisuuksien kehittäminen lähialueen asukkaiden kanssa. Lähistöllä sijaitsevan palvelutalon (Kuopion Validia-talo) asukkaiden osallistaminen suunnitteluun nähdään tärkeänä.
- Monikäyttöisyyden huomiointi: suojien sekä istuin- ja pöytäryhmien lisääminen, isommat roska-astiat ja sosiaaliin ongelmiin puuttuminen.

Nauhuspuisto

- Valoisuuden lisääminen puuston vähentämisellä
- Läheisen asukaskunnan huomioinen taskupuiston suunnittelussa. Alueella asuu jonkin verran ikääntyneitä, mutta myös lapsiperheitä, joten toimintoja mieluummin heille.

Käsityöpuisto

- Monikäyttöisyys: tekemistä lapsille, aikuisille ja ikääntyneille. Lisäksi koirien huomioiminen pienen koira-aitauksen kautta.
- Alueen vyöhykkeellisyys: rauhoittava oleskelualue, tasainen nurmialue esimerkiksi ryhmäliikunnan järjestämiseksi ja pinnoitettu alue ulkokelejä sekä ulkoliikuntasalitoimintoja varten.

Sepänpuisto

- Oleskeluun sopivien ratkaisujen lisääminen, kuten erilaiset penkit ja pöydät. Erityisesti rennompaan oleiluun sopivien riippukeinujen ja räsymattojen käyttömahdollisuuksia.
- Yhteisöllisten tapahtumien järjestäminen: pihakirpputorit ja musiikkiesitykset
- Pihaviljelyn mahdollistaminen

Vaahterapuisto

- Lähistöllä asuu jonkin verran iäkkäämpää väestöä: suunnitteleminen levähdys- ja oleskelutoimintaan
- Vaahterapuistoon muodostuneen kulkuväylän korostaminen

5. Millä keinoilla ja mitä reittiä pitkin saavut taskupuistoon?

Kaikkia taskupuistoja yhdistivät niihin saapuminen kävellen rännikatujen kautta. Kulkusuunnat, joista henkilöt puistoihin saapuivat tai lähtivät, heijastelivat niihin muodostuneita maaston kulumajälkiä. Jatkosuunnittelun kannalta huomionarvoista olisi kiinnittää huomio siihen, miltä puistot näyttävät puiston saapumissuunnasta katsottuna. Ensikosketuksella ja näkymillä voi olla merkittävä vaikutus siihen, tuleeko henkilö valinneeksi puistoa omalle kulkureitilleen tai muutoin käyttäneeksi sitä.

Lapinlinnanpuisto

- Kävellen Puistokadun suunnasta

Nauhuspuisto

- Kävellen Koljonniemenkadulta päin

Käsityöpuisto

- Kävellen Koljonniemenkadulta ja Käsityökadulta päin

Sepänpuisto

- Kävellen läheisen parkkipaikan läpi (Sepänkadun puolelta)

Vaahterapuisto

- Kävellen juna-asemalta päin Puusepänkadun kautta

6. Käytätkö arjessasi yleensä vain tiettyä taskupuistoa? Jos käytät, mitkä asiat tähän vaikuttavat?

Haastateltujen vastauksissa korostuivat oman kodin lähistöllä sijaitsevan taskupuiston käyttäminen ohi- ja läpikulkuun. Taskupuistojen keinot fasiliteetit ja kaukaisuus omista kulkureiteistä koettiin merkittävimpinä osatekijöinä, miksi niiden käyttöä ei oltu harkittu laajemmin.

7. Jos mahdollista, osaatko kertoa taskupuiston historiasta ja sen kehityskulusta?

Suurimmalla osalla haastateltavista ei ollut mahdollisuutta kertoa taskupuistojen menneisyydestä, sillä useampi oli asunut niiden lähistöllä vain yhdestä viiteen vuotta. Muutamia huomioita kuitenkin saatiin Lapinlinnanpuiston ja Käsityöpuiston osalta, jotka eivät lopulta tuottaneet merkittävää lisäarvoa taskupuistoista löytyneisiin dokumentteihin, joista on voinut tehdä samankaltaisia johtopäätöksiä haastateltujen vastauksiin verrattuna.

Lapinlinnanpuisto

- Leikkiväliteistöä -90-luvun aikana

Käsityöpuisto

- Tontti ollut tyhjä hiekkakenttä, johon lähikorttelien lapset kerääntyivät leikkimään kirkonrottaa ja jalkapalloa. Alueella on asunut aiemmin paljon lapsia.
- Keskellä tonttia sijainnut kaksi "luistelukopin" tapaista rakennusta.
- Käsityöpuistossa sijaitsevassa keinotekoisesti rakennetussa mäennyppylässä ollut liukumäki ja portaat ainakin -80-luvulla.

6.4.3 Asiantuntijälähtöinen haastattelututkimus

Asukkaiden osallistamisen lisäksi haastattelin työhön Helsingin kaupungin innovaatioyhtiön Forum Virium Helsingin PilotGreen-hankkeen projektipäällikköä Marja Mesimäkeä sekä Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdistyksen toiminnanjohtaja Tilla Martikaista ja hallituksen puheenjohtaja Petri Launosta. Kyseisiltä toimijoilta haluttiin kuulla näkökantoja heidän toiminnastaan ja niiden peilautuvuudesta taskupuiston kaltaisten tilojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Tässä osiossa esitetään taskupuistojen kehittämisen kannalta oleelliset näkemykset, jotka nousivat haastatteluissa esiin. Haastatteluihin liittävät kysymykset on esitetty tarkemmin liitteissä 10 ja 11.

Toimijoiden valintaperusteet

Forum Viriumin Helsingin PilotGreen-hanke on keskittynyt uusien ja innovatiivisten vihreän infrastruktuurin ratkaisujen kokeiluun ja kehittämiseen, ydintavoitteenaan veyheyden ja viihtyisyyden lisääminen tiiviiseen kaupunkirakenteeseen. Hankkeen ratkaisut ja suunnitteluperiaatteet olivat sisällöltään sellaisia, joista kiinnostuin sekä koin ne sopiviksi taskupuistojen ja niiden lähiympäristön suunnittelua varten, miksi lähdin toteuttamaan haastattelututkimusta tältä toimijalta.

Toiseksi valittu toimija, Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdistys, vastasi enemmän paikallistason tietoon ja näkemyksiin taskupuistojen kehittämiseksi, jonka toimintaa näin tarpeellisena tarkastella pääkaupunkiseudulla sijaitsevan, mittakaavaltaan isomman toimijan lisäksi.

Forum Virium Helsinki

Forum Virium Helsinki on Helsingin kaupungille kuuluva innovaatioyhtiö, joka kehittää tulevaisuuden kaupunkiratkaisuja hyödyntämällä Helsingin kaupunkistrategiaa yhteistyössä yritysten, tiedeyhteisön ja kaupunkilaisten kanssa teemoilla *ympäristö- ja vastuusasiat, kestävä kaupunki ja älykaupunki*. Yhtiössä on tyypillisesti käynnissä noin 30-40 projektia kerrallaan ja sen toiminta perustuu hankerahoilla toimimiseen, jotka ovat usein miljoonien eurojen arvoisia, ja joista osa tulee Euroopan tasolta. Mesimäen mukaan yhtiön mottona voisi pitää *”Avointa yhteistä hyvää.”* (Mesimäki 2024.)

Forum Virium Helsingin suunnitteluperiaatteita

Tiedustelin toimijalta, millä keinoilla he toteuttavat projektejaan, johon liittyen nousi vahvasti esiin placemaking ja sen kautta toteutettavat nopeat kokeilut kaupunkiympäristössä yhteistyössä asukkaiden kanssa. Lisäksi Forum Viriumin suunnittelu keskittyy siiloutumisen vähentämiseen eri alan toimijoiden yhteistyöllä. Toimijan mielestä erityisesti nopeita kokeiluja kannattaisi hyödyntää Kuopion eri kaupunkiympäristöissä.

Vuodenaikojen vaikutukset suunnitteluun

Projektipäällikkö Mesimäki kertoi hankkeiden alkavan usein kevätkaudella päättyen syksyyn (Mesimäki 2024). Toimija ei avannut tämän syytä tarkemmin, mutta oman olettamukseni mukaan he pyrkivät toteuttamaan hankkeita mahdollisimman paljon silloin, kun maa on sula ja ympäristön havainnointi sekä testaaminen onnistuu paremmin. Talvi voi tuottaa myös haasteita heidän digiratkaisujen testaamiseen, jotka eivät välttämättä ole suunniteltu talvenkestäviksi.

Toimija kuitenkin näkee ympärivuotisuuden noudattamisen oletusarvona kaikissa kaupunkivihreää koskevissa prosesseissa, johon PilotGreen-hankkeessa myös paneudutaan. Huomion kiinnittäminen esteettisyyteen ja elementtien käytettävyyteen ympärivuotisesti, sekä miten valaistuksella ja ikivihreillä ratkaisuilla voidaan luoda jotakin jännittävää talviseen maisemaan, nähtiin huomionarvoisena.

PilotGreen –hankkeen mittakaavat vs. taskupuistot

PilotGreen –hankkeessa muodostettavat ratkaisut keskittyvät pieniin mittakaavoihin, kuten viherkattoihin ja seinämiin, monikäyttöisiin ja liikuteltaviin viherrakenteisiin sekä kokemuksellisiin hulevesiratkaisuihin (Mesimäki 2024). Taskupuistot ovat itsessään valmiiksi vihreitä keitaita, jolloin ns. lisävihreän tuominen niihin ei oman näkemykseni ole keskeisintä.

PilotGreenin ratkaisut ovat kuitenkin niin innovatiivisia, että niitä voisi harkita kokeiltavaksi taskupuistoissa. Erityisesti hulevesien esille tuominen veistosmaisilla ratkaisuilla auttaisi lisäämään ympäristön positiivista kokemista muodostaen samalla näyttävän kiintopisteen alueelle. Mikäli Kuopion taskupuistoissa on tulevaisuudessa erilaisia rakennelmia, voisi niihin harkita käytettävän ”pörräispyysäkkejä” eli luonnon monimuotoisuutta tukevia keto- ja niittykattoja, joita on ideoitu hankkeen kaupunkiluontotyöpajoissa (Råberg 2023).

Kuopion kaupunkikeskustan kehittämisyhdistys (Kuopion keskus ry)

Kuopion keskus ry:n jäsenistöön kuuluu Kuopion ydinkeskustan yrityksiä ja yhdistyksiä, jotka edistävät kaupunkikuvan elävöittämistä ja kehittämistä erilaisten tapahtumien tempausten ja kampanjoiden kautta. Toiminta on voittoa tavoittelematonta, jossa jäsenmaksuina tai markkinointimaksuina kerätyt varat suunnataan keskustan elinvoimaa ja elävyyttä tukevaan toimintaan. Keskeiset toiminta-alueet ovat Kuopion tori, Satamatori ja Maljalahdessa sijaitsevan aallonmurtajan monitoimialue. (Martikainen ym. 2024.)

Näkemykset eri toimintojen ja tapahtumien järjestämiseksi taskupuistoisiin

Haastattelussa tiedustelin toiminnanjohtaja Tilla Martikaiselta ja hallituksen puheenjohtaja Petri Launoselta, miten he näkevät väliotsikossa esitettyjen asioiden järjestämisen taskupuistoympäristöissä. He kokivat taskupuistot pienialaisina, intiimeinä tiloina, jotka tulisi suunnata enemmän tekemisen ja olemisen käyttöön, eikä niinkään tapahtumaperustaiseen toimintaan – tosin pienimuotoiset, korttelikohtaiset pienyhteisötapahtumat nähtiin tervetulleina ratkaisuina taskupuistojen tilanteen kohentamiseksi.

Tapahtumien järjestämistä ajatellen Martikainen korosti puheessaan, että niiden järjestäminen tulisi tehdä mahdollisimman vaivattomaksi eri sidosryhmille yksinkertaisesti tehdyllä luvitusprosessilla, joka sisältäisi selkeät ohjeet ja vastaukset ainakin seuraavista aiheista:

LUPAPROSESSIN KYSYMYKSET

- Miten voin varata alueen?
- Kuinka paljon alueen varaus kustantaa?
- Kuinka pitkäksi aikaa voin varata alueen käyttööni?
- Millaiseen käyttöön voin käyttää aluetta?
- Kuka vastaa alueen kunnossapidosta ja siivouksesta?

Tulevaisuuden toiminta taskupuistoissa

Aiemmassa kappaleessa ilmaisim, kuinka Martikainen ja Launonen eivät nähneet tapahtumapohjaista mallia kaikista oleellisimpana taskupuistojen tulevaisuutta ajatellen. Kuopion keskus ry kokee taskupuistojen tulevaisuuden niin, että jokaisella taskupuistolla tulisi olla oma roolinsa ja tehtävänsä kaupunkiympäristössä, joissa painottuisivat oleskelun mahdollisuudet eri käyttäjäryhmät huomioiden. Kehittämisessä voisi nostaa esiin Kuopion historiaa sekä noudattaa rännikatuverkoston alueteemoittelua (Martikainen ym. 2024).

Jatkosuunnittelussa tulisi kiinnittää huomio siihen, mitkä ovat todellisuudessa ne elementit tai asiat, joilla saadaan kohennettua taskupuistojen ulkonäköä, turvallisuutta sekä käyttöä. Yhdistys jakoi kanssani huolen sosiaalisten ongelmien ilmenemisestä taskupuistoissa, joihin yhdistyksen mukaan vastaus löytyisi niiden fasiliteettien kohentamisesta – epämääräisen näköiset ja vähäisellä käytöllä olevat ympäristöt houkuttelevat herkästi ei-toivottuja kohderyhmiä, jollaisia monet Kuopion taskupuistoista tällä hetkellä ovat.

Taskupuistot osana kaupunkikuvaa

Martikainen ja Launonen jakoivat asukkailta sekä minulta saatuja näkemyksiä siihen, että taskupuistot tulisi säilyttää osana Kuopion kaupunkikuvaa ja arvokasta rännikatuverkostoa veyheyden ja asumishyvinvoinnin säilymiseksi.

6.4.4 Samankaltaisuuskaavio

Kaavio esittää osallistamistuloksista toistuneet teemat ja kohteet kahdeksan taskupuiston osalta, joista tutkittiin niiden kehitysmahdollisuuksia tulevaisuuteen.

KÄYTTÖTAVAT & ELÄMYKSET

Liikkuminen

- Ohikulku/läpikulku
- Koiran ulkoiluttaminen
- Leikkiminen
- Liikunta

Oleskelu

- Istuskelu
- Rentoutuminen
- Hengailu
- Luonnon ihaileminen
- Taukopaikka työn ohessa

Ruokailu

- Kesäisin lounaspaikkana (Ajurinpuisto, Koivupuisto)

VAHVUUDET

Luonto & ympäristö

- Upea ympäröivä miljöö (rännikadut)
- Ympäristön pehmentäjiä kerrostalojen välissä
- Isot puut ja pensaas
- Istutukset
- Puistojen koko (ei liian suuria)
- Rauhallisuus

Kalusteet & laitteet

- Puistonpenkit
- Roskikset

Sijainti

- Helposti saavutettavia
- Kotimatkan/ulkoilureitin varrella

HEIKKOUEDET

Luonto & ympäristö

- Luonnon monimuotoisuuden puute
- "Täällä ei ole mitään."
- "En ole huomannut puistojen olemassaoloa."
- "Tuntuu jonkun taloyhtiön pihalta – en ole uskaltanut käyttää."
- Leikkipaikkojen vähyyt

Kunnossapito

- Hoitamattoman näköisiä
- Talvikunnossapito: isot lumimäärät vaikeuttavat puistojen käyttöä ja niissä liikkumista

Turvallisuus

- Sosiaaliset ongelmat: alkoholin ja huumeiden käyttö aiheuttaa turvallisuuden tunnetta puistojen käyttäjissä

TULEVAISUUDEN TOIVEET

Luonto & ympäristö

- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen, varjoalueet, vesielementit, taideteokset
- Valaistuksen parantaminen
- Koirapuisto / koira-aitaus

Kalusteet & laitteet

- Monikäyttökalusteet, puutarhakeinu, kuntoilulaitteet

Yhteisöllisyys

- Tapahtumat: pihakirppikset, kesäteatteri, taskupuistosuunnistus
- Pihapelit: mölkky, petanque
- Aktiviteetteja lapsille

Markkinointi

- Parempi viestintä: tietoja kaupungin verkkosivuille, infotaulut puistoihin, puistojen historian esille tuominen

6.4 Taskupuistojen kehitysehdotukset

Kehitysmahdollisuuksien osalta mukana olleille taskupuistoille eli Ajurinpuistolle, Lapinlinnanpuistolle, Nauhuspuistolle, Koivupuistolle, Käsiyöpuistolle, Sepänpuistolle, Puusepänpuistolle ja Vaahterapuistolle on koostettu eloa, iloa ja olon tukevia kehitysehdotuksia osallistamistulosten perusteista. Näiden niemeäminen eloksi, iloksi ja oloksi on ollut oma ideani, johon idea löytyi Kuopion kaupungin tämän hetkisestä strategiasta, jonka tavoitteena on olla hyvän elämän pääkaupunki elon, ilon ja olon kautta. Sivun kuvio 11 osoittaa henkilökohtaiset näkemykseni kyseisten sanojen merkityksistä, joita olen pyrkinyt tuomaan esiin puistojen kehitysehdotuksissa.

Elon, ilon ja olon merkitysten lisäksi ehdotuksissa on pyritty huomioimaan rännikatuverkoston suunnitteluohjeen periaatteita taskupuistojen osalta, eri käyttäjäryhmien toiveita sekä organisaatiossa opinnäytteen tekemisen aikana syntyneitä ideoita puistojen ympäristöön, toiminnallisuuksiin, pintamateriaaleihin sekä äänimaailmoihin liittyen. Rännikatujen suunnitteluohjeessa korostetaan vehreyden säilyttämistä ja taskupuistojen hyödyntämistä monikäyttöisinä kohtaamisen tiloina, jotka ovat kaikkien kolmen ehdotusten osalta huomioitu (Rännikatuverkoston suunnitteluohje, strateginen maankäyttö 2024).

Asia, jota ehdotuksissa ei tarkemmin nosteta esiin, on maisemien tarinallistaminen. Puistojen jatkokehityksen kannalta tämän huomioiminen olisi tärkeää pohjautuen maa- ja kotitalousnaisten keskuksen (Komulainen 2013, 46) ajatuksiin, joiden mukaan maisemat kertovat omaa tarinaansa paikan historialliseen ilmiöön, tapahtumaan tai jopa persoonalliseen hahmoon liittyen. Paikoilla voi olla persoonallisia ominaisuuksia, joita käyttäjät haluavat usein kuulla ja kokea – tarinat herättävät kiinnostuksen ja luovat samalla paikkasuhdetta. Kuopion taskupuistoilla ja erityisesti rännikaduilla on kuitenkin pitkä historia osana Kuopion kaupunkikuvaa, mistä löytyisi varmasti mielenkiintoista ammennettavaa.

Kuvio 11. Elon, ilon ja olon merkitykset (Rissanen 2024, mukailten Kuopion kaupunki)

6.4.1 Elon taskupuisto

Kohderyhmä: lapset, nuoret, aikuiset, ikääntyneet

Eloa tukeva taskupuisto on suunnattu yhteisölliseen toimintaan, jossa erityyiset tapahtumat, kuten pihakirpputorit, musiikki-, tanssi- ja teatteriesitykset, kädentaitotapahtumat sekä erilaiset juhlapyyhiin liittyvät tempaukset, ovat puiston ydin.

Tapahtumien järjestäjinä voisivat toimia kaupunki tai eri yhdistykset, kuitenkin pyrkien siihen, että asukkaat toimisivat pääasiallisina järjestäjinä. Tapahtumasuunnittelussa tulee huomioida helppo ja vaivaton lupaprosessi, jotta järjestäjille ei jää epäselvyyksiä puiston käyttöoikeuksista.

Taskupuiston ominaisuuksia

- Ympäristö: boheemi ja värikäs, jossa on huomioitu erilaisia pintatekstuureja ja kasvillisuutta elon tunteen syntymiseksi
- Esiintymiseen mahdollistavat ratkaisut: pieni esiintymislava ja mahdollisuus äänentoistolaitteiden käyttöön
- Erilaiset puistoistuimet: monikäyttökalu (esim. pelaaminen, viljely, istuskelu), penkit, riippukeinut, räsymatot
- Katosratkaisut auringon ja sateen varalle

Konseptiin sopivat puistot: Lapinlinnanpuisto, Käsiyöpuisto, Koivu puisto, Sepänpuisto ja Vaahterapuisto

Kuva 66. Kuvaus elon taskupuistosta (Rissanen 2024)

Elon taskupuisto

Ilon riemua ja meininkiä tapahtumien parissa moniaistisessa ympäristössä

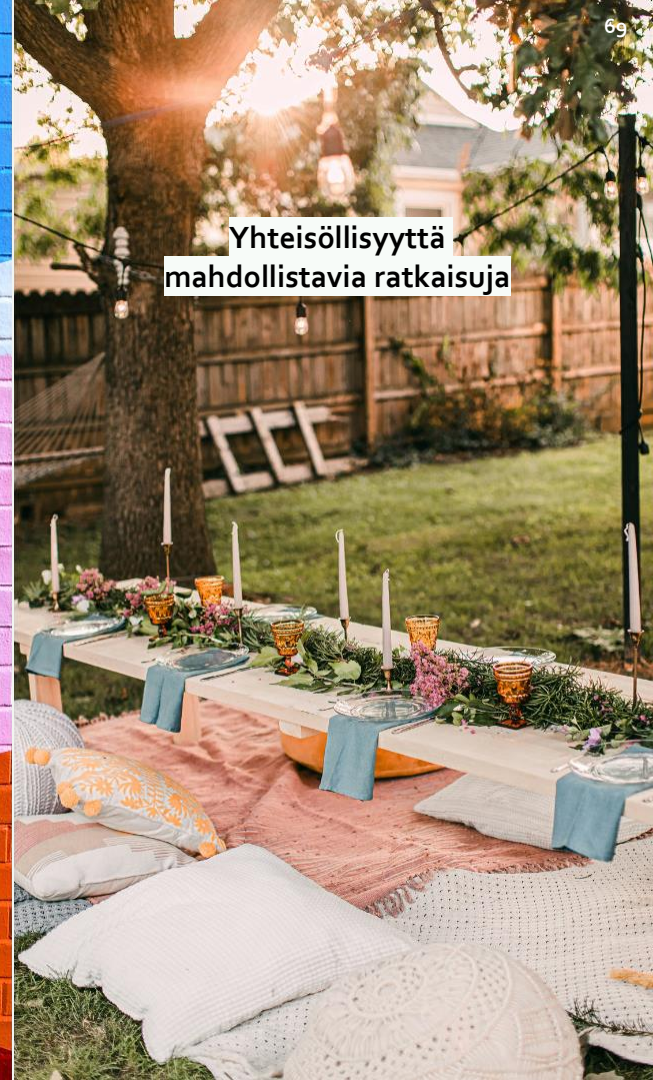
Moninainen luonto
erilaisine istutuksineen

Värikkäitä pintoja ja
vaihtelevia tekstuureja

Yhteisöllisyyttä
mahdollistavia ratkaisuja

6.4.2 Ilon taskupuisto

Kohderyhmä: lapset, nuoret, aikuiset

Iloa tukeva taskupuisto on suunnattu aktiiviseen menoon leikin ja kuntoilun kautta. Nuoremmille käyttäjille tarjotaan mahdollisuus energian purkamiseen erilaisten leikkivälineiden ja ulkopelien kautta. Vastaavasti vartuneemmille käyttäjille suunnatut kuntoilulaitteet tuovat iloa ja energiaa kropalle, joilla edesautetaan mielialan kohentumista.

Taskupuiston ominaisuuksia

- Ympäristö: vyöhykkeellisesti jaettu eri toiminnallisuuksille, maisemoituja ja luonnontilaisia alueita
- Ulkopeleihin soveltuva kenttäalue
- Erilaisia leikkivälineitä
- Kuntoilulaitteet
- Välinevarasto esim. ulkopelien säilyttämistä varten
- Liikkeen kautta toimivat interaktiiviset ratkaisut, kuten valot

Konseptiin sopivat puistot: Ajurinpuisto, Nauhuspuisto, Käsityöpuisto ja Sepänpuisto

Kuva 68. Kuvaus ilon taskupuistosta (Rissanen 2024)

Ilon taskupuisto

Aktiviteetteja ja leikin iloa monitoiminnallisessa ympäristössä

Kuntoilua vireystason ja mielialan
kohentamiseksi

Resurssiiviisaasti
valmistettuja leikkivälineitä

Mahdollisuus ulkopelien
harrastamiseen

6.4.2 Olon taskupuisto

Kohderyhmä: lapset, nuoret, aikuiset, ikääntyneet

Oloa tukeva taskupuisto on suunnattu oleskeluun ja hyvän olon muodostumiseen rauhoittavan ympäristön kautta, joka kuitenkin mahdollistaa pientä puuhastelua esimerkiksi kevään ja kesän istutustalkoilla, syyskauden sadonkorjuulla ja lehtien haravoinnilla. Yhteisöllisyys, tunne osallisuudesta, turvallisuudentunne ja luontoyhteys kun lisäävät tutkitusti ihmisten hyvinvointia (Ivanitskiye 2022, 118).

Toiminnallisuuksissa ja alueen käytössä tulee huomioida erityisesti vanhempaa väestöä sekä liikkumis- ja toimimisesteisiä, joilla voi olla käytössään erilaisia liikkumisapuvälineitä.

Taskupuiston ominaisuuksia

- Ympäristö: suojaista, luonnonmukainen ja helppokulkuinen. Rauhoittavia elementtejä, kuten tuulikelloja ja vesielementti
- Kierrätettyjen ja luonnonlähteisten materiaalien käyttö (puurakentaminen, metsäteollisuuden sivuainevirrat)
- Liikkumisapuvälineiden kanssa käytettävät kalusteet
- Ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua edistävä Green Care –toimintaa (eläinterapia, viljely/putarhatoiminta)

Konseptiin sopivat puistot: Lapinlinnanpuisto, Nauhuspuisto, Koivupuisto, Sepänpuisto ja Puusepänpuisto

Kuva 70. Kuvaus olon taskupuistosta (Rissanen 2024)

Olon taskupuisto

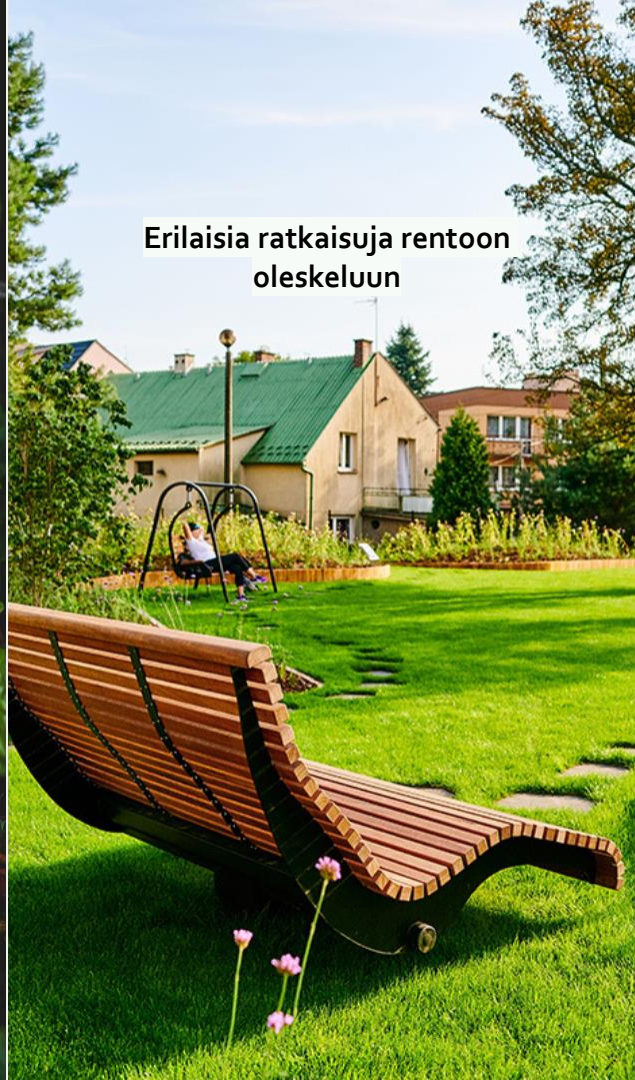
Rentoa oleskelua ja puuhastelua rauhoittavassa ympäristössä

Pientä puuhastelua viljelyn
merkeissä

Erlaisia ratkaisuja rentoon
oleskeluun

Luonnonmukaista ja
vehreää luontoa

7 Yhteenveto

7.1 Jatkokehittäminen

Viestintä kuntalaisille

Kuopion taskupuistoista on nyt tehty kattava tutkimustyö niiden menneisyydestä, nykypäivän tilanteesta ja näkemyksistä tulevaisuuteen. Tutkimustuloksista viestiminen kuntalaisille esimerkiksi kaupungin blogin kautta, jossa avataan keskeiset tutkimuksessa esille nousseet teemat sekä keinoja taskupuistojen tilanteen kehittämiseksi, nähdään tärkeänä jatkotoimenpiteenä. Lisäksi taskupuistoja esittelevät sivut kaupungin verkkosivuilla edistäisivät niistä viestimistä sekä niiden näkyvyyttä.

Osallistava kehittäminen

Eri sidosryhmien, erityisesti loppukäyttäjien osallistaminen työpajojen kautta, auttaisi jatkokehittämisen moninaisuuteen – työpajat tuottavat usein laadukkaampia tuloksia verrattuna kyselytutkimukseen. Pajojen kohderyhmiksi tulisi valita eri ikä- ja väestöryhmiä, jotta taskupuistot ja niihin kehitettävät ratkaisut pystyvät tarjoamaan elon, ilon ja olon olohuoneen mahdollisimman monelle soveltuen. Lisäksi kaupunkiorganisaation sisäiset työpajat (kaavoitus, viherrakentaminen, kunnallistekniikka, hyvinvointi- ja liikuntapalvelut, kunnossapito, viestintä- ja markkinointi) edistäisivät suunnitteluratkaisujen muodostumisessa luovemmiksi.

Puistokummitoiminta

Taloudelliset näkökulmat ovat usein haasteena julkisten tilojen kunnossapidossa, minkä vuoksi puistokummitoiminnan aloittamista tulisi harkita taskupuistojen fasiliteettien kohentamiseksi – tämä myös palvelisi muita Kuopion viheralueiden ylläpitoa. Kyseinen toiminta antaa asukkaille mahdollisuuksia osallistua oman asuinympäristön hoitamiseen tekemällä ympäristöstään viihtyisämmän, eikä siihen osallistuminen välttämättä vaadi ammattilaispuutarhurin osaamista. Puistokummitoiminnan käynnistämisessä tulee kuitenkin kriittisesti huomioida kaupunkikohtaiset rajoitteet, toiveet sekä osoittaa toiminnan vastuuhenkilöt asukkaiden joukosta, joilla olisi tuntemusta erilaisista kasvivilajeista ja niiden hoidosta.

Kaavoitus & maankäytön suunnittelu

Kaavoituksen ja maankäytön roolina on tunnistaa taskupuistot virkistäytymistä ja hyvinvointia edistävinä tekijöinä sekä kaupungin asukkaille että matkailijoille.

Taskupuistojen suunnittelussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota niihin saapumiseen esimerkiksi porttiaiheella tai muulla korostavalla elementillä luontevien kulkureittien äärelle. Puistoihin sopivia nimikylttejä on suunniteltu aiemmin Kuopion kansallisen kaupunkipuiston yhteydessä Risto Pentikäisen toimesta (teollinen muotoilija MA), joita voisi tässäkin hyödyntää.

Asukkaat kokevat taskupuistot tutkimuksen perusteella ympäristön pehmentäjänä rakennusten välissä, joka on suhteellisen painava argumentti niiden säilyttämiseksi asemakaavoissa puistoalueina merkinnöin VP, VP-2, VP-3, VP-4, VP-5 tai VP-6 (Kuopion kaupunki 2024a, 29).

Lisäksi viherkerroin ja sen tuleva käyttöönnotto Kuopiossa painostaa taskupuistojen säilyttämiseksi kaupunkikuvassa. Se on työkalu, jolla ohjataan korttelien viherrakennetta erilaisten kasvillisuuspiintojen sekä sadevesiä viivyttävien ratkaisujen kautta, pyrkien kaupunkiviherään ja viheryhteyksien säilyttämiseen kaupungin tonteilla.

Master Planin ja rännikatuverkoston suunnitteluohjeen noudattaminen osana taskupuistojen kehitystyötä

Rännikatuverkoston kuuluvien katujen ja taskupuistojen potentiaali tunnistetaan ja hyödynnetään kaupunkitilan viihtyisyyden kasvattamisessa sekä ilmastomuutoksen ehkäisyssä ja sen vaikutuksiin sopeutumisessa muun muassa hulevesien imeyttämiseen, lämpösaarekkeiden torjumiseen sekä latvuspeittävyksiin liittyen.

Viher- ja virkistysuunnittelu

Taskupuistoissa oleva kasvillisuus kartoitetaan elo-syyskuussa 2024, jotta saadaan selville, millaista vanhojen pihojen lajistoa niissä on säilynyt. Myöhemmin kartoitetaan myös taskupuistoissa olevat puut ja niiden kunto jatkosuunnittelun pohjaksi.

7.2 Strategiset näkökulmat

Taskupuistojen jatkokehittämisen kannalta huomionarvoisia ovat Kuopion kaupungin asettamat eri strategiat ja niiden toimenpidekirjaukset. Näitä noudatteleamalla puistot tukisivat enemmän asukkaiden hyvinvointia sekä kaupunkikeskustan vehreyden säilymistä että sen elävyyden kehittymistä. Keskeisimpinä ohjelmina ja tavoitteina taskupuistojen osalta voidaan pitää seuraavia:

APOLI – Kuopion arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2017

- Vahvistetaan kokeilukulttuurin ilmapiiriä ja innovaatiomyönteisyyttä.
- Keskustan vanhojen puistojen ja viherverkoston arvo huomioidaan ylläpidossa ja uudistuksissa. Rännikatuihin liittyvät korttelipuistot uudistetaan oleskeluun houkutteleviksi kaupunkitiloiksi.

(APOLI 2017, 36;43.)

Kuopion hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

- Kehitetään rohkeasti viihtyisää ja liikkumiseen innostavaa kaupunkiympäristöä palvelumuotoilun keinoin huomioiden eri ikäisten ja eri väestöryhmien tarpeet. Liikkumisen lähiympäristöjen kehittämisessä huomioidaan välituntiliikkumisen, oppituntien, iltapäivätoiminnan ja harrastuskäytön tarpeet sekä lasten, nuorten ja perheiden omatoimisen käytön edellytykset myös koulupäivien ulkopuolella
- Huomioidaan turvallisuus, saavutettavuus ja esteettömyys arjen ympäristöjen mm. leikkipaikkojen, puistojen, liikuntapalvelujen ja –reittien sekä luontokohteiden suunnittelussa

(Kuopion kaupunki 2021.)

Kuopion ilmastopoliittinen ohjelma 2020-2030

- Julkisessa rakentamisessa edistetään luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien käyttöönottoa.
- Monimuotoisuuden huomiointi ja edistäminen kaupungin puistoissa, metsissä ja muilla julkisilla alueilla. Ohjeistukset ja viestintä hyvistä toimintamalleista

(Ramboll 2020.)

Kuva 72. Vaahterapuisto (CycloMedia 2023)

7.3 Pohdinta

Opinnäytetyön aloittaminen oli aluksi hieman haasteellista lopullisen aiheen muuttuessa toisenlaiseksi, kuin mikä toimeksiantajan alkuperäinen ajatus oli. Toimeksiantaja kuitenkin löysi alkuperäisen aiheen tilalle uuden, joka suuntautui Kuopion taskupuistojen tilanteen tarkastelemiseksi osana rännikatuverkostoa ja asukkaiden viihtyisyyttä kaupunkikeskustassa, ja tämä onneksi kohtasi omiin mielenkiintoihini. Opinnäytteen aihe heijasteli osaltaan samanaikaisesti työn alla olleeseen, uudistettavaan rännikatujen suunnitteluohjeeseen, jossa ohjataan kyseisen katuverkoston käyttöä ja siihen vaikuttavia asioita, josta sain hieman pohjaa työn edistämiseen.

Taskupuistoihin liittyvän aiheen löytyminen oli minusta hyvä ja tärkeä oivallus toimeksiantajaltani, jota lähdin mielelläni tutkimaan tarkemmin keskeisellä osaamisellani eli palvelumuotoilun kautta eri sidosryhmiä osallistaen. Tutkimuksen aikana huomattiin, että Kuopion taskupuistot ovat suhteellisen unhoitettuja ulkotiloja, joiden käyttötarkoitusten kirkastamiselle on useita mahdollisuuksia. Rännikatujen suunnitteluohjeen ja taskupuistojen tutkimuksen valmistuessa rännikatuympäristöstä voi lähteä kehittämään keskeinen ja omintakeinen kokonaisuus, joka toimisi yhtenä vetonaulana Kuopion matkailulle sekä tietysti hyvinvoinnin edistäjänä Kuopion asukkaille nykyistä paremmin.

Isoimpana haasteena oli työn laajuus ja suppea aiheheraus, jotka aiheuttivat haasteita omaan ajatteluun ja epäselvyyttä työssä käsiteltäviin asioihin. Kahdeksan kohteen tutkiminen ja niille muodostettavien kehitysehdotusten rakentaminen veivät paljon aikaa ja resursseja, joita täytyi yrittää priorisoida niin, että kokonaisuudesta muodostuisi koherentti. Uppouduin välillä tutkimaan teoreettiseen viitekehykseen liittyviä kohteita turhankin syvällisesti, mikä vaikutti mielestäni työn viimeistelyyn erityisesti kehitysehdotusten muodostamisen osalta, jotka koen hieman pintapuolisiksi – tarkempien suunnitelmien muodostaminen olisi vaatinut enemmän aikaa ja syvällisempää osallistamista, kuten työpajoja.

Toinen merkittävä haaste oli työn toteuttaminen talvisaikaan, joka tässä tapauksessa minusta heikensi kohteiden havainnointia ja tätä kautta tutkimusta. Kesäaikaan toteutettuna työn osallistamisprosessista olisi voinut muodostaa erilaisen, jossa kävelyhaastattelut ja työpajat olisivat olleet keskiössä.

Vaikka työ oli tutkimusperustainen, onnistuin sisällyttettyä siihen hyvin asukkaiden osallistamista. Tutkimuksen lopputulosta auttoi syventämään Kuopion asukkaiden ja kaupunkisuunnitteluun erikoistuneiden henkilöiden näkemysten tiedustelu kyselyn ja haastatteluiden kautta. Osallistamisaineistojen luominen oli ajoittain haasteellista, kun toimeksiantajalla ei ollut antaa tarkkaa rajausta kysyttävien teemojen osalta, mutta tämä kuitenkin mahdollisti käyttämään paljon omaa näkemystä ja rakentaa tutkimuksesta omanlaista.

Loppujen lopuksi, olen tyytyväinen työpanokseeni, ja toivon tämän tutkimuksellisen työn toimivan inspiraationa ja tiedonlähteenä muille kaupungeille sekä suunnittelijoille osallistavaan viheralueiden suunnitteluun – olipa kyseessä taskupuisto tai suurempi puistoalue.

7.4 Palaute

Jenni on ollut aiheesta erittäin kiinnostunut tekijä, mikä siivitti häntä työssään vauhdikkaasti eteenpäin. Jenni laati työnsä ohjelman ansiokkaasti ja noudatti sitä järjestelmällisesti. Prosessissa osallistaminen on ollut laadukasta, hyvin suunniteltua ja dokumentoitua. Visuaalinen ilmaisu on ollut Jennin selkeä vahvuus. Tekijä on tuottelias, mutta osaa hyvin myös kiteyttämisen taidon. Työn lopputulos on laadultaan korkealuokkainen ja vastaa hyvinkin toimeksiantajan tarpeisiin.

Tavoitteena on nostaa taskupuistot takaisin kuopiolaisten – ja matkailijoidenkin - tietoisuuteen, uuteen kukoistukseen. Jennin työ on merkittävä osa keskusta-alueen suunnittelua: opinnäytetyö ja taskupuistot liittyvät rännikatuihin, joiden kehittämistä on suunniteltu myös rinnakkaisena prosessina, opinnäytetyön ollessa osa laadinnassa olevaa keskustan osayleiskaavatyötä.

Opinnäytetyön laatimisen aikana on noussut esille ajatuksia jatkosuunnitteluun ja osallisuuden laajentamiseen liittyen, jossa keskustassa olevia oppilaitoksia voitaisiin jatkosuunnittelun yhteydessä kuulla osallisina. Oppilaitoksen lähimmän puiston suunnittelua voisi toteuttaa esimerkiksi osana opetustunnin sisältöä – Jennin työssä laaditut kehitysehdotukset antavat tälle hyvät raamit ja pohjan jatkolle.

Näkisin, että tämän tyylisen opinnäytetyön laatimisen prosessi voisi toimia kimmokkeena vastaavien opinnäytetöiden läpiviemiseksi, toimia hyvänä mallina prosessin läpikäynnistä ja dokumentoinnista eri vaiheineen.

Kuopiossa 17.4.2024

Heli Laurinen
yleiskaavapäällikkö
Kuopion kaupunki | strateginen maankäyttö

Lähteet

Aarnio, Minna, Aibéo, Pedro, Heikura, Veeti, Ivanitskiy, Katja, Von Kraemer, Nicolas, Luotola, Jarkko, Pirttimäki, Matti, Sjöroos, Margit, Strus, Allan, Uotila, Marjo, Vallius, Sampu, Varpio, Mika & Viljanen, Susanna 2022. Viihtyisän rakennetun ympäristön ja kauniin arkkitehtuurin jäljillä. Tampere: PunaMusta Oy

Abbadia, Jessica. Mitä eroa on: Kvalitatiivinen vs. kvantitatiivinen tutkimus? Mind the Graph blogi. Julkaistu 24.7.2023. Luettu 9.4.2024. <https://mindthegraph.com/blog/fi/kvalitatiivinen-vs-kuantitatiivinen-tutkimus/>

Anttila, Pirkko 2014. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Metodix blogi. Julkaistu 17.5.2014. Luettu 9.4.2024. <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/>

Drakvik, Elina & Pietola, Liisa 2023. Planetaarinen terveys rakentuu luontoyhteydelle. Sitran blogi. Julkaistu 9.3.2023. Luettu 29.1.2024. <https://www.sitra.fi/artikkelit/planetaarinen-terveys-rakentuu-luontoyhteydelle/>

Drebs, Achim. Kasvillisuus & viherrakenteet lämpösaareilmiön lieventäjinä. Viherympäristö-lehden artikkeli. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 18.12.2023. <https://www.vyl.fi/viherymparisto/lehdet/kasvillisuus-viherrakenteet-lamposaareilmiot/>

Dong, Jing 2023. Pocket parks – a systematic literature review. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 16.1.2024. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/ace7e2/pdf>

Furnitubes 2023. What is a pocket park? Furnitubes blogi. Julkaisun ajankohta ja kirjoittaja tuntematon. Luettu 13.12.2023. <https://www.furnitubes.com/blog/what-is-a-pocket-park/>

Gehl, Jan 2018. Ihmisten kaupunki. Viro: Rakennustieto Oy.

Helsingin kaupunki 2024. Karhupuisto. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 16.1.2024. <https://www.myhelsinki.fi/fi/n%C3%A4e-ja-koe/n%C3%A4ht%C3%A4vvydet/karhupuisto>

HUMAK 2024. Tutkimuksellisen kehittämistyön lähestymistavat ja menetelmät. Verkkojulkaisu. Päivitetty 14.1.2024. Luettu 12.2.2024. <https://humak.libguides.com/c.php?g=688355&p=4925417>

Kanninen, Jaana & Seppo, Sanni 2022. Huuto kaupunkiluonnon puolesta. Tallinna: Vastapaino

Kansalliset kaupunkipuistot 2024. Mistä on kyse? Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 17.1.2024. <https://kansallisetkaupunkipuistot.fi/mista-on-kyse/>

Koivisto, Mikko, Säynäjäkangas, Johanna & Forsberg, Sofia 2019. Palvelumuotoilun bisneskirja. Helsinki: Alma Talent

Komulainen, Minna 2013. Maiseman tarina – opas maisemapalveluiden luomiseen. Vaasa: Fram

Koskimäki, Tuija & Suihkonen, Katja 2022. Timanttisia ratkaisuja palvelumuotoilun keinoin. eSignals blogi.

Julkaistu 7.3.2022. Luettu 5.2.2024. <https://esignals.fi/kategoria/palvelumuotoilu/timanttisia-ratkaisuja-palvelumuotoilun-keinoin/>

Kuopion kaupunki 2024. Kansallinen kaupunkipuisto. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 17.1.2024. <https://www.kuopio.fi/asuminen-ja-ymparisto/kuopion-kansallinen-kaupunkipuisto/kansallinen-kaupunkipuisto/>

Kuopion kaupunki 2017. APOLI – Kuopion arkkitehtuuripoliittinen ohjelma. Pdf-tiedosto. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 28.1.2024. <https://www.kuopio.fi/uploads/2023/03/kuopion-arkkitehtuuripoliittinen-ohjelma.pdf>

Kuopion kaupunki 2021. Kuopion hyvinvointisuunnitelma 2021-2025. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 28.1.2024. <https://kuopionhyvinvointisuunnitelma.fi/>

Kuopion kaupunki 2023a. Käytössä olevat asemakaavamerkinnot. Pdf-tiedosto. Julkaistu 27.6.2023. Luettu 8.4.2024. <https://www.kuopio.fi/uploads/2023/06/asemakaavamerkinnot.pdf>

Kuopion kaupunki 2023b. Rännikadut. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 13.12.2023. <https://www.kuopio.fi/asuminen-ja-ymparisto/liikenne/jalankulku-ja-pyoraily/rannikadut/>

Kuopion kaupunki 2023c. Strategia. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 13.12.2023. <https://www.kuopio.fi/kuopionkaupunki/strategia-ja-kehittaminen/strategia/>

Kuopion kaupunki 2022. Vossikka on ollut osa Kuopion katukuvaa jo yli 170 vuotta. Verkkojulkaisu. Julkaistu 1.6.2022. Luettu 7.4.2024. <https://www.kuopio.fi/2022/06/01/vossikka-on-ollut-osa-kuopion-katukuvaa-jo-yli-170-vuotta/>

Laaksonen, Nuppu 2019. Benchmarking oppimisprosessina. ProAkatemia blogi. Julkaistu 4.5.2019. Luettu 5.2.2024. <https://esseepankki.proakatemia.fi/benchmarking-oppimisprosessina/>

Luonuankoski, Sanna 2022. Kasvikokemuksia kaupungin lapsille: Juhannuskylän koulun viljelytoiminnan käyttäjälähtöinen kehittäminen. Opinnäytetyö. Muotoiluinstituutti, kokemus- ja palvelumuotoilu. LAB Ammattikorkeakoulu. Luettu 21.2.2024. <https://www.theseus.fi/handle/10024/787316>

Malinen, Henna, Finel, Nufar, Tiitu, Maija, Vierikko, Kati, Tuhkanen, Eeva-Maria, Sinkkonen, Aki, Matila, Airi & Lahti, Essi 2020. Kestävä kaupunki –hanke. Elämänmittainen lähivihreäpolku. Tietopaketti lähiluonnon hyvinvointivaikutuksista. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Pdf-tiedosto. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 18.3.2024. https://kestavakaupunki.fi/documents/100251420/110674893/Elamanmittainen_lahivihrea_tietopaketti.pdf/e8cbdddea-d2e1-6c64-da46-2a2b9d844102/Elamanmittainen_lahivihrea_tietopaketti.pdf?t=1645542736008

Maptionnaire 2024. FAQ about community engagement with Maptionnaire. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 23.1.2024. <https://www.maptionnaire.com/product>

Martikainen, Tilla (toiminnanjohtaja) & Launonen, Petri (hallituksen puheenjohtaja) 2024. Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys. Teams haastattelu 15.2.2024. Haastattelija Jenni Rissanen

Merchant Square 2024. The Floating Pocket Park. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 19.2.2024. <https://merchantsquare.co.uk/see-and-do/floating-pocket-park>

Mesimäki, Marja (projektipäällikkö) 2024. Forum Virium Helsinki / PilotGreen –hanke. Teams haastattelu 24.1.2024. Haastattelija Jenni Rissanen

National Recreation and Park Association. Creating Mini-Parks for Increased Physical Activity. Pdf-tiedosto. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 18.12.2023. <https://www.nrapa.org/contentassets/f768428a39aa4035ae55b2aaff372617/pocket-parks.pdf>

Nieminen, Jere & Leino, Helena 2020. Kaupunkiluonto tiivistyissä kaupungeissa. Kuntaliiton blogi. Julkaistu 3.7.2020. Luettu 19.12.2023. <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2020/kaupunkiluonto-tiivistyissa-kaupungeissa>

Nieminen, Sirpa 2023. Suunnitteluhortonomi. Kuopion kaupunki, viher- ja virkistysaluesuunnittelu. Puhelinkeskustelu 4.12.2023.

Nieminen, Sirpa 2024. Suunnitteluhortonomi. Kuopion kaupunki, viher- ja virkistysaluesuunnittelu. Puhelinkeskustelu 7.2.2024.

Näpäri, Liisa 2017. Haastattelun lajityypit. Spoken blogi. 12.4.2017. Luettu 5.2.2024. <https://spoken.fi/haastattelun-lajityypit/>

Närhi, Seppo 2022. Lähivihreän monet tekijät – Viheralan kehityskertomus. Helsinki: Painotalo Trinket Oy

Paley Park 2023. About Paley Park. Verkkojulkaisu. Luettu 21.12.2023. <https://www.paleypark.org/about>

Palvelumuotoilu Palo 2018. Palvelumuotoiluprosessin vaiheet. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 5.2.2024. <https://www.palvelumuotoilupallo.fi/blogi/palvelumuotoilun-prosessin-vaiheet/>

PAMU Savonlinna 2024. Palvelumuotoilun prosessi noudattaa tuplatimanttia. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 5.2.2024. <https://pamu.samiedu.fi/menetelmat/prosessi/>

Pocket Park Toolkit. Pdf-tiedosto. Kirjoittaja tuntematon. Julkaistu 2020. Luettu 21.12.2023. https://www.tpl.org/wp-content/uploads/2020/06/Pocket-Park-Tool-Kit_FINAL.pdf

Project for Public Spaces 2023. Case Studies: Paley Park. Verkkojulkaisu. Julkaistu 15.7.2015. Luettu 21.12.2023. <https://www.pps.org/places/paley-park>

Raivio, Päiviä & Sarla, Jalmari 2022. Placemaking auttaa luomaan merkityksellisempiä kaupunkitiloja. A-

Kruunu blogi. Julkaistu 1.6.2022. Luettu 18.1.2024. <https://www.a-kruunu.fi/blogi/placemaking-auttaa-luomaan-merkityksellisempia-kaupunkitiloja>

Ramboll 2020. Kuopion ilmastopoliittinen ohjelma 2020-2030. Pdf-tiedosto. Julkaistu 17.4.2020. Luettu 28.1.2024. <https://www.kuopio.fi/uploads/2023/01/kuopion-kaupungin-ilmastopoliittinen-ohjelma-2020-2030.pdf>

Ramboll ESP-selvitys 2022. Kuopion keskustan sini-viherrakenne ja ekosysteempipalvelut. Pdf-tiedosto. Julkaistu 17.12.2022. Luettu 17.1.2024. Kuopion kaupungin sisäinen asiakirja

Råberg, Mirka 2023. Luovia kaupunkiluonnon konsepteja – PilotGreen –hankkeen tulevaisuustyöpajan satoa. Forum Virium Helsinki blogi. Julkaistu 27.6.2023. Luettu 19.4.2024. <https://forumvirium.fi/luovia-kaupunkiluonnon-konsepteja-pilotgreen-hankkeen-tulevaisuustyopajan-satoa/>

Rännikatuverkoston suunnitteluohje / strateginen maankäyttö 2024. Pdf-tiedosto. Luettu 20.3.2024. Kuopion karttapalvelu <https://kartta.kuopio.fi/?setlanguage=fi>

Salminen, Eero & Einola, Katri 2022. Ramboll: Livcy-elävyyksiindeksi – Manner-Suomen kuntien keskustojen elävyyksivertailu. Pdf-tiedosto. Julkaistu 2022. Luettu 17.1.2024. https://7520151.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/7520151/RFI/RFI-Livcy/Ramboll_Livcy-elavyysindeksi-2022-raportti.pdf

Sim, David 2022. Pehmeä kaupunki. Helsinki: Rakennustieto Oy

Sitra 2024. Ihmiskeskeisyys. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 29.1.2024. <https://www.sitra.fi/aiheet/ihmiskeskeisyys/>

socialUP 2024. Samankaltaisuuskaavio. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 12.2.2024. <https://toolkit.designthinking-socialup.eu/fi/saman-kaltaisuus-kaavio>

Tampereen kaupunki 2023. Puistot. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 29.12.2023. <https://www.tampere.fi/luonto-ja-ymparisto/puistot>

Thingbrandt 2024. Majporten. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 19.2.2024. <https://www.thing-brandt.dk/majporten>

Tilastokeskus/Kuopion kaupunki. Kuopion väestötilasto 2010-2022 ja suunnite 2023-2030. Verkkojulkaisu. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 20.3.2024. <https://www.kuopio.fi/kuopionkaupunki/tilastotietoa/tilastotietoa-vaestosta/>

TimeOut 2024. In pictures: A first look at the new 'pocket park' near Wat Hua Lamphong. Verkkojulkaisu. Julkaistu 13.9.2021. Luettu 19.2.2024. <https://www.timeout.com/bangkok/news/in-pictures-a-first-look-at-the-new-pocket-park-near-wat-hua-lamphong-091321>

Turunen, Saana 2018. Mitä on palvelumuotoilu? Lamia blogi. Julkaistu 22.3.2018. Luettu 16.1.2024. <https://lamia.fi/blog/mita-on-palvelumuotoilu>

Tuulaniemi, Juha 2011. Palvelumuotoilu. Helsinki: Talentum Media Oy

Vahtikari, Tanja, Ainiala, Terhi, Kivilaakso, Aura, Olsson, Pia, Savolainen, Panu, Laine, Silja, Aula, Inkeri, Pöllänen, Sonja, Pärjälä, Eeva, Tiainen Milla, Venäläinen, Juhana & Latvala-Harvilahti, Pauliina 2021. Humanistinen kaupunkitutkimus. Tampere: Vastapaino

Viherympäristöliitto 2017. Kaupunkivihreä: opas toimintaan. Pdf-tiedosto. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 19.2.2024. https://www.vyl.fi/site/assets/files/1430/who-opas_kaupunkivihrea_-_opas_toimintaan.pdf

Viherympäristöliitto 2022. Viheralueiden luonnonmukaisten hulevesirakenteiden kunnossapito. Pdf-tiedosto. Julkaistu 2022. Luettu 18.12.2023. <https://www.vyl.fi/site/assets/files/3860/lhk-opas-2022.pdf>

Ympäristö.fi 2022a. Asemakaavat. Verkkojulkaisu. Julkaistu 21.4.2022. Luettu 18.12.2023. <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/kaavoitus/asemakaavat>

Ympäristö.fi 2022b. Ekosysteemipalvelut turvaavat ihmiselämän. Verkkojulkaisu. Julkaistu 6.4.2022. Luettu 18.12.2023. <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/ekosysteemipalvelut>

Ympäristötiedon foorumi 2017. Ihmisen ja ympäristön yhteinen terveys – luonoltaan monipuolisempi elinympäristö turvaa terveyttä. Pdf-tiedosto. Julkaisun ajankohta tuntematon. Luettu 19.2.2024. https://www.ymparistotiedonfoorumi.fi/wp-content/uploads/2017/03/YTF_1_2017.pdf

Kuvat

Kansilehden kuva: Markkanen, Wille 2023. Minna Canthin puisto. Ladattu 30.11.2023. Kuopion kuvapankki

Kuva 1. Markkanen, Wille 2023. Kuopion kaupunkisiluettia Kuopion sataman suunnasta. Ladattu 2.1.2024. Kuopion kuvapankki

Kuva 2. Sim, David 2022. Kuvitus David Simin näkemyksestä laadukkaasta kaupunkilasta. Ladattu 19.12.2023. Urban Springtime blogi <https://urbanspringtime.blogspot.com/2019/12/soft-city-building-density-for-everyday.html>

Kuva 3. CycloMedia 2023. Veljies-patsaan ympäristö Kuopion torilla. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 4. CycloMedia 2023. Näkymä Vahtivuorenkadulta Kuopion Tuomiokirkon suuntaan. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 5. CycloMedia 2023. Käsityökatu 41, Kuopio. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 6. Kilvensalmi, Tiina 2023. Kirjastokatu, Kuopio. Ladattu 12.2.2024. Kuopion kuvapankki

Kuva 7. Vallas, Hannu 2022. Kuopion keskustaa ilmasta käsin Väinölänniemen suunnasta. Ladattu 23.2.2024. Kuopion kuvapankki

Kuva 8. Kuvaaja ja julkaisun ajankohta tuntematon. Paley Park, New York. Ladattu 14.2.2024. Project for Public Spaces <https://www.pps.org/places/paley-park>

Kuva 9. Sutthikorn, Nontawat. Julkaisun ajankohta tuntematon. Wat Hua Lamphong Rukkhaniwet Park, Bangkok. Ladattu 14.2.2024. Time Out Bangkok <https://www.timeout.com/bangkok/news/in-pictures-a-first-look-at-the-new-pocket-park-near-wat-hua-lamphong-091321>

Kuva 10. Kuvaaja ja julkaisun ajankohta tuntematon. The Floating Pocket Park, Lontoo. Ladattu 14.2.2024. Merchant Square Paddington <https://merchantsquare.co.uk/see-and-do>

Kuva 11. Kuvaaja ja julkaisun ajankohta tuntematon. Majporten, Kööpenhamina. Ladattu 29.2.2024. thingbrandt landskab <https://www.thing-brandt.dk/majporten>

Kuva 12. Kuvaaja ja julkaisun ajankohta tuntematon. Kirsikkapuisto, Vaasa. Ladattu 26.2.2024. Vaasan kaupunki <https://www.vaasa.fi/asu-ja-ela/vapaa-aika/puistot-ja-viheralueet/puistot/kirsikkapuisto/>

Kuva 13. Lappalainen, Mika. Julkaisun ajankohta tuntematon. Karhupuisto, Helsinki. Ladattu 26.2.2024. Helsingin kaupunki <https://www.myhelsinki.fi/fi/n%C3%A4e-ja-koe/n%C3%A4ht%C3%A4vyydet/karhupuisto>

Kuva 14. Kuvaaja ja julkaisun ajankohta tuntematon. Väinölänpuisto, Porvoo. Ladattu 26.2.2024. Porvoon kaupunki <https://www.porvoo.fi/asuminen-ymparisto/puistot-ja-muut-viheralueet/puistot/>

Kuva 15. Tkalcan, Sara 2020. Kolmikulma / Dianapuisto Helsingin Kaartinkaupungissa. Ladattu 12.2.2024. Helsingin kaupunki

<https://materialbank.myhelsinki.fi/images?query=park%252C&sort=relevance&openMediaId=4182>

Kuva 16. Paikkatietoikkuna. Sepänpuiston tontti vuonna 1955. Ladattu 14.3.2024 https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/?zoomLevel=1&coord=525406_7159061&mapLayers=801+100+default,3400+100+ortokuva:indeksi×eries=1950&noSavedState=true&showIntro=false&lang=fi

Kuva 17. Lätti, Martti 1973. Ajurinpuiston tontti v. 1973. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 18. Lätti, Martti 1973. Ajurinpuiston viereinen risteys v. 1973. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 19. Field Group Oy. Ortokuva Ajurinpuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 20. Tolvanen, Tere 1990. Viistoilmakuva Ajurinpuistosta v. 1990. Ladattu 12.2.2024. Kuopion kaupunki / KYP Arkisto

Kuva 21. Field Group Oy. Ortokuva Ajurinpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 22. CycloMedia 2023. Katunäkymä Ajurinpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 23. Field Group Oy. Ortokuva Lapinlinnanpuiston tontista v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 24. Tolvanen, Tere 1990. Viistoilmakuva Lapinlinnanpuistosta v. 1990. Ladattu 12.2.2024. Kuopion kaupunki / KYP Arkisto

Kuva 25. Field Group Oy. Ortokuva Lapinlinnanpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 26. CycloMedia 2023. Katunäkymä Lapinlinnanpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 27. Lätti, Martti 1974. Nauhuspuiston tontilla sijainneen talon sisäpihaa v. 1974. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 28. Lätti, Martti 1974. Nauhuspuiston tontilla sijainnut talo Ajurinkadun suunnasta kuvattuna v. 1974. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 29. Field Group Oy. Ortokuva Nauhuspuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 30. Tolvanen, Tere 1990. Viistoilmakuva Nauhuspuistosta v. 1990. Ladattu 12.2.2024. Kuopion kaupunki / KYP Arkisto

Kuva 31. Field Group Oy. Ortokuva Nauhuspuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 32. CycloMedia 2023. Katunäkymä Nauhuspuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 33. Field Group Oy. Ortokuva Lukkarinpuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 34. Jämsen, Kari 1983. Purkutyömaa Lukkarinpuiston tontilla v. 1983. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 35. Jämsen, Kari 1983. Lukkarinpuiston tontin vieressä sijainnut puutalo v. 1983. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 36. Field Group Oy. Ortokuva Lukkarinpuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 37. Field Group Oy. Katunäkymä Lukkarinpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 38. Field Group Oy. Ortokuva Koivupuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 39. Sanoukian, Mardiros 1970-1997. Käsiyökadun ja Lapinlinnankadun risteys. Koivupuiston nurkkaa oikeassa laidassa. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 40. Tolvanen, Tere 1998. Viistoilmakuva Koivupuistosta. Ladattu 12.2.2024. Kuopion kaupunki / KYP Arkisto

Kuva 41. Field Group Oy. Ortokuva Koivupuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 42. CycloMedia 2023. Katunäkymä Koivupuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 43. Field Group Oy. Ortokuva Käsiyöpuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 44. Field Group Oy. Ortokuva Käsiyöpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 45. CycloMedia 2023. Katunäkymä Käsiyöpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 46. Nederström, Antero 1969. Sepänpuiston tontilla sijainnutta taloa v. 1969. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 47. Rieki, Helena 1975. Sepänpuiston tontilla sijainnut talo Koljonniemenkadulta kuvattuna v. 1975. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 48. Field Group Oy. Ortokuva Sepänpuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 49. Tolvanen, Tere 1998. Viistoilmakuva Sepänpuistosta v. 1998. Ladattu 12.2.2024. Kuopion kaupunki / KYP Arkisto

Kuva 50. Field Group Oy. Ortokuva Sepänpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 51. CycloMedia 2023. Katunäkymä Sepänpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 52. Puurunen, Hannu 1970. Puusepänpuiston tontilla sijainnut kivitalo v. 1970. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 53. Field Group Oy. Ortokuva Puusepänpuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 54. Field Group Oy. Ortokuva Puusepänpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 55. CycloMedia 2023. Katunäkymä Puusepänpuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 56. Räsänen, Riitta 1971. Vaahterapuiston tontilla sijainnutta taloa v. 1971. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 57. Räsänen, Riitta 1971. Vaahterapuiston tontilla sijainnut talo Kuopion aseman suunnasta kuvattuna v. 1971. Ladattu 12.4.2024. Kuopion KHM

Kuva 58. Field Group Oy. Ortokuva Vaahterapuistosta v. 1979. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 59. Tolvanen, Tere 1998. Viistoilmakuva Vaahterapuistosta v. 1998. Ladattu 12.2.2024. Kuopion kaupunki / KYP Arkisto

Kuva 60. Field Group Oy. Ortokuva Vaahterapuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 61. CycloMedia 2023. Katunäkymä Vaahterapuistosta v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 62. CycloMedia 2023. Kaikki Kuopion taskupuistot v. 2023. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kuva 63. MapTiler/OpenStreetMap 2024. Näkymä taskupuistojen asukaskyselystä. Ladattu 12.2.2024. Maptionnaire

Kuva 64. MapTiler/OpenStreetMap 2024. Vastaajien lisäämiä karttamerkkejä Koivupuistoon. Ladattu 12.2.2024. Maptionnaire

Kuva 65. Rissanen, Jenni 2024. Kuvakokoelma taskupuistojen tulevaisuuden kehitystoiveista

Kuvien lähteet

Monikäyttökaluusteet: Kilvensalmi, Tiina 2022. Sammakkolampi. Ladattu 13.2.2024. Kuopion kuvapankki

Erilaiset istutusryhmät: Kilvensalmi, Tiina 2022. Valkeisenuisto. Ladattu 13.2.2024. Kuopion kuvapankki

Isot ja suojaavat puut: Kilvensalmi, Tiina 2023. Jynkkä. Ladattu 13.2.2024. Kuopion kuvapankki

Kuntoilulaitteet: Kilvensalmi, Tiina 2022. Sammakkolampi. Ladattu 13.2.2024. Kuopion kuvapankki

Vesielementti: Dukes, Geraldine 2021. Water falling from wooden log. Ladattu 13.2.2024. Unsplash https://unsplash.com/photos/water-falling-from-brown-wooden-log-YarVqSvqC_8

Yhteisötapahtumat: Kilvensalmi, Tiina 2023. Korttelimuseon juhannus. Ladattu 13.2.2024. Kuopion kuvapankki

Ulkopelit: McLeod, Braedon 2019. Red and green balls field. Ladattu 13.2.2024. Unsplash https://unsplash.com/photos/water-falling-from-brown-wooden-log-YarVqSvqC_8

Interaktiiviset ratkaisut: Kilvensalmi, Tiina 2022. Savilahti Luolan valojo. Ladattu 13.2.2024. Kuopion kuvapankki

Esiintymisratkaisut: Pixabay 2017. Mikrofoni. Ladattu 13.2.2024. Pexels <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/puisto-teknologia-sumea-musiikki-534271/>

Viljelylaatikot: Du Preez, Priscilla 2020. Man in white t-shirt and white pants sitting on brown wooden bench. Ladattu 13.2.2024. Unsplash <https://unsplash.com/photos/man-in-white-t-shirt-and-white-pants-sitting-on-brown-wooden-bench-JCZ2pE-Szpw>

Kuva 66. Rissanen, Jenni 2024. Kuvaus elon taskupuistosta

Kuvien lähteet

Kilvensalmi, Tiina 2023. Pride kulkue. Ladattu 28.2.2024. Kuopion kuvapankki

Serra, Vicente 2021. Taidetori. Ladattu 28.2.2024. Kuopion kuvapankki

Kuva 67. Rissanen, Jenni 2024. Moodboard elon taskupuistosta

Kuvien lähteet

Estremera, Erda 2018. Purple petaled flowers. Ladattu 15.4.2024. Unsplash <https://unsplash.com/photos/purple-petaled-flowers-oZxdAGG4aWU>

Fatih 2019. pink and yellow wall paint. Ladattu 15.4.2024. Unsplash https://unsplash.com/photos/pink-and-yellow-wall-paint-kgqu_9s3B78

Turner, Tabitha 2020. Blue and white ceramic table decor on brown wooden table. Ladattu 15.4.2024. Unsplash <https://unsplash.com/photos/blue-and-white-ceramic-table-decor-on-brown-wooden-table-GYQuKGktCt4>

Kuva 68. Rissanen, Jenni 2024. Kuvaus ilon taskupuistosta

Kuvien lähteet

Kilvensalmi, Tiina 2022. Julkulan leikkipuisto. Ladattu 28.2.2024. Kuopion kuvapankki

Serra, Vicente 2023. Väinölänniemen liikuntapuisto. Ladattu 28.2.2024. Kuopion kuvapankki

Kuva 69. Rissanen, Jenni 2024. Moodboard ilon taskupuistosta

Kuvien lähteet

Vallet, Gabin 2020. Black metal framed glass top table. Ladattu 15.4.2024. Unsplash <https://unsplash.com/photos/black-metal-framed-glass-top-table-mixoaLPwtqo>

Sadykov, Rashid 2018. Boy climbing on tree branch. Ladattu 15.4.2024. Unsplash <https://unsplash.com/photos/boy-climbing-on-tree-branch-JUPKydbR6qo>

Ahmed, Erol 2017. Person playing croquet. Ladattu 15.4.2024. Unsplash <https://unsplash.com/photos/person-playing-croquet-eVrddArIpa8>

Kuva 70. Rissanen, Jenni 2024. Kuvaus olon taskupuistosta

Kuvien lähteet

Kilvensalmi, Tiina 2023. Nuoret Valkeisenlammella. Ladattu 28.2.2024. Kuopion kuvapankki

Kilvensalmi, Tiina 2022. Valkeisenuisto. Ladattu 28.2.2024. Kuopion kuvapankki

Kuva 71. Rissanen, Jenni 2024. Moodboard olon taskupuistosta

Kuvien lähteet

Kemper, Jonathan 2021. Person holding red chili plant. Ladattu 15.4.2024. Unsplash <https://unsplash.com/photos/person-holding-red-chili-plant-oHCalaoeDOQ>

Cultural Heritage in Action 2022. Krakow, Poland. Ladattu 15.4.2024 <https://culturalheritageinaction.eu/pocket-parks/>

Kuva 72. CycloMedia 2023. Vaahterapuisto. Ladattu 12.2.2024. Taavi paikkatietopalvelu

Kaaviot

- Kaavio 1.** Rissanen, Jenni 2024. Opinnäytetyön koostuminen. Mukailleen Myry, Ilari <https://aaltoodoc.aalto.fi/items/cd5a54c6-d860-45df-aa38-0a1c36bb2353>
- Kaavio 2.** Rissanen, Jenni 2024. Tutkimusprosessin kulku
- Kaavio 3.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma
- Kaavio 4.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden ikäluokat
- Kaavio 5.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden postinumeralueet
- Kaavio 6.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden puistoympäristöjen käyttöaste
- Kaavio 7.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden antamat arvosanat Kuopion puistoympäristöjen mielekkyydestä
- Kaavio 8.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden tietämystaso taskupuisto-termistä
- Kaavio 9.** Rissanen, Jenni 2024. Taskupuistojen käyttöasteet
- Kaavio 10.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden antamat arvosanat Kuopion taskupuistojen aktiiviteettimahdollisuuksista

Taulukot

- Taulukko 1.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden kehitysideoita taskupuistoille

Kuviot

- Kuvio 1.** Rissanen, Jenni 2024. Aikataulun visualisointi palvelumuotoilussa käytettävään tuplatimanttimaliin. Mukailleen PAMU Savonlinna <https://pamu.samiedu.fi/menetelmat/prosessi/>
- Kuvio 2.** Rissanen, Jenni 2024. Kuvaus kokoerosta normaalin puiston ja taskupuiston välillä
- Kuvio 3.** Rissanen, Jenni 2024. Vehnän ja rakennetun ympäristön erot
- Kuvio 4.** Rissanen, Jenni 2024. Kuvaus kokoerosta normaalin puiston ja taskupuiston välillä
- Kuvio 5.** Rissanen, Jenni 2024. Muotoilun tasot. Mukailleen Gomez <https://www.imaginarycloud.com/blog/what-is-service-design/>
- Kuvio 6.** Rissanen, Jenni 2024. Palvelumuotoilun tuplatimanttimali. Mukailleen PAMU Savonlinna <https://pamu.samiedu.fi/menetelmat/prosessi/>

- Kuvio 7.** Rissanen, Jenni 2024. Taustatutkimuksen kohteet. Mukailleen amapola / Canva. <https://www.canva.com/p/amapola-creator/>

- Kuvio 8.** Rissanen, Jenni 2024. Kuvaus samankaltaisuuskaavion muodostamisesta

- Kuvio 9.** Rissanen, Jenni 2024. Taskupuistojen suunnittelun haasteet ja mahdollisuudet

- Kuvio 10.** Rissanen, Jenni 2024. Kyselyyn vastanneiden käyttämiä termejä taskupuistoista

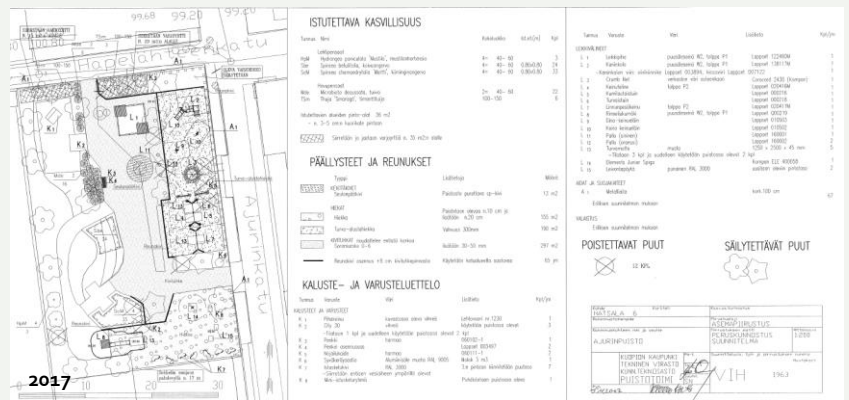
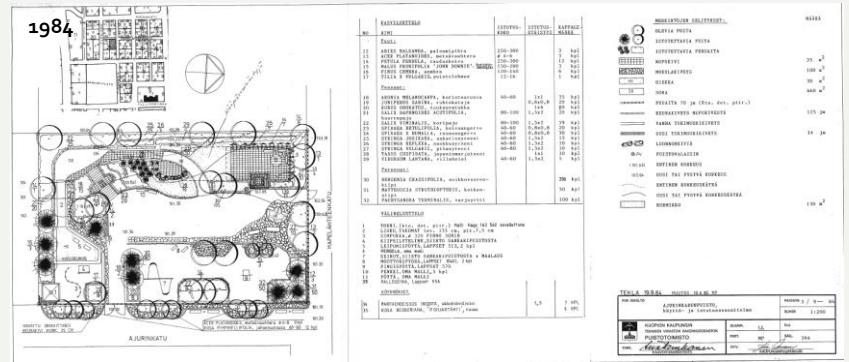
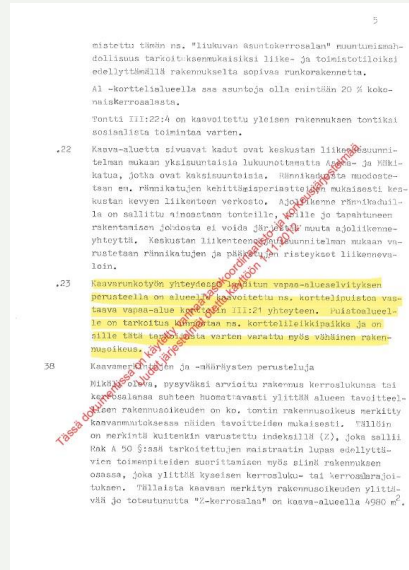
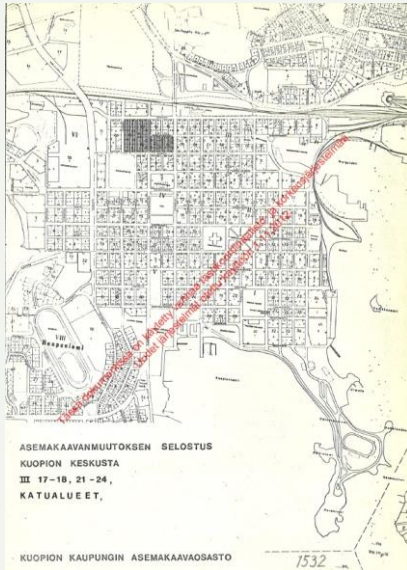
- Kuvio 11.** Rissanen, Jenni 2024. Elon, ilon ja olon merkitykset. Mukailleen Kuopion kaupunki <https://kuopionkaupunki.brandiportaali.fi/>

Kartat

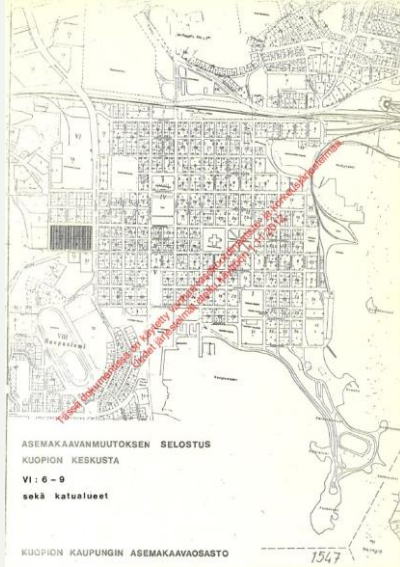
- Kartta 1.** Rissanen, Jenni 2024. Kuopion rännikadut ja taskupuistot kartalla. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 2.** Rissanen, Jenni 2024. Ajurinpuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 3.** Rissanen, Jenni 2024. Lapinlinnanpuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 4.** Rissanen, Jenni 2024. Nauhuspuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 5.** Rissanen, Jenni 2024. Lukkarinpuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 6.** Rissanen, Jenni 2024. Koivupuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 7.** Rissanen, Jenni 2024. Käsiyöpuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 8.** Rissanen, Jenni 2024. Sepänpuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 9.** Rissanen, Jenni 2024. Puusepänpuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 10.** Rissanen, Jenni 2024. Vaahterapuisto. Kartan aineisto: Maanmittauslaitos CC BY 4.0
- Kartta 11.** Martikainen, Tuuli 2024. Kuopion rännikatuverkoston vyöhykkeet. Kartan aineisto: City of Kuopio WMS Service / QGIS
- Kartta 12.** KUOMA. Jalankulun arki vuorokausiliikenne Kuopion ruutukaava-alueella vuodelta 2019 ja ennuste vuodesta 2035. Kartan aineisto: KUOMA / OpenStreetMap

Liitteet

Liite 1. Ajurinpuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1984 ja 2017

Liite 2. Lapinlinnanpuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1982 ja 1993

6

..22 Alueen rännikädet on esv. periaatteiden mukaisesti varattu kevyelle liikenteelle. Ajoneuvoliikenne rännikäädillä on sallittu ainoastaan tontille, jolle jo tapahtuneen rakentamisen vuoksi ei voida järjestää muuta tonttiliittymää. Alueen muu katuverkko Kauppakatu lukuunottamatta on kaksisuuntainen.

Kaavarungossa on Kasarmikatu merkitty yleiseen pyäkköintiin varatuksi. Asemakaavassa se on kuitenkin säilytetty ennallaan sillä olevien tonttiliittymien vuoksi. Turvattuessa voimaan liikennesuorin rajoittaa kadun liitteenä ja varata on siitä pyäkköintiin.

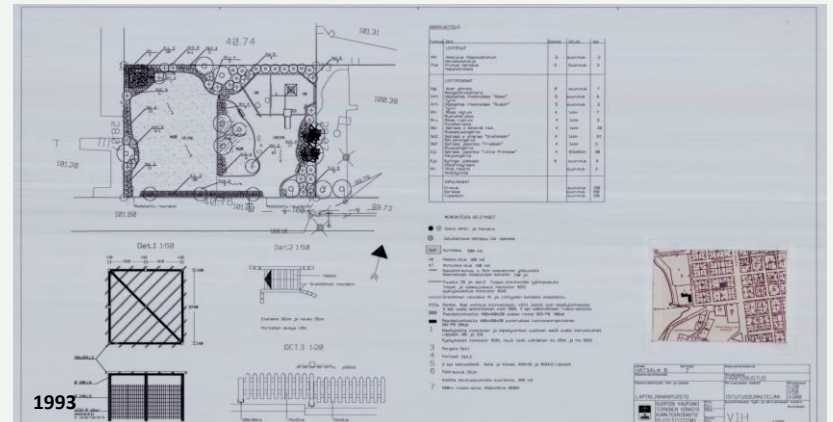
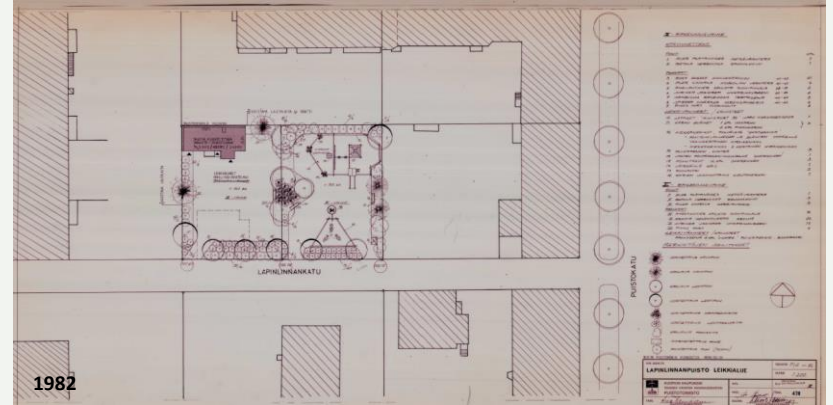
Lapinlinnankadun nimi välillä Sairaaleikka - Puistokatu on jouduttu muuttamaan Lapinlinnankadun nimen kaavarungon mukaan Lapinlinnankadun osa korttelin VII:9 kohdalla liitetiin korttelialueeseen, ja yhtenäisen katujaksoksi näin katka.

..23 Kaavarunkoilyn yhteydessä Puiston vana-alueellisuuden perusteella on alueella suositeltu puistoaikaa korttelin VII:7. Puistoauealle on tarkoitus kumota ns. korttelileikkikakke ja on ollut tätä tarkoitusta varten varattu myös vähäinen rakennusoikeus.

5 Suuren telttelualueet

Puiston keskusta on ollut rakennuskiellossa asemakaavan muuttamiseksi 29.05.1961 alkaen, jolloin kv teki asiaa koskevan päätöksen.

Kaavarunko ja sitä täydentävät kaavaluonnokset on laadittu kaupunkisuunnittelutoimiston johdolla ja valvonnassa. Työn kestäessä on neuvoteltu sisäasiainministeriön esv. virotoimistojen kanssa. Osa-alueittain laadittu kaavamuutoluonnokset ovat olleet nantoistajain nähtävänä Rak A 154:in tarkoitussissa mieessä 17...27.10.1972.

Liite 3. Nauhuspuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1980 ja 2006

5

Rakennuskorkeudet ovat määrättyneet jo toteutettujen rakennusten mukaan niin, että korttelitehtäin ja katuvälittain muodostuu yhtenäisiä rakennusryhmiä.

Leikkiin ja muuhun oleskeluun soveltuvaa aluetta tulee tonteille varata vähintään 15 % asutokerroksellaan määrättä.

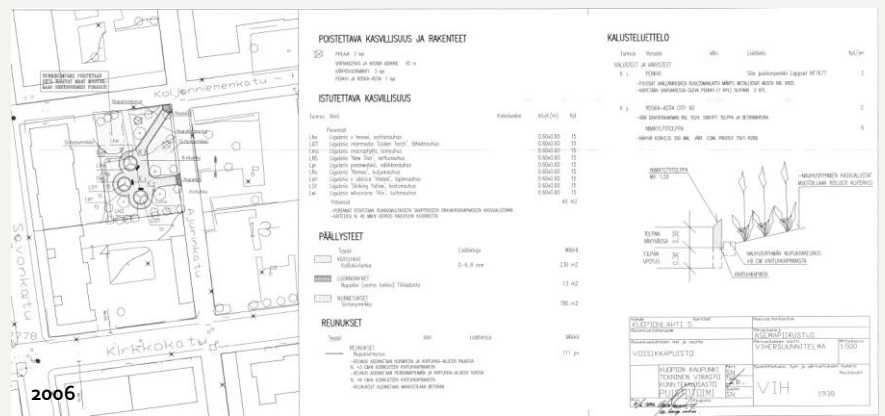
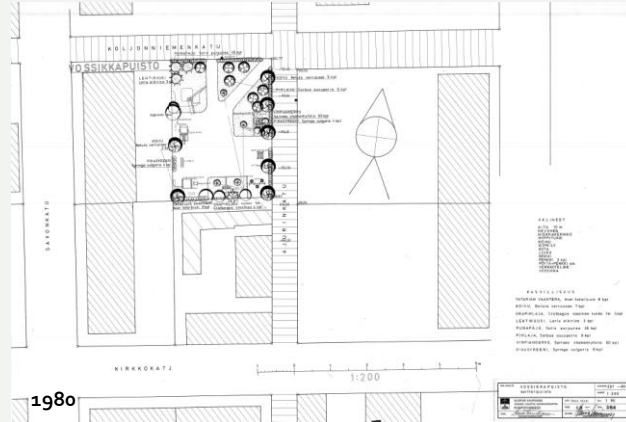
Kaava-alueella on autopaikat sijoitettava kokonaismaantasaan tontteittain siten, että korttelitehtäin ja katuvälittain muodostuu yhtenäisiä rakennusryhmiä. Niissä tapauksissa autopaikat on sallittu sijoittaa kaupungin pysäköintilaitoksen korttelialueelle T-20 Ya ja Ye². Autotallikemmillä on pyritty maksimimaan katujen ja pihatilojen kaavarungon sallittavasti.

Autopaikkojen välittain rakentamisen on kaavassa määrätty siten, että maistraatille on annettu mahdollisuus myöntää lyyhyesti autopaikkojen sijainnissa, kuitenkin enintään 50 mille kokonaismaantasaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Kaavarungon yhteydessä laaditun autoistutamisluvan mukaisesti asutokerroksellaan vaatimista autopaikoista olla toteutettuna v. 1980 vähintään 80 % ja v. 1990 100 % sekä asutokerroksellaan autopaikoista v. 1980 60 % v. 1990 100 % ja v. 2000 100 %.

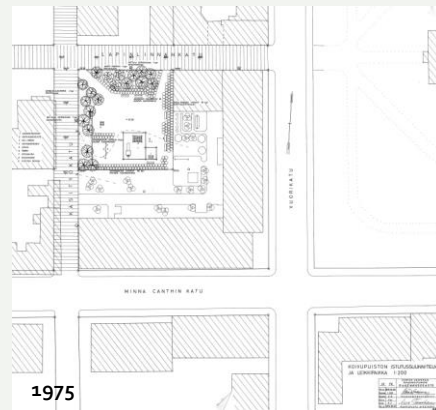
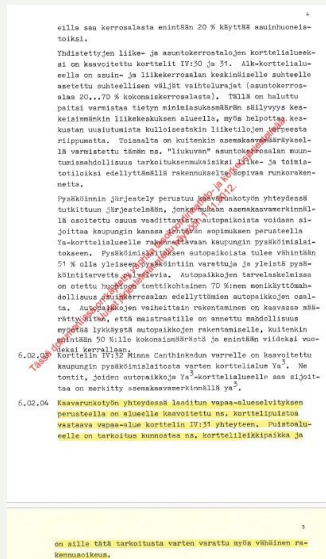
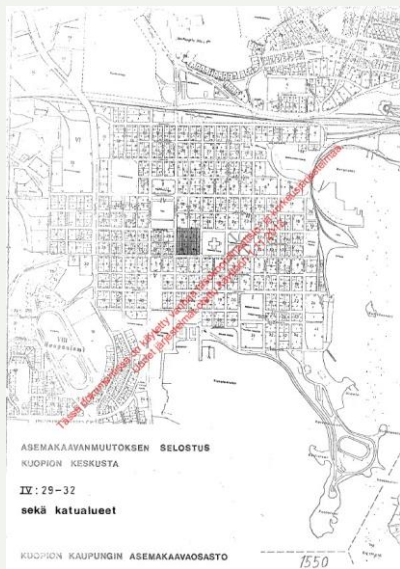
AK-korttelialueella saa herrossalata enintään 10 % käyttäen liittokäytöksi. Liittokäytön tulee sijaita ensimmäisessä kerroksessa.

22. Kaaven rakennukset ovat es. periaatteiden mukaisesti varattu leveälle liitustelle. Alueuudistuksen rakennuksilla on sallittu ainoastaan tonteille, joille jo tapahtuneen rakentamisen vuoksi ei voida jätettäväksi maastoliittymä.

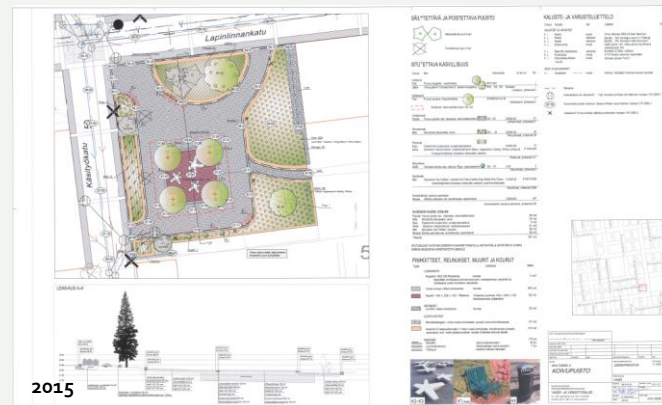
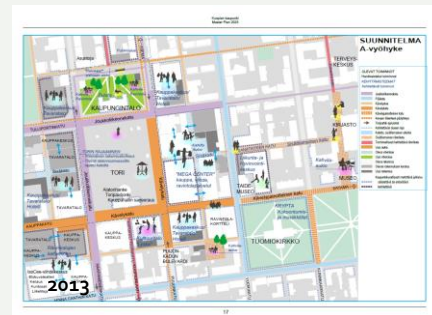
23. Kaava-alueen kaskoispöytäällä on puistotietä ja hallintokentän sisällyttävä koulukorttelille. Tontti V:14:2 on varattu korttelipäistökseksi.

Liite 5. Koivupuiston asemakaavamuutoksen selostus ja puistosuunnitelmat v. 1975, 2013 ja 2015

1975

2015

Liite 10. Haastattelukysymykset | Forum Virium Helsinki

Kuopion taskupuistojen kehittäminen kohti elon, ilon ja olon olohuoneita

Haastattelu 24.1.2024, klo 15-16 | Forum Virium Helsinki

Haastattelija: Jenni Rissanen, suunnittelijajärjoittelija, Kuopion kaupunki/strateginen maankäyttö

”Opiskelen Savonia AMK:ssa muotoilua palvelumuotoilupainotteisesti. Työstän opinnytetyötä Kuopion kaupungin yleiskaavotuksessa aiheella *Kuopion taskupuistojen kehittäminen elon, ilon ja olon ulko-olohuoneiksi*. Opinnytteeni on kehittämis- ja tutkimuserustainen, ja sen tavoitteena on selvittää, millaisena ympäristönä taskupuistot koetaan ja millaisina paikkoina ne nähdään tulevaisuudessa. Kuopion taskupuistojen kehittämisellä tähdätään asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen, keskustakuvan elävöittämiseen sekä kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Kehitystyössä hyödynnän kyselytutkimuksesta ja haastatteluista saatuja tietoja, joiden pohjalta muodostan eloa, iloa ja oloa kuvastavia taskupuistokonsepteja.”

Haastateltava: Marja Mesimäki, projektipäällikkö

Forum Virium Helsinki, PilotGreen-hanke

Haastateltavalta kysytyt luvat haastattelun nauhoittamiseen ja haastattelusta saatujen tietojen käyttämiseen.

1. Kertokaa Forum Virium Helsingin toiminnasta, kuten eri hankkeista, suunnitteluvaiheista ja tavoitteista.
2. Helsingin kaupunki vs. kaupunkivaikuttaminen – miten näiden osuus toiminnassanne jakautuu?
3. Kertokaa PilotGreen hankkeestanne: miten hanke on muodostunut, ja mita olette saaneet aikaan?
4. Millä tavoilla olette osallistaneet projekteissanne mukana olevia tahoja? Mitkä osallistamisen keinot koetaan hyvänä?
5. Kuinka iso osa kehittämisestä tapahtuu jo valmiiksi yleisillä alueilla (puistot, tori- ja kadut)?
6. Miten vahvasti ympäristöystävällisyys nousee esiin hankkeissanne? Millaisia haasteita tai mahdollisuuksia eri vuodenaikat mahdollisesti tuovat?
7. Mikä teidän suunnittelukokemuksenne on mittakaavallisesti verrattavissa taskupuistoihin?

Liite 11. Haastattelukysymykset | Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys ry

Kuopion taskupuistojen kehittäminen kohti elon, ilon ja olon olohuoneita

Haastattelu 15.2.2024, klo 10-11 | Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys ry

Haastattelija: Jenni Rissanen, suunnittelijajärjoittelija, Kuopion kaupunki/strateginen maankäyttö

”Opiskelen Savonia AMK:ssa muotoilua palvelumuotoilupainotteisesti. Työstän opinnytetyötä Kuopion kaupungin yleiskaavotuksessa aiheella *Kuopion taskupuistojen kehittäminen elon, ilon ja olon ulko-olohuoneiksi*. Opinnytteeni on kehittämis- ja tutkimuserustainen, ja sen tavoitteena on selvittää, millaisena ympäristönä taskupuistot koetaan ja millaisina paikkoina ne nähdään tulevaisuudessa. Kuopion taskupuistojen kehittämisellä tähdätään asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen, keskustakuvan elävöittämiseen sekä kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Kehitystyössä hyödynnän kyselytutkimuksesta ja haastatteluista saatuja tietoja, joiden pohjalta muodostan eloa, iloa ja oloa kuvastavia taskupuistokonsepteja.”

Haastateltava(t): Titta Martikainen, toiminnanjohtaja ja Petri Launonen, hallituksen puheenjohtaja

Haastateltavilta kysytyt luvat haastattelun nauhoittamiseen ja haastattelusta saatujen tietojen käyttämiseen.

1. Kertokaa Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystyksestä; toimintatavat, tavoitteet, hankkeet, asiakkaat
2. Miten näette toimintojen / tapahtumien järjestämisen taskupuistoympäristössä? Ollisiko taskupuistot sopivia teidän toiminnallenne?
3. Millainen toiminta olisi teidän näkökulmastanne tarpeellista taskupuistoihin niiden tilanteen kehittämiseksi?
4. Kertokaa mahdollisista henkilökohtaisista kokemuksistanne taskupuistojen osalta?

Liite 12. Asukashaastatteluiden kysymykset

1. Millaisella käytöllä taskupuisto mielestäsi tällä hetkellä on?
2. Miten ja mihin käytät taskupuistoa?
3. Mitkä asiat taskupuistossa ovat toimivia / ei toimivia?
4. Millä asioilla taskupuiston käyttöä voisi mielestäsi kohentaa?
5. Millä keinoilla ja mitä reittejä pitkin yleensä saavat taskupuistoon?
6. Käytätkö yleensä vain tiettyä taskupuistoa arjessasi? Jos käytät, mitkä asiat tähän vaikuttavat?
7. Jos mahdollista, osaatko kertoa taskupuistosi historiasta / sen kehityksestä?

Liite 13. Maptionnaire-kyselytutkimus Kuopion asukkaille

Kuopion taskupuistojen kehittämiskysely

Tervetuloa osallistumaan Kuopion ydinkeskustassa, rännikatujen varsilla sijaitsevien taskupuistojen kehittämiseen tämän kyselyn kautta 22.1-5.2.2024 välisenä aikana! Kyselyyn vastaaminen vie noin 15 minuuttia.

Kysely on osa aiheeseen liittyvää opinnäytetyötä, jossa käsitellään Kuopion taskupuistojen kehittämistä kohti elon, ilon ja oлон ulko-olohuonetta - osallistumalla olet mukana auttamassa puistojen kehittämistä ainutlaatuisiksi, hyvinvointia lisääviksi paikoiksi.

Huomaathan, että järjestämme kaksi arvontaa, joissa on mahdollista voittaa 50€ arvoinen Kuopio-lahjakortti!

KYSELYN RAKENNE

1. Vastaajan taustatiedot
2. Puistoympäristöjen mieltymykset ja käyttötottumukset
3. Taskupuistoihin tutustuminen
4. Taskupuistojen käyttö
5. Taskupuistojen nykytila ja toimivuus
6. Taskupuistojen tulevaisuus
7. Arvonnat ja haastatteluun hakeminen

ARVONTOIHIN OSALLISTUMINEN

Järjestämme kaksi arvontaa, joista kummaakin on mahdollista voittaa 50€ arvoinen Kuopio-lahjakortti, joka toimii maksuvälisenä useaan kaupunkiin toimipisteeseen, kuten Kuntolaaksoon ja Kuopion kaupungin museoihin. Arvonnat suoritetaan vastaajan päästyä, ja voittajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti.

1. arvonta
Kaikkien vastanneiden kesken järjestettävä arvonta. Halutessasi voit jättää meille yhteystietosi kyselyn lopussa arvontaan osallistumiseksi.
2. arvonta
Haastatteluun hakvien kesken järjestettävä arvonta. Haastattelun järjestää opinnäytteen tekijä, jossa pääsee kertomaan haluamastaan taskupuistosta, ja siihen liittyvistä ideoista ja kokemuksista. Yhteystietojen ilmoittaminen ja haku haastatteluun tapahtuu kyselyn lopussa.

Lämmin kiitos osallistumisestasi
Jenni Rissanen
Palvelumuotoilun opiskelija, Savonia AMK
Suunnittelijajärjoittelijä, Kuopion kaupunki, strateginen maankäyttö
jenni.m.rissanen@kuuobio.fi
p. 044 718 5449

Aloita kysely painamalla oikeassa alakulmassa olevaa nuolta -->

Taustakuva: Tiina Kilvensalmi

KUOPIO

powered by maptionnaire

1. Vastaajan taustatiedot

*-merkityt kysymykset ovat pakollisia.

*Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua kertoa

*Ikäryhmä

- Alle 20 vuotta
- 20-29 vuotta
- 30-39 vuotta
- 40-49 vuotta
- 50-59 vuotta
- 60-69 vuotta
- 70 vuotta tai vanhempi

Postinumeroalue

2. Puistoympäristöjen mieltymykset ja käyttötottumukset

Ennen taskupuistoihin liittyviä kysymyksiä, kysymme yleisiä puistoympäristöihin liittyviä näkemyksiäsi ja käyttötottumuksiasi.

*-merkityt kysymykset ovat pakollisia.

*Valitse yksi: Kuinka usein käytät puistoalueita arjessasi?

- Joka päivä
- 2-5 kertaa viikossa
- Kerran viikossa
- Toisinaan
- En koskaan

*Millainen puistoympäristö on sinulle mieleinen? Mitkä asiat tekevät siitä mielekkään?

Kirjoita vastauksesi tähän

*Liu'uta palkkia: kuinka miellyttäviksi koet Kuopion puistoympäristöt?

1=erittäin epämielilyt 5=erittäin miellyttävä

3

*Millaiseen toimintaan yleensä käytät puistoalueita?

Kirjoita vastauksesi tähän

3. Taskupuistoihin tutustuminen

Tässä osiossa pääset tutustumaan taskupuisto-käsitteeseen, ja itse puistoihin kartan ja kuvien kautta.

Zoomaamalla karttaa voit tarkastella puistojen sijaintia lähempää tai kauempana.

*-merkityt kysymykset ovat pakollisia.

Taskupuisto-termi

*Onko termi 'taskupuisto' sinulle tuttu vai uusi?

On tuttu

Ei ole tuttu

Jos vastasit edelliseen 'ei ole tuttu', kerro mitä termiä olet käyttänyt taskupuistoista?

Kirjoita vastauksesi tähän

Taskupuistojen määritelmä

Taskupuistot ovat pienikokoisia puistoja tiiviisti rakennetuissa kaupunkiympäristöissä, joiden syntyhistoria yltää 1950-luvulle. Taskupuisto-idea lähti liikkeelle Euroopasta, josta ilmiö rantautui muun muassa Yhdysvaltoihin - yksi tunnetuimmista taskupuistoista on Yhdysvalloissa, New Yorkissa sijaitseva Paley Park.

Kuopion taskupuistot (n. 500-1200 m²) ovat muodostuneet 1970 - ja 1980-lukujen kaavamuutosten yhteydessä rännikatujen varsille. Puistot suunniteltiin pääosin

Taskupuistojen määritelmä

Taskupuistot ovat pienikokoisia puistoja tiiviisti rakennetuissa kaupunkiympäristöissä, joiden syntyhistoria yltää 1950-luvulle. Taskupuisto-idea lähti liikkeelle Euroopasta, josta ilmiö rantautui muun muassa Yhdysvaltoihin - yksi tunnetuimmista taskupuistoista on Yhdysvalloissa, New Yorkissa sijaitseva Paley Park.

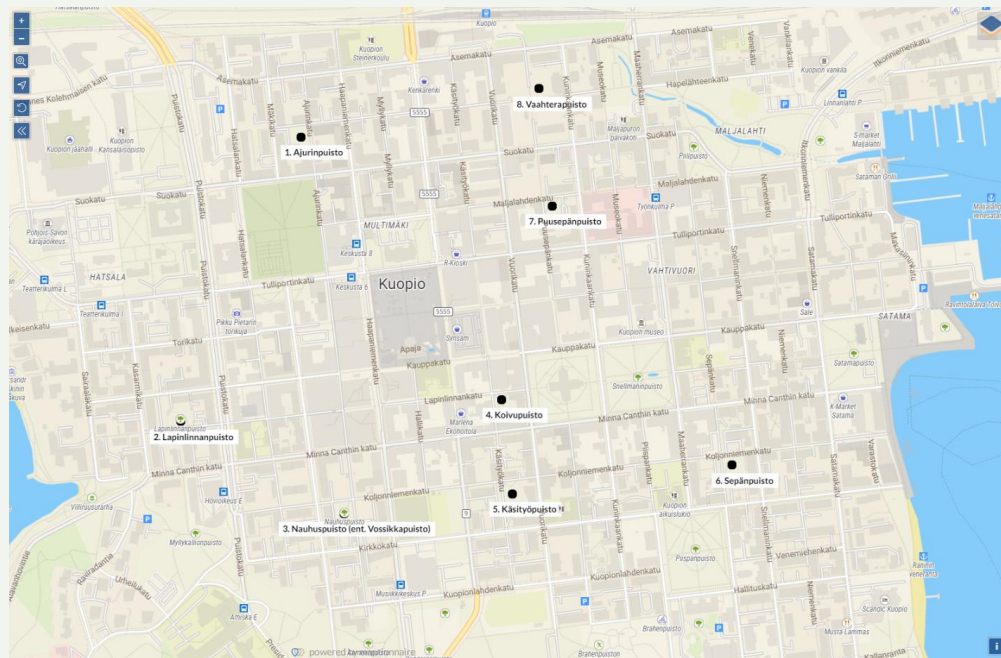
Kuopion taskupuistot (n. 500-1200 m²) ovat muodostuneet 1970 - ja 1980-lukujen kaavamuutosten yhteydessä rännikatujen varsille. Puistot suunniteltiin pääosin korttelileikkipuistoiksi.

Kuopion taskupuistojen ulkonäkö

Alla olevat kuvat kertovat, mitä taskupuistot näyttävät tänä päivänä (kuvat v. 2023 kesästä). Klikkaamalla/painamalla kuvaa saat kuvan suuremmaksi.

Kuvien yhteydessä olevat puistonumeroinnit ja puistojen nimet vastaavat kartalla näkyviä tietoja.

1. Ajuripuisto

4. Taskupuistojen käyttö

Tässä osiossa pääset vastaamaan taskupuistojen käyttöön liittyviin kysymyksiin.

*merkityt kysymykset ovat pakollisia.

Taskupuistojen käyttöasteet

*Valitse yksi: Kuinka usein käytät taskupuistoa?

- Joka päivä
- 2-5 kertaa viikossa
- Kerran viikossa
- Toisinaan
- En koskaan

Merkitse karttaan alla olevia karttamerkkejä niiden taskupuistojen kohdalle, joita käytät eniten tai mitä vähiten. Merkin asettamisen jälkeen sinulle avautuu vastauslaatikko, johon voit kommentoida, mikä saa sinut käyttämään valitsemaasi taskupuistoa paljon tai vähän.

Eniten käyttämäsi taskupuisto

Vähiten käyttämäsi taskupuisto

OHJEET KARTTAMERKKIEN LISÄÄMISEEN KARTALLE

Karttamerkin lisääminen puhelimella:

Paina ja valitse haluamasi karttamerkki aktiiviseksi. Tämän jälkeen karttakunsa aukasa, ja voit zoomata karttaa lähemmäksi. Karttamerkin lisääminen tapahtuu klikkaamalla se kartalle valitsemaasi taskupuiston kohdalle.

Karttamerkin lisääminen tietokoneella:

Zoomaa ensiksi karttaa sen taskupuiston kohtaan, johon

Vuodenaikojen vaikutukset taskupuistojen käyttöön

Merkitse karttaan alla oleva karttamerkki haluamiesi taskupuistojen kohdille. Merkin asettamisen jälkeen sinulle avautuu vastauslaatikko, johon voit kommentoida, millä tavoin eri vuodenaajat vaikuttavat taskupuiston käyttöön.

Vuodenaikojen vaikutukset

Taskupuistojen käyttötarkoitukset

Merkitse karttaan alla oleva karttamerkki haluamiesi taskupuistojen kohdille. Merkin asettamisen jälkeen sinulle avautuu vastauslaatikko, johon voit kommentoida, millaiseen toimintaan käytät taskupuistoa tänä päivänä.

Taskupuiston käyttötarkoitukset

5. Taskupuistojen nykytila ja toimivuus

Tässä osiossa pääset kertomaan näkemyksistäsi taskupuistojen nykytilasta, kuten niiden toimivuudesta, säilytettävistä elementeistä ja aktiiviteettimahdollisuuksista.

*merkityt kysymykset ovat pakollisia.

Taskupuistojen toimivuus

Merkitse karttaan haluamiesi taskupuistojen kohdille alla olevia karttamerkkejä. Merkin asettamisen jälkeen sinulle avautuu vastauslaatikko, johon voit kommentoida valitsemasi merkin mukaan toimivia tai kehittämistä vaativia asioita taskupuistosta.

Toimivat asiat

Kehittämistä vaativat asiat

Taskupuistojen säilytettävät elementit

Merkitse karttaan haluamiesi taskupuistojen kohdille alla olevia karttamerkki. Merkin asettamisen jälkeen sinulle avautuu vastauslaatikko, johon voit kommentoida elementtejä, joita tulisi mielestäsi säilyttää taskupuistossa tulevaisuudessa.

Säilytettävät elementit

Taskupuistojen aktiiviteettimahdollisuudet

Merkitse karttaan haluamiesi taskupuistojen kohdille alla olevia karttamerkki. Merkin asettamisen jälkeen sinulle avautuu liukusäädin, jolla voit arvioida taskupuiston aktiviteettien toteuttamismahdollisuuksia asteikoilla 1-5.

Aktiiviteettina voidaan pitää esim. leikkimistä, pelaamista, oleskelua.

- 1=kehnot mahdollisuudet
- 3=hyvät mahdollisuudet
- 5=loistavat mahdollisuudet

Aktiiviteettimahdollisuudet

6. Taskupuistojen tulevaisuus

Tässä osiossa pääset kertomaan näkemyksistäsi taskupuistojen tulevaisuudelle.

*merkityt kysymykset ovat pakollisia.

Unelmieni taskupuisto

*Valitse alla olevista vaihtoehdoista sinulle 4 tärkeintä asiaa/toimintaa, jotka kuuluisivat osaksi unelmiesi taskupuistoa:

1. Kevytrakenteiset viljelylaatikat

2. Monikäyttökalusteet (esim. istuminen, pelaaminen ja viljely)

3. Ulkopelit

4. Kuntolaitteet

5. Interaktiiviset ratkaisut (esim. liikkeen kautta syntyvät valot tai äänet)

6. Esilintymiseen soveltuvat ratkaisut (esim. esilintymislava, audiolaitteet)

7. Yhteisö tapahtumat

8. Erilaiset istutusryhmät

9. Iso tai suolaavapouut

10. Vesielementit (esim. pieni suhkulähde)

Tulevaisuuden toiminta taskupuistoissa

Merkitse karttaan haluamiesi taskupuistojen kohdille alla olevia karttamerkki, jonka yhteydessä kerrot, millaista tai mitä toimintaa toivoisit taskupuiston tulevaisuudessa. Merkin asettamisen jälkeen sinulle avautuu vastauslaatikko, johon voit kommentoida toivoitasi toiminnan osalta.

Tulevaisuuden toiminta

Vapaat kehitysajat

Jääkö kyselyssä jokin asia huomioimatta? Voit kertoa alla olevaan vastauslaatokon vapaasti omat kehitysajat taskupuistojen tulevaisuudelle.

Käytä tähän vastauksessasi kartassa näkyviä numerointia, mikäli haluat kahdensta vastauksen tiettyille taskupuistoille. (esim. 3. Käilypuisto)

Vapaat kehitysajat:

Kirjoita vastauksesi tähän

KUOPION TASKUPIISTOT

OLOHUONEITA

KEHITTÄMINEN

KOHTI ELON, ILON & OLON